

„Az egykori határőr-település evangélikus egyházközségének egy-egyede (!) jött el »bemutatkozni« az anyaország fővárosába.”
Oltszakadáti szórványest
▶ 5. oldal

„Reformátusként a kelenföldi evangélikus templomban volt a konfirmációm evangélikus nővéremmel együtt: ugyanott, ahol 1942-ben Ordass Lajos, a nagynevű későbbi püspök eskette a szüleimet.”
Beszélgetés Gárdonyi Zsolt organaművésszel
▶ 7. oldal

„Kétségkívül az evangélikus egyházat érte a legnagyobb kár e tekintetben, hisz 1950 óta nincs olyan intézmény, amely a világiak számára az evangélikus egyházjog oktatásával foglalkozna.”
Zsedényi Béla és Bruckner Győző emlékezete
▶ 13. oldal

Isten élő Lelke, jöjj! ▶ 2. oldal
A koporsótól a bölcsőig ▶ 3. oldal
Interjú egy tamil misszionáriussal ▶ 4. oldal
Orgonaszentesítés Kővágóórsön ▶ 5. oldal
Nagyhét zenéje ▶ 7. oldal
A Föld órája – évente hatvan perc? ▶ 15. oldal

MIRKOVSKY GEZA AKVARELLE

Deák téri gimnáziumunk egy 1896-ban készült festményen

▶ Neves evangélikusokról, akik a Deák téri iskolát választották, írásunk a 8. oldalon

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) közleménye a választásokkal kapcsolatban

Hálásak vagyunk a történelem Urának, hogy immár negyed évszázada szabadságban élhetünk hazánkban. Ennek egyik fontos ajándéka, hogy szabadon választhatjuk meg vezetőinket, akik befolyásolják hazánk, közösségeink, gyermekeink, unokáink jövőjét.

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége bátorítja egyházunk népét, hogy április 6-án mindenki felelősen éljen választói jogával. Alaposan tájékozódva, lelkiismeretesen vizsgáljuk meg, hogy melyik párt-ra, egyéni jelöltre adjuk szavazatunkat.

Politikai kampánynak nincs helye templomainkban.

Isten ajándékozza bölcsességet választott vezetőinknek, hogy a kapott hatalommal alázatosan szolgáljanak egész népünk javára!

„Isten, áldd meg a magyart... mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség.”

Erős vár a mi Istenünk!

▶ A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége

Közteológia

„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Mt 5,16)

■ BÉRES TAMÁS

A meggyújtott és lámpatartóra helyezett mécses, a hegyen épült város és az izét megtartó só – az idetartozó kortörténeti ismeretek segítségével – Jézus legközvetlenebbül érthető példázatai közé tartozik. A hozzájuk fűzött magyarázat még világosabbá teszi, hogy Jézus követése nyilvános esemény. Lehetnek és vannak is mindig átmeneti életszakaszok, türelmi idők és a rejtekben kifejlődő igazságok minden ember és közösség életében, de ezek a kifejezések a különleges, rendkívüli állapot azonosítására szolgálnak. A Jézus-szeretet erejét, szabadságát és feladatát senki sem zárhatja be egyetlen könyvbe, szívbe, mozgalmába, templomba vagy szervezethez sem. Ez él és élni akar, ahogy az élet maga is.

Amióta Heinrich Bedford-Strohm bambergi rendszeresteológia-tanár bajor püspök lett, az általa szorgalmazott „öffentliche Theologie” („közteológia”) programja is lámpatartóra került a német egyházi életben és az ezen tájékozódó evangélikusok számára szerte a világon. A püspök megnyitó igehirdetést tart zsinatokon, ökumenikus istentiszteleteken vesz részt társ egyházak vezetőivel, és az érdeklődő egyháztagok idén is készülhetnek nagypénteki igehirdetésére a müncheni Máté-templomban.

Egyházi tevékenységének szerves részeként azonban a katedra utáni éveiben továbbra is közvetlen derűvel, igényesen és közérthetően beszél a német bevándorláspolitikai humánus kidolgozásáról, az igazságosságot előtérbe helyező gazdaságetika érvényre juttatásáról és a jövőképes környezetvédelmi szemlélet elterjedésének elkerülhetetlen voltáról. Munkája, megnyilatkozásai nyomán minden érdeklődő számára világossá válhat, hogy az evangélikus egyháznak vannak megalapozottan kifejezhető szem-

pontjai a közéleti kérdésekben, még azokat is ideértve, amelyek társadalmi jelentősége eléri a kormányzati aktuálpolitika szintjét. Püspökük példáját látva pedig az egyház tagjai nemcsak összetartóbbak, hanem egyre bátrabbak is társadalmi és kulturális környezetük aktív alakításában. Legalábbis Németországban.

De vajon mennyiben német kiváltság a keresztények szükség szerint bátorító vagy konfrontációt vállaló, helyénvaló megnyilvánulása a társadalom kisebb-nagyobb, égető kérdéseiben? Létezik-e viruló zöld mező vagy legalább egy darab visszahódítható és bevezethető terület a joggal védett magánélet és a mindenkor kormány-pártok politikai manővereinek világa között más országokban is?

Tipikus hazai válasz erre a kérdésre nyilvánvalóan nem adható. Tipikusnak mondható evangélikus vélemények, az egyházunk belső kommunikációjának elmúlt pár évnnyi tapasztalata alapján annál inkább. E vélemények egyszerű felsorolásával most nem sokra mennénk, mert ezek az aktív pártpolitikai szerep sürgetésétől a gyakorlatilag minden közügyre kiterjedő rezignált és apatikus hozzáállásig terjednek. Nem volna haszontalan viszont végigkérdezni és -elemezni ezeket a véleményeket, közvetlen hitbeli kapcsolatuk szempontjából, arra a kérdésre keresve a választ, hogy mi, evangélikusok itthon általában mennyire látjuk meg és fogadjuk el aktív kultúraalakító szerepünket.

A remélt jövőbeli felmérések eredményeinek megszületéséig is valószínűnek tűnik, hogy a társadalom általános politikai polarizálódását követve egyházunkban is elterjedt felfogás az, amely a magánélet és a nyilvánvalónak vélt pártpolitikai eszmények és célok közt nem lát jelentős teret a közéleti kérdések nyilvános és aktív megvitatása számára. Olyan véleménnyel pedig, amely egyéb szemé-

lyes, családi vagy külső indítóok nélkül is egyenesen a vallási identitásban jelölné meg a vállalt közéleti felelősség gyakorlásának eredetét, vélhetően nagyon kis számban találkoznánk.

Mielőtt elmerülnék és szokás szerint el is vesznék az okok keresésében (amely más tekintetben persze rendkívül hasznos is lehet), érdemes szembesülni az említett példázat üzenetével. Lehetetlen nem észrevenni, hogy Jézus nem a speciálisan vallási (mai kifejezéssel: egyházi) tevékenység nyilvános képviseléről beszél. Nem az ige hirdetésére, a szentségek helyes kiszolgáltatására, a lelkek megmentésére, a produktív gyülekezeti munkára vagy az egyházi taglétszám növelésére buzdít. Ezeket a lelkiismereti-dogmatikai-egyháztörténeti-intézményi feladatokat úgyis – akarva, nem akarva – húzzuk-görgetjük magunkkal évszázadok óta és tovább. Ezek helyett itt az evangélium látható jeleiről és következményeiről beszél az emberek életében: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,16)

Az evangélium kiteljesedése az emberi életben a tevékenységek indítóoka, ereje és jutalma is egyben. Az itt elhangzó szavak arra utalnak, hogy az evangélium szabadságában minden ember felszabadul saját önző, szűk látókörű céljainak kényszer-szolgálatára alól. Ezzel pedig fokozott mértékben válik képessé a jó és rossz közti döntésre és az ennek megfelelő cselekvésre.

Sok mindenről nem esik itt szó természetesen, amiről egy-egy konkrét döntés esetében beszélni kellene: például megbízható információkról, morális háttérközösségről, normákról és a mérlegelés technikáiról. De a jó és rossz közötti helyes választást elvileg is lehetetlenne tevő, mindenki lelkében élő „szériális” önzés és számítás le-

küzdéséről az evangélium szabadságának erőterében: igen! Ez az oka annak, hogy nem bízhatjuk kizárólag másra a fontos döntések meghozatalát. A teremtett világnak szüksége van azokra (Róm 8,19), akiket a teremtés Ura ilyen – kellemetlen? előnyös? nehéz? kényszer-? – helyzetbe hoz.

A „közteológia” ebből a felismerésből indul ki. A keresztények feladata és felelőssége elvitathatatlan a mindenkor társadalom alakításában.

Napjainkban még mindig kigyógyulófélben vagyunk abból az állapotból, amelyet a neves (evangélikus) vallásszociológus, Peter L. Berger „az egyházak – szocializmus alatt tanúsított – fedezékbe vonulásaként” jelölt meg. A rendszerváltozás óta eltelt évek egyelőre kevésnek bizonyultak arra, hogy erős vagy legalább jól működő (vagy legalább működő) civil társadalmi aktivitás jöjjön létre, amelynek hivatása lenne a magánélet és a professzionista nagypolitika közti mezsgye kiszélesítése. Pedig ezt a mezsgyét azután be is kell még lakni, és virágzó harmadik kultúrát is létre kell még rajta hozni.

Égészen addig, amíg ez ki nem alakul, vagy mi magunk neki nem kezdünk a kialakításának és felvirágoztatásának, nekünk, evangélikusoknak sem marad más választásunk, mint bármilyen ránk váró társadalmi felelősség esetén farkast (azaz politikát) kiáltani és ezzel nem csupán elodáznunk, hanem ismét megcsúfolni a keresztények kiváltságos felelősséggel gyakorlásának tisztjét és tisztességét. Püspökeink már adták látható jelét ebbéli elköteleződésüknek. Ők is emberek: szükségük van a bátorításra. Ne hagyjuk őket magukra!

A szerző evangélikus lelkész, egyetemi tanár, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője

GOLGOTAVIRÁG ÉS VIRÁGZÓ KULTÚRA

Dies Academicus az EHE-n

▶ „Jézus, te égi szép” – zendült fel a jól ismert dallam március 27-én, az idei Dies Academicuson az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) dísztermében. A hangolásként megfélelően valóban az égi szép nyomainak kutatásába fogtak a meghívott előadók az Ami szép, az jó is? – Az esztétika igénye a kortárs teológiai gondolkodásban című konferenáción. Áhítatában dr. Szabó Lajos rektor Isten megvilágító erejű szépségét hívta segítségül, hogy a tudományos nap résztvevői mélyebben megérthessék a mottóval választott ígét: „Az igazaknak pedig szép jutalmuk lesz.” (Péld 13,21)

Átesztétizált világunkban a szépség alaposan elvesztette eredeti, „égi” karakterét. Hogy a Luthertől tanult „megkülönböztetés művészetét” a hétköznapokban is alkalmazni tudjuk, fontos ismernünk a teológia esztétikai oldalát is. Isten a legszembetűnőbben ugyanis a teremtett világ szépségeiben mutatja meg magát.

Hogy ennél a meglehetősen egyszerű alapvetésnél a szép sokkal összetettebb, rejtőzködéstől, rüttől, látszólagos ellentmondástól sem mentes kategória, arra elsőként dr. Békési Sándor rajzfilmrendező és református lelkész, a Pannónia Filmstúdió egykori munkatársa, jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának docense világított rá.

▶ Folytatás a 9. oldalon

Oratio œcumenica

Úr Jézus Krisztus, az emberi gonosz-ság, számítás és hitelenség ítéletet tartott fölötted. Te pedig a kereszten magadra vettél mindent, ami minket Istentől elválaszt, magadra vették a világ bűnét, elszenvetted annak minden ítéletét. A kereszten függve is szeretted ellenségeidet, megbocsátóttál a bűnösöknek, a mennyei Atya kezébe tetted életed. Add, hogy erre a határtalan szeretetre újra és újra rácsodálkozzva hozzuk eléd kéréseinket.

Isten Báránya, engedelmes voltál mindhalálig, megváltásunkért életedet adtad. Add, hogy mi is kitartóan és engedelmesen tudjunk követni téged.

Könyörgünk egyházadért az egész világon. Adj erőt és bátorságot, hogy a megbékélést hirdesse, és megmaradjon melletted.

Urunk, te, ha vádoltak is, csak az igazságot szóltad. Segíts, hogy az igehirdetők hűségesen hirdessék szavadat, igéd tisztán és igazán szóljon templomainkban, közösségeinkben.

Könyörgünk azokért, akikre országunk irányítását bízod. Óvd meg őket az ítélkező lelkiülettől. Adj nekik bölcsességet, hogy ne rövid távú és önös érdekek vezessék őket, hanem a te jó tetszésed és akaratod szerint kormányozzanak. Add az ő szívükbe is igédet, hogy annak igazsága vezesse döntéseiket. Minket pedig segíts, hogy jogainkkal élve felelősen tudjunk választani, tudva, hogy döntésünk hatással van kisebb és nagyobb közösségeink sorsának alakulására.

Urunk, kegyelmedben bízva kezdbe tesszük a testi és lelki javakat nélkülözők, a betegek, gyászolóknak sorsát. Vigasztald meg őket, és adj nekik türelmes szívet, hogy elviseljék a szenvedést, és higgyék, hogy te azt is javukra tudod fordítani.

Ne hagyj magukra az erőtlenekeket, csüggedőket, az aggodalmaskodókat, a magányosakat. Bátorítsd őket igéd-del, hogy megélhessék azt a bizonyosságot, hogy nincsenek egyedül, te mindig közel vagy hozzájuk. Légy azokkal, akik a hit harcát vívják. Tedd őket állhatatossá, óvd meg őket a kétségbeeséstől, hogy reményüket csak beléd vessék.

Úr Jézus Krisztus, aki fölött ítéletet tartottak, ítéld meg bűneinket, hűtlenségünket, hitelenségünket, de ments meg minket! Főpapi szolgálattal soha ne szűnjön meg, járj közben értünk. Aki magadra vettéd bűneinket, hogy ne nekünk kelljen elhordozni az ítélet súlyát, kérünk, hallgasd meg kéréseinket, fogadd el hálaadásunkat és dicséretünket. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hatalmas egy szó a »pap«. Nincs nála kedvesebb, nyájasabb. Sokkal jobb hallani, hogy Krisztus pap, mint azt, hogy Úr vagy más egyéb. A papság lelki hatalom. Azt jelenti, hogy valaki közbelép, magára veszi a nép minden fogyatkozását, mintha csak a magáé volna, s könyörög érte. Átveszi Istentől az igét, amellyel mindeneket vigasztal és segít. Ez a név még az atya és anya nevével is kedvesebb, vigasztalóbb. Igen, ez a név mindent magába foglal.”

▶ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

BÖJT 5. VASÁRNAPJA (JUDICA) – JN 11,46–53

Ki a főpap?

A nagytanács azon a napon határozta el Jézus megölését, amelyen Lázár föltámasztásának hírével veszi. Az ítélet indoklása: „Ez az ember... sok jelt tesz.” Bővebb magyarázata: „Ha egyszerűen csak hagyjuk őt, mindenki hisz majd benne, aztán jönnek a rómaiak, és elveszik tőlünk a helyet is, a népet is.” Igazuk lett: negyven évvel később tényleg jöttek a rómaiak, és elvették tőlük a helyet is, a népet is. Pedig nem hagyták, hogy Jézus továbbra is csodákat tegyen, és az emberek higgyenek benne, hanem inkább megölték. De mindaz, amit a „tévedhetetlen” egyházi főhatóság Jézus megölésével akart elhárítani, sorra bekövetkezett. A nemzet-halállal felérő szétszóratás éppúgy, mint az ószövetségi vallás lényegét jelentő áldozati kultusz megszűnése. De bekövetkezett az is, hogy az emberek tömegesen kezdtek Jézusban hinni.

Első konklúzió: törvényszerű, hogy amit értelmünk tanácsára hallgatva, Jézus elvetése árán akarunk megmenteni vagy magunknak megtartani, az bizonyosan elvész. Amit pedig Jézus elvetése árán akarunk megakadályozni, az bizonyosan bekövetkezik.

Második konklúzió: törvényszerű, hogy ha magunkénak tekintjük, ami nem a miénk, hanem Istené, akkor Isten azt bizonyosan el fogja venni tőlünk. Mert a szent hely és a szentek népe nem az egyházi főhatóságé, hanem Istené. Isten pedig mindig talál „rómaiakat”, akik által elveszi tőlünk, ami az övé, noha mi magunknak tulajdonítjuk. És ne feledjük: keresztségünk óta az életünk „szent hely”, ahol Isten akar munkálkodni,

a testünk pedig templom, amelyben Lelke akar lakni. Ha magunknak tekintjük életünket, bizonyosan elveszítjük. Jézus ezért figyelmeztet: „Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét érterem és az evangéliumért, megmenti azt” (Mk 8,35)

„...jobb nektek, hogy egyetlen ember haljon meg a népért, semhogy az egész nép elveszen” – teszi hozzá az ítélethez Kajafás, aki főpap, és ezért a nagytanács féltékenységből és hatalomféltésből kimondott ítéletét próféciával igazolja. De nem számol vele, hogy az egyházi hivatal akkor is egyházi hivatal, ha gazember tölti be. Az általa mondott prófécia tehát érvényes és igaz: „Jobb nektek, hogy egyetlen ember haljon meg a népért...”

Úgy van, ahogy mondja, de nem úgy, ahogy gondolja. Kajafás és társai úgy vélték, hogy ők mentik meg a népet azzal, hogy Jézust megölik. Mégsem az ő gyilkos tette volt a népet megmentő cselekedet, hanem Jézus áldozata.

Kérdés: az egyház mai népe érti-e, hogy Jézus áldozata mit jelent? Vagy ránk nézve is áll, hogy úgy van, ahogy mondjuk, de nem úgy, ahogy gondoljuk?

Ahhoz, hogy Jézust a rómaiak halálra ítéljék, nem lett volna elegendő az a vád, hogy „ez az ember... sok jelt tesz”. A rómaiakat a zsidók vallási vitái nem érdekelték. Olyan vádat kellett koholni, amely miatt a császár helytartója akkor is kénytelen Jézust keresztre küldeni, ha meg van győződve ártatlanságáról. Ilyen vád csak egy volt: a császár és a rómaiak

uralma elleni lázítás. Ez viszont a nép és az egyházi főhatóság bűne volt, és nem Jézusé. Amíg ők Róma ellen lázítottak és lázadtak, addig Jézus meggyógyította a százados szolgáját, aki nem mellékesen a megszálló római hadsereg katonája volt. Mert Jézus nemcsak hirdette, hanem gyakorolta is az ellenség szeretetét.

Miközben „sok jelt tett”, a békeség útjára tanította a népet. Nemcsak az Istennel, hanem az ellenségeikkel való megbékélés útjára is. Az ellenség gyűlölete helyett az ellenség szeretetének útjára. Arra az útra, amely távol esett az egyházi főhatóságtól. Az egyházi főhatóság – bár felhasználta a római uralmat a maga céljaira – valójában gyűlölte a rómaiakat. Talán éppen azért, mert tudta, hogy hatalma a rómaiaktól függ. (Mint ahogy később is, a mindenkori egyházi főhatóságok hatalma a mindenkori „rómaiaktól” függött és függ.)

Jézus tehát Pilátus előtt joggal élhetett volna viszontfeljelentéssel. Igazat mondott volna, ha főpapi jelentőit és a népet vádolta volna meg azzal, amivel őt vádolták. Ha Jézus nem hallgat – amin Pilátus felettebb csodálkozott is –, hanem beszél a kihallgatásakor, akkor Pilátusnak őt fel kellett volna mentenie, és Annást, Kajafást, a nagytanács tagjait, a zelótákat és – vérfürdőt rendezve – a nép közül még sokakat kellett volna keresztre küldenie. De Jézusból a rómaiak a legkegyetlenebb korbácsolással sem tudtak egy vádló szót sem kicsikarni följelentőivel szemben. Ezért Pilátus kénytelen volt őt a keresztre küldeni azok helyett, akik a lázadás bűnében valóban vétkesek voltak.

A VASÁRNAP IGÉJE

Szó szerint ezt jelenti, hogy Jézus a népe bűnéért halt meg, és népe – vádlóival együtt – azon a napon megmenekült a haláltól. Jézus – hogy őket mentse – áldozatul odaadta a saját életét. Ezért ő volt az igazi főpap, és nem Kajafás. Ezzel Jézus az új szövetség új „papi rendjét” alapította meg: azokét, akik önmagukat áldozzák föl, hogy másokat mentsenek, és nem mások fölládozása árán akarják magukat megmenteni.

Jó lenne, ha az új szövetség népe megértené, hogy a keresztség szentsége által milyen „papi rendnek” lett a részese. Mert Péter apostol nem véletlenül írja: „Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok...” (1Pt 2,9)

Jézus azonban azt is tudta, hogy áldozatával nem elég a bűn pillanatnyi következményétől – ott és akkor a keresztre feszítéstől – megmentenie főpapi vádlóit és népét, sőt Isten minden gyermekét. Mert a bűnnek nemcsak ideig való, e világi, hanem örökkévaló következménye is van. Mert minden bűn Isten elleni lázadás is egyben. A bűn örökké tartó következményétől, a kárhozattól pedig csak azok menekülhetnek meg, akik még ebben az életben felhagynak a lázadással, és megbékélnak Istennel. Jézus ezért Istennek ajánlotta áldozatát, hogy használja fel az ő önként vállalt halálát a bűnösök Istennel való megbékéltetésére, kien-gesztelésére. Így mentse meg őket az örök kárhozattól, és ajándékozza nekik az üdvösség soha el nem múló örömét.

■ VÉGHELYI ANTAL

Isten élő Lelke, jöjj!

Könyörgés a Lélekért

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, mert Jézusunk ígérete szerint vigasztalónak jöttél közénk. Kérünk, vigasztald meg a megélhetés terhei alatt roskadókat, hiszen a mennyei Atya gondoskodik az övéiről. Vigasztald meg a koporsó mellett állókat, hiszen feltámadott Urunk az életnek és halálnak is ura, s nála vannak a halálnak és a pokolnak kulcsai. S vigasztalj meg minket mindnyájunkat, ha bűneink és mulasztásaink sokasága miatt kétségbeesünk, sőt elveszítjük reménységünket, s nem látunk utat magunk előtt!

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, hiszen te vagy a kegyelemnek és az irgalomnak Lelke. Oszlasd el bennünk azt a tévhitet, hogy téged minden esetben különleges és rendkívüli kísérőjelenségek követnek. Engedd megtapasztalunk, hogy szélroham zúgása és lángnyelvek lobogása nélkül is munkálkods. Áldd meg az evangélium hirdetőit, szavikban leplezd le képmutatásunkat, mutasd meg mentegetőzésünk tartatlanságát, adj ószinte bünbánatot szívünkbe. A bűnvallásunkat követő feloldozásban pedig nyisd meg szívünket a bűnbocsánat elfogadására, bölcsesség befogadására.

Munkálkodj minden úrvacsorai közösségben, teremts hitet bennünk és közösséget közöttünk. Add, hogy felismerhessük a mindenható Istent, a gondviselő Atyát, Krisztusban és embertársainkban pedig a testvért!

Ezt egyedül te teheted, mert te vagy a közösség Lelke!

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, hiszen te vagy a bölcsességnek és az értelemnek Lelke. Segíts úgy hallgatnom a szószekekről hangzó szavaidat s úgy olvasnom a Szentírást, hogy közben rádöbbenjek, engem hívsz vissza az elhagyott atyai házba. Én vagyok az, aki elfogadtam az Isten minden ajándékát, majd félretoltam adakozó kezét. Segíts hinni, hogy az elhagyott otthon kitárt ajtajában engem is vár kegyelmes Atyánk. Csak a te segítségeddel tudok visszafordulni tékozló utamról!

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, te az Atyától és a Fiútól jöttél, mint mindenek pártfogója. Vedd hát pártfogásodba azokat, akiket félrelöktek és kismimiztek a hatalmasok. Légy pártfogója azoknak, akik megfáradtak a mulandó örömeik utáni rohangálásban. Légy szószólója azoknak, akik mindenütt bezárt ajtókra, fölülény elutasításra találnak. Bátorítsd az ellankadtakat, adj elérhető célt a tévovázóknak. Mutasd meg mindnyájunknak az Isten országa felé vezető utat, segíts megtalálnunk annak igazságát, hiszen te vagy az igazság Lelke!

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, mert te vagy az egység Lelke. Taníts meg minket arra, hogy elfogadjuk és befogadjuk a testvért. Azokat is, akik nem mindenben értenek egyet velünk. Ne engedd, hogy egy-

házzad, valamint annak népét az üdvösség szempontjából közömbös dolgok megosszák. Hiszen a keresztyén gyülekezet magának Krisztusnak népe ezen a világon, „ahol csupa bűnbocsánat van, mert Isten is megbocsát, és mi is megbocsátunk egymásnak, hordozzuk és talpra állítjuk egymást!” Taníts hát felelősnek lennünk a másik emberért, minden testvérért, a gyülekezet közösségéért. S közben pedig tegyél minket „a második mérőföld” utasaivá, akik mindig többet tesznek a kötelezőnél, akik vissza nem fizethető, meg sem hálálható tetteikkel tesznek bizonyosságot a kívülvalók előtt az áldozatos szeretet Krisztusáról.

Isten élő Lelke, jöjj! Dicsérjük nevedet, mert egyedül neked van hatalmad arra, hogy Jézus jászalává, Isten templomává tedd szívünket. Egyedül te teheted meg, hogy ő bennünk legyen, mi pedig őbenne éljünk. Egyedül általad mehet végbe az a csoda, hogy mi mint méltatlan tanítványai továbbadjuk mindazt, amit tőle kapunk, az evangélium világosságát, a bűnbocsánat erejét s az üdvösség reménységét. Egyedül te vagy alkalmas arra, hogy szolgálóidból és híveidből élő víz folyamai ömöljenek sokak felüdítésére.

Isten élő Lelke, jöjj! Forróítsd fel szívünket, mozgass meg értelmünket és tagjainkat, s ajándékozz meg minket tevékeny élettel. Hiszen amit Urunk számon kér tanítványain, s

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

amire szüksége van minden szülőköldőnek, az nem más, mint a te gyümölcsöd. Ajándékozz nekünk legnagyobb ajándékodat, a prófétá-lásnál, a nyelveken szólásnál, sőt a gyógyítás ajándékánál is nagyobbat: a Krisztusra mutató áldozatos szeretetet.

S tedd kegyelmedből teljessé életünkben gyümölcsödöt: adj másokat is megörvendeztetni tudó örömet. A családban és gyülekezetben egyetértést munkáló, benned gyökerező békeséget. Te biztass és késztsz arra, hogy jóssággal tudjunk fordulni rosszakaróinkhoz is. Add, hogy sorsunk nehéz fordulatait is beléd kapszkozdva, béketűréssel tudjuk hordozni. Végül taníts meg minket bölcsen és mértékletesen élni minden ajándékkal. Mindezeket te magad táplá-lod és teremted bennünk pusztá kegyelemből.

Isten élő Lelke, jöjj! Ne engedd, hogy vétkezzünk ellened. Tarts vissza attól, hogy megfélemedezve nélkülözhetetlen segítségéről, magunknak tulajdonítsunk bármit is, amit te végeztél el bennünk vagy általunk. Ne engedd, hogy meghazudtoljuk szavadat, káromoljuk személyedet, hiszen te az Atyával és a Fiúval valóságos Isten vagy, élsz és uralkodsz örökkön-örökké. Ámen.

■ ZÁSKALICZKY PÁL

„Együtt (l)enni jó!”

▶ Heteken, hónapokon át készültek, gyakoroltak a XXIII. országos evangélikus hittanverseny iskolai országos döntőjébe jutott diákok. Túl a helyi selejtezőn, túl a kerületenkénti fordulón, március 29-én Aszódon mérettek meg a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) fenn tartásában működő általános iskolák tanulói. Egyházunk országos irodájának gyermek- és ifjúsági osztálya (GYIO) szervezésében négy korosztályban huszonöt csapat mérte össze tudását.

Az állomások, feladatok előkészítése után az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégium ezen a szombat reggelen megtelt étellel. Az ország számos pontjáról jöttek a csapatok, Soprontól Miskolcig; regisztráltak, mindenki kapott egy GYIO-kulcstartót és egy „menetlevelet”. Méregették egymást, vajon ki lesz a jobb...

Az intézmény dísztermének szék-sorai hamar megteltek. Várakozással teli tekintetek, félnék mosolyok. Ennek ellenére a „tegye fel a kezét, aki nem izgul” felszólításra sok kéz lendült a magasba. A szervezők köszöntötték azokat, akik először versenyeztek, majd *Novotny Dániel* iskolalelkész nyitóárhata következett. A közös éneklés kicsit oldotta a fe-

szültséget, aztán minden csapat birto- kba vette az iskola termet és ud- varát, ahol állomásról állomásra vár- ták a feladatok a döntősöket.

A Bibliából kijelölt szakaszok idén az étkezéssel, a közösség élményével kapcsolatosak. A felkészülés során – mind az ószövetségi, mind az újszövetségi történetekben – olyan esemé- nyekkel ismerkedtek meg közelebb- ről a gyerekek, amelyekben az étke- zés, a hálaadás, a csoda, a megmé- telhetetlen élmény formálta közös- séggé a szereplőket. Egymással és (az evangéliumokban) Jézus Krisztussal.

A kis csapatok ügyességben, kre- ativításban, gyorsaságban egyaránt bizonyítottak. A feladatok között voltak játékosak és nagyon elgondol- kodtatók is. Minden korosztály fel-

adatsorát más hitoktató, hittanár- közösség állította össze.

A jól megérdemelt, tartalmas ebé- det követően népzenei lett hangos az aula. A hangulatról az iskola volt és jelenlegi tanulóinak néptáncgyüt- tese gondoskodott. Tanulók, tanárok, kísérők, szülők, kicsik és nagyok mind együtt ropták.

Aztán megszólalt a kis harang, és a díszteremben kezdetét vette az eredményhirdetés. A szervezők meg- nyugtatták a jelenlévőket: mindenki ügyes volt.

Istennek hála, jó volt együtt lenni, tartalmasan eltölteni ezt a csodálat- os tavaszi napot. Hangsúlyozták: ne búsuljon senki, aki nem dobogós- ként végzett, mert mindannyian nyertesek vagyunk. Hiszen az Úr asztalánál mindenki vendég.

A szervezők reménysége, hogy nemcsak a díjak, illetve a GYIO-s táskák és pólók utaztak haza a verseny résztvevőivel, hanem annak élményét is mindannyian magukkal vitték, hogy jó együtt. Igen, jó együtt lenni, Vala- kinek mindnyájan fontosak vagyunk!

■ HORVÁTHNÉ CSOSZÁNSZKY MÁRTA

Az országos presbitérium megválasztotta az országos iroda új igazgatóját

▶ A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma március 26-i ülésén egyhangúlag megválasztotta az országos iroda igazgatójának Krámer György evangélikus lelkészt, püspök helyettesét.

ROMÁN PÉTER FELVÉTELE

„A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma az egy- ház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény 128. § (4) bekezdés d) pontja alapján, az 1/2014. (III. 13.) országos szabályrende- letben írt eljárás lefolytatásával – egyhangú döntéssel történt megválasz- tását követően – az országos irodaigazgatói feladatok ellátására Krámer György lelkéssel jogviszonyt létesít 2014. május 1. napjával, határozatlan időtartamra. Felelős: *Gáncs Péter* és *Pröhle Gergely* – áll a 66/1/2014. (III. 26.) országos presbitériumi határozatban.

Mint ismeretes, *Kákay István Dezső* korábbi országos irodaigazgató mandátuma múlt év végén járt le. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma azonban már 2013. szeptember 1. napjával tel- jes jogkörrel felhatalmazta *Végh Szabolcsot*, hogy – megbízott igazga- tóként – vegye át az iroda igazgatásának feladatait.

Krámer György beiktatására május 15-én, ünnepi istentisztelet kere- tében kerül majd sor.

▶ Forrás: Evangélikus.hu

„Csődület” a Deák téren

Óriási élményben volt részük azok- nak, akik március 29-én nem valame- lyik politikai összejövetelt választ- ották a fővárosban, hanem elmen- tek a Deák térre, ahol a Magyarorszá- gi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottságának szervezésében villámcsődületre (flash mobra) került sor. A cél az volt, hogy önkéntesek és kórustagok segítségével *Luther Már- ton* énekét, zsoltafeldolgozását együtt szólaltassák meg kicsik és nagyok. A szorgalmas próbák után zengett a tér az „*Erős vár a mi Iste- nünk*”-től. A performanszról filmfel-

vétel is készült, amellyel az evangé- likusság kulturális értékeit kívánjuk népszerűsíteni.

Mint ismeretes, 2014-et a Ma- gyarországi Evangélikus Egyház a *reformáció és kultúra emlékévének* hirdette meg. Az idei emlékvé- ben kulturális események, kiállítások, kerekasztal-beszélgetések, konferen- ciák szerveződnek majd a gyülekeze- tekben, szerte az országban.

A múlt szombati villámcsődület az év egyik kiemelkedő eseményének te- kinthető, hiszen zenészek, kórusta- gok, evangélikus iskolák és gyüleke-

zetek fiatal és idősebb tagjai mozdu- tak meg, hogy a *Bence Gábor* által megírt zenét – amelynek alapmotí- vuma az *Erős vár a mi Istenünk* – együtt szólaltassák meg. *Horváth Tamás* rendező, *Györi András Timó- theus* vezető operatőr és a kamera- kat kezelő tízfős operatörgárda, va- lamint hangtechnikus, profi zené- szek, zenekarok, énekesek igyekez- tek azon, hogy valóban színvonalas videoklip készüljön.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA felvétele

Forrás: Evangélikus.hu

A koporsótól a bölcsőig

Böjt 3. vasárnapjára a muravidéki Ho- dosra hívtak igét hirdetni. Meghatód- va állok meg a dombtetőre épített templom szószerkén. Ismét azt élem át, amit az elmúlt években sokszor szívemre helyeztet az Úristen: „*Menj, és nézd meg, hogy jól vannak-e test- véreid és a nyáj.*” (1Móz 37,14)

E Szlovéniához tartozó, háromszáz lelkes falu egyik ékességéről 1828-ban ezt jegyezte fel *Kossics József*: „*Ez ugyan Magyar templom, de nemel- lyor Vandalusul is tartatik benne az isteni szolgálat az egy néhány közel lévő Vandalus helységek kedvéért.*”

A „vandalus” szó a vendeket jelö- li. A település régi temetőjében nyug- szik a történelmi Magyarországon használt szlovén (vend) nyelv kiváló ismerője, *Kardos János*. A 19. század- ban ő lelkészként egyrészt fáradhatat- lanul dolgozott az evangélikusság megmaradásán, másrészt – szemben a *Habsburgokhoz* húzó katolikus szlo- vénokkal – *Kossuth Lajos*t támogatta. A lelkész és unokája siremlékénél azon tűnődöm, van-e az itteni magyar evangélikusságnak még jövője.

Ezért is találkozom előzőleg a kis Szlovén Evangélikus Egyház új püspö- kével, *Geza Filóval*. December 1-jén részt vehettem püspöki beiktatásán, és egyházunk, valamint a Lutheránus Világszövetség nevében köszönhet- tem őt. Csaknem harminc éve ismer- jük egymást: 1984/85-ben mindketten egy téli szemesztert töltöttünk Erl- lingenben, a Martin-Luther-Bund központjában. Örömmel állapítjuk meg, hogy a szórványegyházak lelke- seit és püspökeiket jól összeköti az evangélikus diaszpórának ez a se-

gélyszervezete. A megbeszélésen részt vesz *Johann Laco*, az egyház országos felügyelője, *Leon Novak* muraszombati lelkész, valamint az *Andrejek* házaspár.

Számomra e két fiatal testestől meg a szlovéniai magyar nyelvű evangé- likus szolgálat jövőjét. A feleség, *Györfi Judit* elsőévesként még tanítványom volt, és szolgálatát azóta is igyekszem figyelemmel kísérni. *Mitja* pedig az- zal a céllal érkezett 2007-ben Buda- pestre, hogy megtanuljon magyarul, a mi hittudományi egyetemünkön megszerzett diplomával aztán majd Szlo- véniaiban végezzen lelkészi szolgálatot. (Tudni kell, hogy a jelenleg mindössze 16 lelkészt foglalkoztató kis egyháznak nincs saját teológusképzése, és jelölt- jeik többnyire Pozsonyban végeznek. A hatodéves szolgálatát Szlovéniá- ban töltö Judit mostani és Mitja leen- dő mentora, Leon Novak esete kivé- telt képez: ő ugyanis a bécsi teológi- án kapott diplomát.) Jó hallani, hogy az új egyházvezetés késznek mutatko- zik arra, hogy – némi magyarországi segítséggel – mindkettőjüknek bizto- sítson szolgálati lehetőséget.

Az egyházaink közötti együttműkö- dés számos egyéb lehetőségéről is tárgyalunk. Kicséréljük tapasztalata- inkat a közelgő 2017-es évfordulóra vá- ló előkészületekről, valamint meg- vizsgáljuk, miképpen tarthatnánk kö- zös lelkészkonferenciákat. Lehetősé- get látunk szlovén–magyar–osztrák együttműködésre a vallási turizmus te- rén, valamint néhány szlovéniai fiatal meghívok a Szérlórsza találkozóra. A 18. században természetes volt, hogy az erről a vidékről származó *Kuzmics Ist- ván* lelkész és bibliafordító szolgálatá-

nak vonzásában Surdra és Nemescsó- ra is átjártak az ő hívei. Egy olyan vi- lágban, ahol a közlekedés sokkal könnyebb, még inkább törekedni kel- lene a határon átvélő szolgálatra.

Az inkább testvéri, mint hivatalos egyházvezetői megbeszélésen alkal- mam van megismerni egy, a mienk- nél is sokkal kisebb egyház gazdag hagyományát és mai társadalmi jelen- létét. Joggal büszkék *Primož Tru- barra* (1508–1586), aki bibliafordító- ként megteremtette a szlovén irodal- mi nyelvet. Ennek is köszönhető, hogy egy olyan országban, ahol az evangélikusság a lakosság alig 1%-át teszi ki, október 31. piros betűs ün- nep. Mellesleg a Szlovéniában forga- lombba hozott egeyurós érmét is az ő reformátoruk képmása díszíti.

Marácifürdői otthonában megláto- gatom még a sajnálatos módon im- már ágyhoz kötött *Skalic Gusztávot*, aki évtizedeken át a szívéen és a hátán hordozta a szlovéniai magyar evangé- likusság ügyét. Amikor 1953-ban ta- nulmányait megkezdte, akkor Jugo- szlavia és Magyarország ellenség- ként állt egymással szemben, és ebben a közegben kellett egyszerre a meg- békélést és a megmaradást munkál- nia. Imádságban adunk hálát a sok új lehetőségért, és kérjük az Urat, hogy küldjön munkásokat az aratásába.

Szinte a meghallgatott imádságot tapasztalom meg, amikor *Bence Gab- riella* alsólendvai felügyelővel talál- kozom. Több mesekönyv és novellás- kötet szerzőjeként is alázattal és odaadással végzi szolgálatát a helyi magyar evangélikusság javára. Lánya is gyönyörűen beszél magyarul.

A hodosi (rég magyar nevén őriho- dosi) istentiszteletet megelőzően ta- lálkozom *Bunderla Rudolf* polgár- mesterral, aki nem titkolt büszke- séggel számol be a falu fejlődéséről, és hangsúlyozza az egyház közéleti sze- repét. Természetesen egyetértünk, ugyanakkor tudom, hogy ezt koránt- sem lehet könnyű betölteni, hiszen a gyülekezetnek 1977 óta nincs ma- gyarul tudó lelkésze. Ezért is érzem fontosnak, hogy az Andrejek házaspár a jövőben a Muravidék több települé- sén – így Hodos mellett Domonkos- fán és Alsólendván is – végezhesen majd anyanyelvi szolgálatot. Reményik Sándor sokat idézett sorai jutnak eszembe: „Ti megbecsültök minden rendet, / Melyen a béke alapul. / De ne halljátok soha többé / Isten igéjét magyarul!” (*Templom és iskola*)

A hodosi istentiszteletet a Duna Televízió jóvoltából a Kárpát-me- dence és a világ számos pontján lát- hatják. Bármilyen hihetetlen, im- már hosszú fennállása során még nem volt példa arra, hogy „a nemzet televíziója” Szlovéniából közvetített volna istentiszteletet. Az alkalom az összefogás szép példája. Az ifjú- sági kórus szlovénül, a zömében idősebbekből álló énekkar magyarul énekel. A régi *Dunántúli énekes- könyvet* használják, és a szolgáltók egyike-másika talán kicsit törve be- széli a magyart. Mégis, a reformáció hagyományához méltóan megvalósul az anyanyelvi istentisztelet. E drága örökség és az összetartozás jeleként adom át a gyülekezetnek a *Luther vá- logatott művei* című könyvsorozat eddig megjelent két kötetét. A temp-

ÉGTÁJOLÓ

lomajtóban hajunkat borzoló és ru- hánkat cibáló szélben köszönünk el egymástól. Hiszem, ez nemcsak a márciusi időjárásnak, hanem a pün- kösdi Léleknek is a szele.

A fiatal lelkész házaspár ennek je- gyében végzi szolgálatát. Életükkel tesznek bizonyosságot arról, hogy Jézus Krisztus jelenlétében le lehet győzni nemzetiségi és egyéb ellentéteket. Leg- fontosabb szolgálatuk a hitébresztés.

Hazaindulás előtt meglátogatom őket barátságosan berendezett rusz- tikus kis házukban. Látszik, hogy Mitja sok mindent saját kezűleg ké- szített. Hamarosan alighanem egy egészen különleges bútort is össze kell állítania: egy bölcsőt. Hiszem, hogy ez jelképerője. Isten nemcsak az ő kis családjukat akarja megáldani, hanem az egész muravidéki evangélikusságot is. Isten, áldd meg a magyart. És a ven- det, szlovént s minden népet.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Missziói tüzrel Indiáért

Beszélgés M. Philip tamil misszionáriussal

▶ Öt hónapja tartózkodik Magyarországon az indiai M. Philip, aki az Evangélikus Külmisziói Egyesület legutóbbi estjének vendégeként beszélt az általa alapított Reach The Nation (Elérni a Nemzetet) nevű szervezetről. Az alkalomra március 24-én került sor Budapesten, egyházunk országos irodájának Üllői útról nyíló termében. Tamil testvérünk nem véletlenül került Budapestre, hiszen magyar leányt vett feleségül. Február óta a cinkotai evangélikus gyülekezetből indult – s oly sok hazai missziós közösségben szolgáló – Sánta Ágnesnek a hitese ura. Mivel meglehetősen ritka, hogy egy indiai férfi magyar leányt válasszon feleségül, Philipet először is megismerkedésük körülményeiről kérdeztem.

– Már tizennyolc éves korom óta azért imádkoztam, hogy Istentől olyan hitvest kaphassak, aki társam tud lenni a szolgálatban. Bár lány hallgatói is voltak annak a szemináriumnak, ahol a missziói szolgálatra felkészítettek, egyikükért sem dobtam meg a szívem igazán. Nem éreztem bennük az evangéliumi „tüzet”, vagyis hogy égnének azért, hogy a Krisztusról szóló jó hírt továbbadhassák indiai honfitársainak. Közben az Úr valaki másban már megkésztette ezt. Egy távoli országban élnek, Áginak a szívére helyezte Isten annak a terhét, hogy egy több mint egymilliárdos lélekszámú nép elveszhet Krisztus ismerete nélkül.

Amikor egy ismerősünkön keresztül kapcsolatba kerültem Ágival, és Skype-on beszélgetni kezdtünk, egyszer csak felismertem, hogy ő az, akit az Úr nekem szánt. Hiszen a szívem, ahogyan az enyém is, Indiáért ég. Ott akar missziói szolgálatot végezni, és én is arra kaptam elhívást Istentől, hogy a népem közt szolgáljak.

– Philip tehát Ágival együtt vissza fog térni Indiába?

– Igen. A feleségemben nem csupán élettársat, hanem a missziói szolgálat számára munkatársat is kaptam. Együtt tudunk imádkozni, s kapunk vezetést Istentől. Ági élő kapcsolatban van az Úrral, így bölcsen tud tanácsolni engem. Tudom, őt Isten a hazám szolgálatára szánta.

– Előadásában említette, hogy India huszonnyolc szövetségi államában 347 különböző nyelvet beszélő népcsoport él, amelyeknek a kulturális öröksége, hagyományai is különböznek egymástól.

– Ez igazi kihívás a misszióban. Jelenleg két állam területén folynak szolgálataink: Karnatakában és Orisszában. Ez utóbbi helyen nemcsak gyülekezetet alapítottunk, hanem árva és félárva gyermekekkel is foglalkozunk. Segítünk nekik az iskolai leckékben, és igyekszünk odafigyelni szükségükre. Ha nincs cipőjük vagy iskolatáskájuk, próbálunk beszerezni számukra. És természetesen Isten szeretetéről tanítjuk őket. Szervezetünk, a Reach The Nation még fiatal, két éve indítottuk. Másdátunk és látásunk, hogy Isten lehetővé teszi majd, hogy terjeszkedhessünk, India más államaiba is eljuthassunk az evangéliummal. Ehhez azonban a különböző népcsoportok nyelvét beszélő és értő munkatársakra lesz szükségünk. Az ilyenek képzésének céljára szeretnénk létrehozni egy missziói iskolát.

– Nem léteznek már ilyen helyek Indiában? Az egymillió tagot számláló Tamil Evangélikus Egyháznak biztos vannak bibliaiskolái, lelkészképző intézete. Említette, hogy Ön is szemináriumban tanult.

– A mi munkatársainkat arra is fel kell készíteni, hogy milyen veszélyekkel kell számolniuk az evangélium ügyének szolgálatában. Olyan területekre szeretnénk küldeni őket, ahol az emberek még nem hallották Jézus nevét. Ahogyan például az az idősebb asszony sem hallotta korábban, akinek a képét mutattam előadásom illusztrá-

ciójaként. Hatvanévesen tartotta először kezében a Bibliát, s beszéltek neki először Krisztusról, a Szabadítóról.

De ezeken a távoli területeken, a félreeső falvakban bizony számolni kell azzal is, hogy a hittérítők erőszakkal találkozhatnak. India sok vidékén üldö-

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

zik a keresztényeket, templomaikat, imahelyeiket felgyújtják. Ezekre az atrocitásokra kevésbé készítik fel az embereket azokban a bibliaiskolákban, amelyekből a diákok a történelmi egyházak védett falai közé kerülnek.

– Indiával kapcsolatban még mindig a kasztrendszer fogalma jut először eszünkbe. Tudom, hogy hivatalosan már eltörölték, de vajon érezhető-e még a hatása az emberek gondolkodásában?

– A városokban már kevésbé, de vidéken még tetten érhető. A mi szolgálatunkban ez úgy mutatkozik meg, hogy a magasabb társadalmi rangban lévők kevésbé fogékonyak az evangélium iránt, nehezebben fogadják be. A legalsóbb népréteg viszont möhön vágyik Krisztus szabadítására.

– Ön hogyan ismerte meg a Megváltót?

– Keresztény családban nőttem fel, de a hit dolgait nem vettem túl komolyan. Annyira, hogy még a bibliaiskolában, ahová a nővérem tanácsára kerültem, sem az Isten dolgaival foglalkoztam. Jól éreztem magam, élveztem a közösséget. Ez azonban megváltozott, amikor észrevettem, hogy az egyik tanárunk hogyan tölti az estét. Mindennap nyolctól tízig a Szentírást tanulmányozta. Amikor megkérdeztem, hogyan bírja ezt, azt tanácsolta, kezdjem el én is olvasni a Bibliát.

És akkor megértettem a lényegét, Isten szava hozzám kezdett szólani. Mintha ott ült volna valaki mellettem: feltárta a múltamat, s segített elengedni azt, ami volt. Megmutatta a jelen valómat, és látást adott a jövőre nézve. Nem egy megrázó esemény, még csak nem is egy személy játszott tehát szerepet a megtérésemben, hanem maga a Biblia. A Szentlélek Isten tárta fel magát, irántam való kimondhatatlan szeretetét az Írás lapjain keresztül. Ez változtatta meg az életemet. Harmadéves koromban már én is két órát szántam a Biblia olvasására, s eljutottam odáig, hogy ezt mondjam Istennek: „Egy földi életem van, Uram, de azt a te szolgálatodra adom.”

■ B. PINTÉR MÁRTA

Megújulást hozó erőforrások

Pályázati konferenciát tartott az evangélikus egyház

▶ Pályázati konferenciát rendezett a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) március 25-én a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) székházában. A tanácskozáson állami tisztségviselők beszámolóján túl példaértékű evangélikus projektek bemutatására, valamint a jövőbeni pályázati lehetőségek ismertetésére is sor került.

Bevezető áhítatában Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke Salamon királyra utalt, aki nem pénzt kért az Úrtól, hanem bölcsességet. Ennek eredménye nemcsak szellemi gazdagságot eredményezett, hanem Izrael felvirágzását, templomépítést. „Ma az a bölcs, aki élni tud az élet által adott lehetőségekkel, azaz követi a mai tendenciákat és abban felfedezi a számára fontosat, az értékteremtőt” – fogalmazott Gáncs Péter.

Az elnök-püspök arról is beszámolt, hogy az elmúlt hat-hét évben evangélikus gyülekezetek és intézmények közel tízmilliárd forintot nyertek pályázati úton. „Tudnunk kell, hogy ezek a beruházások nem önmagunk építésére szolgálnak, hanem arra, hogy olyan intézményeket hozunk létre vagy fejlesszünk, amelyek a jövőt, a folytatást szolgálják. Az elmúlt évek bebizonyították, hogy érdemes ebben az országban szorgalmasan gyűjteni, kitartóan dolgozni, mert ezáltal a ránk bízottak gazdagodnak” – állapította meg az elnök-püspök.

„Régen rossz, ha az egyháznak a kormány mondja meg, hogy mit kell csinálnia. Az egyház feladata, hogy az Úr tanítása szerint végezze tevékenységét. Ennek szellemében Magyarország Alaptörvénye egyértelműen kimondja az állam és egyház különválasztását, azonban mindez nem zárja ki a két félnek a közösség érdekében szerveződő együttműködését” – fogalmazott előadásában Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere.

Utóbbira a miniszter a jezsuita közösséget említette példaként, ahol néhány évvel ezelőtt erőteljes romafelzárkóztatási programot dolgoztak ki. Balog Zoltán a pályázati beruházásokkal kapcsolatban figyelmeztetett arra, hogy a történelmi keresztény felekezetek számára nagy kihívás, hogy a működő és bővülő intézményi aktivitás mögött élő és bővülő gyülekezeti közösségek legyenek. A közfeladatok kormányzati megítélését illetően a miniszter kitért arra, hogy „az egyházak tevékenysége közfeladat ellátásának minősül, hiszen mind intézményi szinten, mind szellemiségét tekintve Magyarországnak szüksége van ezekre az értékekre”.

A miniszter előadásában leszögezte, hogy az elmúlt években a szociális ellátás és az egészségügy terén végrehajtott változtatások nemcsak szervezeti átalakulást eredményeznek, hanem a mentalitást is megváltoztatják.

„A központi koordináció úgy teremti lehetőséget mind a különbségek megszüntetésére, mind az átláthatatlanság felszámolására, hogy ennek az új rendszernek a működtetéséért egyedül az állam a felelős. Azon dolgozunk, hogy az egyház úgy tudjon belépni a közfeladatok széles körű ellátásába, hogy ezzel közössége ne sérüljön. Így az eddig is nagy egyházi szerepvállalással működő

szociális és nevelésügyi hálózaton belül a kormányzat részéről növelni szeretnénk az egyházak további részvételét” – mondta a miniszter.

Balog Zoltán kitért arra is, hogy mindehhez a „rosszízű kötélhúzás” helyett bízalomra van szükség. Kidolgozás alatt van egy több száz milliárd forintos pályázati csomag; ez új finanszírozási rendszerrel fog társulni, amely közös infrastruktúratervezésre fog épülni. Az európai uniós forrástervezéssel kapcsolatban Balog Zoltán kiemelte: „Nagy hangsúlyt fogunk fektetni a családi társadalmi szerepének erősítésére, valamint a családkoordinációra. Ebben az egyházak közül az evangélikus az, amelyik évek óta a legerősebb humán-erő-fejlesztést végzi, ugyanis gyülekezeti alkalmait szinkronba hozza a fenti stratégiával. A jövőben a társadalmi felzárkóztatás továbbra is kiemelt feladatnak tekintendő. Az egyházak ilyen tevékenysége – beleértve a hitéleti alkalmakat is – társadalmi cél, amely megfelel Magyarország érdekeinek.”

A miniszter előadása végén kitért arra is, hogy tervek vannak az eddigi kvótarendszer átalakítására: a közszolgáltatás területi egységeihez igazodva és a felzárkóztatáshoz igazítva dolgozzák át.

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2007 és 2013 közötti pályázatairól nyújtott átfogó tájékoztatást Kocsis István. „Ebben az időszakban kétszáznegyvenhárom európai uniós pályázatot tudtunk megvalósítani, értékük elérte a tízmilliárd forintot. Ebből az Új Széchenyi terv keretein belül százharmincöt pályázatot benyújtottunk le sikeresen. Ezek elsősorban az infrastruktúra fejlesztésére irányultak” – fogalmazott egyházunk pályázati referense.

Kocsis István kitért arra is, hogy a Darányi Ignác tervnek köszönhetően – mely vidéki, ötezer főt nem meghaladó lélekszámú településekre kiírt pályázatokat tartalmaz – százhat evangélikus vonatkozású projekt valósult meg. Ez azt jelenti, hogy kis közösségek templomai, parókiai tudtak megújulni és korszerűsödni. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodáján belül működő pályázati osztály 2011-ben hozott létre egy pályázati szabályozó rendszert, mely most ismét – a mai kiírásnak megfelelő – átalakulás előtt áll.

„Arra törekszünk, hogy pályázóinkat a pályázati előkészítésben, az előfinanszírozásban és az önrész támogatásában egyaránt segítsük. Ezenkívül elindítottunk egy pályázati képzést, melyet szeretnénk felnőttképzésként akkreditáltatni. Képzésünkön eddig az országos iroda munkatársai vettek részt, de április 1-jén az Evangélikus Hittudományi Egyetem hatodéves hallgatóinak is tartunk előadást. Munkánk és pályázati beruházásaink lényege minden esetben az emberek hosszú távú segítése úgy, hogy a beruházások egyúttal fenntarthatók és korszerűek is legyenek” – fogalmazott Kocsis István pályázati referens.

„Az elkövetkezendő pályázati időszakban 8200 milliárd forintos beruházási keret áll rendelkezésre” – mondta Tóth Tamás. Elmondta, hogy egy 2014. március eleji adat alapján az egyházak közel kilencszáz pályázati projektben érintettek. „A kormányzat szándéka, hogy a közfeladatok ellátó intézményeket – ebbe az egyházak is beleértendőek – az energetika terén erősítse, hiszen a korsze-

rűsítéssel hosszú távú költségsökkentést lehet elérni, mely a fenntarthatóságot is erősíti” – közölte. A 2014–2020-as pályázati rendszerrel kapcsolatban megtudhattuk, hogy az operatív programok most véglegesednek. A tervek között szerepel többek között a pályázatok átláthatóbbá tétele, a bürokratikus pályázati rendszer egyszerűsítése, valamint a közfeladatokra irányuló beruházások százszázalékos támogatása is.

Ezután evangélikus pályázati fejlesztési projektek bemutatása következett. Végh Szabolcs intézményvezető az Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon, Szarka István es-

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

peres a Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség, Györfi Mihály lelkész a nyírtelek–görögországi Filadelfia Evangélikus Egyházközség, Molnár Gizella és Hornyákné Pásztor Enikő a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség, Joób Olivér Szeretetszolgálat, Lázár Zsolt esperes a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség, Tölly Balázs igazgató a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Molnár Erzsébet intézményvezető pedig a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium pályázati fejlesztéseiről számolt be.

Délután a 2014–2020 közötti támogatási időszak fejlesztési lehetőségeit taglalták. (Gazdaságfejlesztés – dr. Komoróczy István; humán erőforrás-, infrastruktúrafejlesztés – dr. Köpeczi-Bócz Tamás; vidékfejlesztés – dr. Maác Miklós; vidékfejlesztés hálózatban – dr. Eperjesi Tamás.)

A konferencia végén Kocsis István az evangélikus fejlesztési irányokat és lehetőségeket foglalta össze. A 2014–2020 közötti Sáfár-projekt az s mint stratégia, f mint fejlesztés és r mint reformáció jegyében fog zajlani.

Az evangélikus stratégiából kiindulva fontos a fejlesztési irányok pontosítása és a prioritások meghatározása. Az infrastruktúra mellett nagy hangsúlyt kell, hogy kapjon a humán fejlesztés is. Szükség van a pályázati rendszer átfogalmazására. A felettes egyházkormányzati szint projektajánlásával a változó mértékű támogatási rendszert, illetve a visszatérítendő támogatásokat is be kell vezetni. Ha lehetséges, akkor állami előfinanszírozást, valamint folyamatos közbenső monitoringrendszert kell felállítani. A projektek kommunikációját a felállítandó Információs Központ végezze.

A konferencia dr. Fischl Vilmos MEÖT-főtisztár áhítatával ért véget.

■ Szöveg: GALAMBOS ÁDÁM és HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Evangélikus.hu

A konferencia előadásainak videódokumentációja elérhető az Evangélikus.hu honlapon.

Oltszakadati szórványest a Polgárok Házában

▶ **A Kárpát-medencei magyar népművészet rendezvénysorozat keretében az idei évadban Erdély szórványközösségei mutatkoztak be Budapesten a Polgárok Házában. A Beszterce megyei Zselyk és a Barcaság után – a sorozat záróalkalmán – ismét egy evangélikus közösség, a Szeben megyei Oltszakadati történetével és népművészetével ismerkedhettek meg március 28-án este az érdeklődők. A település a 16. század idején vált protestánssá, 13. században épült temploma a szász evangélikus püspökség fennhatósága alá került, ám a gyülekezet már egy 1768-ban keletkezett levélben „magyar egyházközségként” definiálta önmagát, s anyanyelven prédikáló lelkészt kért.**

Alsószoknya, ráncos rokolya, fekete kötény élénk színekkel varrva, rá fehér kötény, ugyanúgy élénk színekkel hímezve, ezeket lekötik a piros posztópántikával, oldalt még egy virágzott pántika lóg. Vállban a virágzott, hímzett ing, melyen téli időben a mellrevaló, nyáridőben pedig a lájbicska kerül. A fejen pedig párta – mutatja a viseletét az egyik fiatal lány. Bárnyórból készült mellrevalója is díszes, rajta az évszám: 1926.

Az örökölt és feltett viseleti darabokat csak konfirmációja után öltheti magára először leány és legény egyaránt, hogy húsvétkor abban járuljon először az oltárhoz úrvacsorát venni. Az idei virágvasárnapon azonban „csak” Jézus jeruzsálemi bevonulására emlékeznek a mintegy hatszáz lelkes településen – nincs gyermek, aki díszes viseletben a „nagy keresztények” sorába lépjen... Bár Oltszakadati etnikai összetétele az elmúlt másfél évszázadban alig változott, és ez a maroknyi magyarság kivételes életképességét tükrözi – állítja dr. Pozsony Ferenc kolozsvári néprajzkutató –, a közösség mégis létszámának csökkenésével küzd.

Megmaradásukban döntő szerepet játszott a templom és az iskola, ám a faluban ma már csak az elemi iskola 1–4. osztályában tanulhatnak anyanyelvükön a gyerekek. A legény- és leányegylet, az asszonytársaság és a szomszédság intézménye – az egykori szász egyházi norma maradványaként – pontosan meghatározza az egyének szerepét és helyét a közösségben.

Történelem és folklór fényképen és színpadon – ezt nyújtotta a Budapestre érkezett negyvenhét fős oltszakadati csoport. Megdöbbentő: az egykori határőr-település evangélikus egyházközségének egynegyede (!) jött el „bemutatkozni” az anyaország fővárosába.

Az Ádám Gyula és Kovács László Attila fényképeiből összeállított tárlatot Pozsony Ferenc néprajzkutató nyitotta meg, aki maga is végzett kutatásokat az evangélikus faluban. A művészi igényességű fotográfiák többsége a húsvéthétfői kakasütés mozzanatait örökítette meg. A kakas feláldozásával járó szokás Oltszakadaton elsősorban ügyességi játéknak számít. A kakasnak ugyan szintén a bűnösségéért kell lakolnia, akárcsak a Brassó megyei Apácán (hiszen elárulta a falusiakat a rájuk törő ellenségnek), ám „kivégzését” itt nem előzi meg az itélkezés színdarabja. A fényképek elkészítését Kovász-

na Megye Tanácsa támogatta a szórványprogram keretében – emelte ki a Hid – Szebeni Magyarok Egyesületének elnöke, Serfőző Levente, akinek köszöntő szavai után az est a díszteremben folytatódott.

A gyülekezet lelkésze, Illyés Sándor (bal alsó képképen) – egyházi énekekkel és Reményik-versekkel tarkítva – a község történelmét és szokásait is-

mertette, majd a fonóbeli szorgos munka, mégis önfelelt szórakozás tárult a közönség elé az oltszakadati Ősziróza Band zenei kíséretével. A népdal, nóta, magyar és szász tánc különleges egyvelege éppúgy az évszázadok, valamint az együtt élő románok és szászok különféle hatásait tükrözte, mint a bemutatott viselet.

Záróakkordként az est díszvendége, Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke (jobb alsó képképen) köszöntte meg szervezőknek és résztvevőknek egyaránt, hogy az erdélyi szórvány megmutathatta hagyományai mellett életerejét és élni akarását.

Az est végén a kötetlen beszélgetés közben oltszakadati pálinkát és hanklich nevű szász lepénykülönlegességet kínáltak, majd az oltszakadati vendégek rögtön táncra is perdültek a csoportjukat elszállásoló kőbányai testvérgyülekezet tagjaival.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

Atyánkfia gyermekkorában nagy sportélet volt a faluban. Persze ezt a korabeli politika is szorgalmazta. Az MHK (Munkára, Harcra Kész) mozgalom meg a falusi szpartakiádok megmozgatták a népet, s ha kellett, ha nem, mindenkinek kellett valamilyen sportot űznie.

Eltekintve most a férfiak körében oly népszerű „félkaros súlyemelőstől”, azért a foci vitte a prímet. A helyi aranylábú gyerekek igazi sztárok voltak, mérkőzéseiken kint volt a falu aprajánagyja. A körorvos meg az öreg tiszteltes, akinek még a párttitkár is előre köszönt, emelve az esemény rangját, ott ült az edző meg a cserejátékosok között a kispadon. Idegenbe is sokan elkísérték őket, a megye távolabbi pontjaira teherautóval, „ide csak, a szomszédba” meg strájszekérral. Menetben azért néhány szőlőkaró mindig került az

ülések alá, jó lesz az majd önvédelmi fegyvernek...

Atyánkfia is kint volt minden meccsen, lévén apja a helyi Traktor SE mindenese, ahogyan akkoriban mondták: intézője. E funkció betöltőjének tiszteletre méltó, közmegebecsülésnek örvendő személyiségnek kellett lennie, hogy ne csak intézze a csapat hivatalos dolgait, hanem intézkedjen is, ha például a játékosok között nézeteltérés támad, vagy a szurkolók viselkedése harciasabb a kelleténél. Még a kemény mag, a helyi B-közép is szordinót tett fel, ha meccs közben neheztelését fejezte ki nyelvi leleményekért.

A csapat rendszerint a „megye egy” tabellájának elején tanyázott, de va-

lami miatt sohasem tudtak magasabb osztályba lépni. Más területen viszont szép sikereket értek el, hol megnyerték a Szabad Föld-kupát, egyenesen a Népstadionban döntözve, hol pedig – az ötvenes évek végén! – nemzetközi mérkőzéseket játszottak a túloldali megye egyik D-ligás csapatával. Természetesen azt is az intéző intézte, felhasználva ifjúkori odaítai kapcsolatait, ehhez megmozgatva bizonyos itteni követési szálakat is. Az odavágóra – nemzetközi mérkőzés ide vagy oda – a már szokott módon, teherautóval utazott a csapat s néhány törzsszurkoló (intéző úr szokott helyén, a sofőrfülkében foglalta helyét).

Atyánkfia édesapja, aki civilben tanácsítónak meg anyakönyvvezető volt

Orgona szenteltetett – kántor kerestetik

▶ **Zöldell és zeng a Káli-medence. A Balaton-felvidék kedvelt hepehupái és hullámai közt nemcsak a tavaszi megújulást, hanem Isten dicsőségét és az eljövendő húsvét örömeit élheti át a látogató. A kővágóörsi evangélikus templomban mostantól új orgonán szólalhat meg ez az üzenet. A pályázati úton nyert tekintélyes hangszert március 30-án, böjt nyegedik vasárnapján Ittész János nyugalmazott püspök szentelte fel.**

A szélrózsa minden irányából érkeztek a Kővágóörs–Révfülp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközséghez szorosabb és lazább szálakkal kötődők. Ittész János püspök Gyórból, az orgona felavatója, Kuzma Levente orgonaművész pedig Szegedről érkezett. A messziről jötteket Veress István helyi lelkész és családja, valamint az egyházközség felügyelője, az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatója, dr. Galli István fogadta.

Isten igéje és az imádság szenteli meg Isten ajándékait – idézte a püspök Pál apostol szavait a bevezető liturgiai szolgálatban az orgona ajándéka utalva. Ittész János Jn 6,48–59 alapján hirdetett igét. Az ember útja messzebb vezet annál, mint hogy a napi munka, a napi betevő és az egészség elégséges legyen számára. Egy valódi szükséglet van csupán, és ez az egy épp elég: Jézus Krisztus, a Megváltó, aki halála által életet bennünket.

Megváltóba vetett hit nélkül semmit nem ér a templom és a gyülekezet – hangsúlyozta a püspök. Ebből a hitből kell, hogy fakadjon az egyház minden öröme. Az orgonafutamok is csupán esztétikailag gyönyörködtetnek bennünket e nélkül a mélységes hit nélkül. Ittész János J. S. Bach barokk zeneszerző gyakorlatát hozta föl példának. A zseniális Bach minden partitúrája elejére a következő szavakat vészte: „Jesu, juva!”, azaz „Jézus, segíts!”, és minden darabja végén a következő rövidítést használta: SDG, Soli Deo Gloria, azaz „Egyedül Istené a dicsőség”. A szent öröm az Isten befogadó szív aláztos és győztes öröme. Engedjük hát,

hogy megszülessen szíveinkben az ének – hívta a püspök a gyülekezetet.

Az úrvacsora után került sor az orgona megáldására és megszentelésére (képképen). A százhetven kilogrammos monstrumhoz már csak állandó kántor kellene – fogalmazott szellemsen és nem minden célzat nélkül Veress István, aki elmondása szerint úgy élte meg, mintha a semmiből pottyant volna oda a nevezett orgona. Imádságban kérte, legyen majd kit odaültetni a billentyűkhöz és pedálokhoz, hogy a „bárnyákához legelőt is adjon az Úr”.

Az orgona paraméterei egy nagyvárosi bazilika méreteihez is megfelelőek – mondta az orgonista Kuzma Levente, aki a szavak helyett aztán a zenét választotta. Három darabbal gyönyörködtette a hallgatóságot: hozott egy művet a püspök által is megidézett Bachtól – *g-moll fuga* –, továbbá Antonio Vivaldi *Adagióját* és Theodore Dubois *Toccatóját*.

Az istentiszteletet követően agapé következett. A zsongó tavaszban nemcsak a lelkésznek frissen sült pogácsája, de a helyi borászok méltán híres nedűje is éltette a lélekben már megelevenedett gyülekezetet. Ittész János nagy ívű, kényes kérdéseket sem kerülő előadással is készült. Hangsúlyozta: bár az egyház elpusztíthatatlan, felelősek vagyunk a mai helyzetért, és ezt a felelősséget másra nem háríthatjuk. Először mindig az önvizsgálattal kell kezdeni. Imádkozunk a szomszédunkért, imádkozunk a lelkészünkért, és éljünk az Úr szent vacsorájával – buzdította a jelenlevőket.

■ KINYIK ANITA

Zászlóbontás, túl a gránicon

– ennek ellenére mindenki csak jegyző urazta – gondoskodott nemzeti lobogóról is. Mivel a hivatalos Kádár-címertest nem igazán kedvelte, e célból kölcsönvette az esketéseknél használt, egész asztalt beborító nemzeti színű drapériát. Rászögezték egy jó hosszú rúdra, s feltekerve bedugták a szélső lóca alá.

A határőrök mindkét oldalon megcsodálták e szokatlan s már emelkedett hangulatban lévő különítményt, de mivel a papírok s a pecsétek rendben voltak, békében továbbmehettek. (Apjától később atyánkfia annyiszor hallotta a történeteket, hogy most, évtizedek múlva is szinte filmszerűen peregnék le előtte az események.)

Odaát, az első faluban a helybéli-

ek még csak barátságosan integettek, később a férfiak már levett kalappal köszöntöttek, de odébb, egy színkatonikus sváb faluban az asszonyok már keresztet is vetettek, mikor meglátták őket.

Intéző úr el sem tudta képzelni, hogy mi történhetett. Aztán meghallotta a motorzúgást is elnyomó nótaszót: „Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.” Kihajolva az ablakon látja ám, hogy fönt, a fülke fölé magasodva áll a kőkemény, majd kétméteres centerhalf. Bányász, s a kibontott zászlóval vezényli teli torokkal éneklő csapatát.

Mire apja idáig jutott a mesélésben, szeme mindig bepárásodott, mert eszébe jutott szülőfaluja, boldog ifjúkora meg annak az ősznek felejthetetlen napjai ott, Észak-Erdélyben...

■ OSZVÁTH SÁNDOR

HIRDETÉSEK

Megemlékezés a kitelepítettekről

„Nem az menekül meg a múlttól, aki elfelejti.” (Bertolt Brecht)

Április 12-én, szombaton 15 órakor az ágfalvi evangélikus templomban az 1946-ban elűzött németekre emlékezünk. Szeretettel várunk minden érdeklődőt az Ágfalvi Evangélikus Egyházközség, Ágfalva önkormányzata, az Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat és a falu egyesületeinek közös rendezvényén.

Kitárom előttem szívem...

Az egyetemi lelkészségek lelkigyakorlata

Időpont: április 11–13. Helyszín: Tahitótfalu, Szív Lelkiségi Központ.

Lelkigyakorlatunk célja a nagyhétre és a húsvétra való felkészülés. Olyan húsz és negyven év közötti résztvevők jelentkezését várjuk, akikben a személyes imádság gyakorlása kíváncsiságot ébreszt, szeretnének ebben elmélyülni, szeretnék a húsvét tapasztalata felé önmagukat kinyitni.

Érkezés: péntek este 17.30-ig. Távozás: vasárnap ebédet követően.

A részvétel költsége (szállás + ellátás) diákok számára: 5000 Ft. Diákigazolvánnyal nem rendelkezők számára: 12 000 Ft.

Vezetők: Balázs Viktória és Mézes Zsolt egyetemi lelkészek.

Jelentkezés, információ az ev.egyetemi@gmail.com címen.

Felvétel a Baptista Teológiai Akadémiára

A Baptista Teológiai Akadémia felvételt hirdet állami ösztöndíjas képzéseire a 2014–2015-ös tanévre. A képzések, az egész életen át tartó tanulás jegyében, minden korosztály előtt nyitottak.

Teológia alapképzési szakra (BA) azok jelentkezését várjuk, akik:

– élethivatásként szeretnének *gyülekezeti lelkipásztori* feladatokat el látni a szolgálni (igehirdetés, lelkigondozás, tanítás...);

– akik a *misszió* különböző területeire szeretnének felkészülni (például: bibliakör-vezetői, ifjúságvezetői, evangélicizációs munkatársi, misszionáriusi szolgálat);

– akik szakszerűen szeretnének *lelkigondozói* segítséget nyújtani testi-lelki terhet hordozó embertársainknak.

A szakon teológus szakképzettség szerezhető. A képzés ideje 8 félév.

Teológia mesterképzési szakra (MA) azok jelentkezését várjuk, akik már rendelkeznek diplomával, és érdeklődnek a hittudomány iránt. A szakon okleveles teológus (MA in Theology/Divinity) szakképzettség szerezhető. A képzés keretei között a hallgató a differenciált ismeretek között különböző szolgálati területekre tekintettel választhat: *gyülekezeti lelkipásztor, társadalmi szolgálat, hitoktató, missziológia, vallásismeret.* A képzés ideje 4 félév.

Kántor alapképzési szakra (BA) olyan érdeklődőket várunk, akik szakszerűen szeretnének részt venni az ének-zenei szolgálatban. A szakon kántor szakképzettség szerezhető. A képzés ideje 6 félév. A szakon belül – választásuk szerint – az egyházi ifjúsági zenével (gospel) is részletesen megismerkedhetnek a hallgatók.

Jelentkezési határidő: 2014. április 30. A jelentkezési lap letölthető intézményünk honlapjáról (www.bta.hu), vagy a Tanulmányi Hivataltól igényelhető (cím: 1068 Budapest, Benczúr u. 31.; tel.: 1/322-2815 vagy 20/886-0846; e-mail: tanulmanyi@bta.hu).

DR. ALMÁSI TIBOR rektor

Emlékezés – megbékélés – megújulás

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottságának konferenciája

Helyszín: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) székháza (117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.). Időpont: május 7., szerda, 14-től 18 óráig.

Program

13.30–14.00: Regisztráció • 14.00–14.05: Megnyitó – Steinbach József református püspök, a MEÖT elnöke (moderál dr. Fischl Vilmos MEÖT-főtítkárr) • 14.05–14.30: Bevezető előadás: *A múltval való emlékezés mint a megbékélés alapja – elvi és teológiai szempontok* – dr. Fazakas Sándor egyetemi tanár (DRHE), a MEÖT Szociáletikai Bizottságának elnöke

I. *A múlt emlékezete* (moderál dr. Fazakas Sándor)

14.30–14.45: *Az első globális háború* – dr. Matus János egyetemi tanár (BCE, NKE) • 14.45–15.00: *Az egyházak és a világháború* – dr. Balogh László Levente egyetemi docens (DE) • 15.00–15.15: *A zsidótörvényektől a holokausztig* – dr. Csiky Balázs történész (ELTE BTK) • 15.15–15.30: Hozzászólások • 15.30–15.45: Kávészünet

II. *A bűnbánat szerepe* (moderál dr. Béres Tamás)

15.45–16.00: *Bűnvalló nyilatkozatok a történelmi változások után* – dr. Korányi András egyetemi tanár (EHE) • 16.00–16.15: *Kisegyházak helyzete a történelmi elnyomás idején* – dr. Szigeti Jenő professor emeritus (ME, PTF) • 16.15–16.30: Hozzászólások • 16.30–16.45: Szünet

III. *A megbékélés realitása* (moderál dr. Orosz Gábor Viktor)

16.45–17.00: *A múltfeltárás nehézségei és fogadtatása a közegyházban és a közéletben* – dr. Kertész Botond történész (tud. munkatárs, EOM) • 17.00–17.15: *Együttélés mint a megbékélés formája?* – dr. Köves Slomó rabbi (EMIH) • 17.15–17.30: *A megbocsátás realitása és a megbékélés ethosza* – dr. Viski S. Béla egyetemi docens (PRTI, Kolozsvár) • 17.30–17.50: Hozzászólások • 17.50–18.00: Zárzó helyett: *Meditáció a bűnbánat egyházmegújító hasznáról* – Kalota József érseki vikáriusnak, a MEÖT al-elnökének elmélkedése

Tisztújító jubileumi közgyűlést tartott a Protestáns Újságírók Szövetsége

Fennállásának tizedik évfordulóját jegyzi idén a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A jubileumi évben tisztújító közgyűlés vált esedékessé, amelyet a szervezet március 27-én tartott meg székhelyén, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) tárgyalójában.

A jogszabályokban rögzített napirend előtt dr. Fischl Vilmos, a MEÖT főtítkára irányította a jelenlévők figyelmét Isten igéjére. A beszámoló és az idei költségvetés elfogadása után – a tisztségekre jelöltek neveit tartalmazó szavazólapok elkészítése, illetve a szavazatszámolás „kényszerszünetében” – Köntös László, a Dunántúli Református Egyházkerület jegyzője (*képiükön*) mutatta be az egybegyűlteknél a hatodmagával írt *reposit.hu* blogot, míg Lázár Csaba színművész Petrőczy Éva és Fenyvesi Félix Prúsz-tagok költeményeiből olvasott fel egy csokorra valót.

A szavazás eredményeképp a *Reformátusok Lapjának* fiatal munkatársa, Kiss Sándor lett újdonsült tagja a Prúsz régi-új elnökségének (az ugyancsak református Kerekes Sándor helyett). A mintegy félszáz fős, a szövetség tag-

ságának több mint negyedét „megtestesítő” közgyűlés elnökké ismét Novotny Zoltán sportriportert, helyettesévé Faggyas Lászlót, a *Magyar Hírlap* lapszerkesztőjét, titkárává pedig T. Pintér Károlyt, az *Evangelikus Élet* főszerkesztőjét választotta – ellenszavazat nélkül.

A Prúsz május 28-án ünnepélyesebb keretek között, egy galaesten is hálát kíván adni évtizedes fennállásáért.

► *EvÉlet-infó*

Novotny Zoltán elnökségi beszámolója a Prúsz 2014. március 27-i közgyűlésén

Pár nappal ezelőtt egy Deák téri presbiteri ülésen a keresztfiamtól, aki történetesen ott lelkész, hallottam egy gondolatot. Pál Ferencről, a sokak által csak „Pálferiként” vagy Feri atyaként emlegetett, Prima Primissima díjas katolikus paptól idézett. A gondolat, amely keresztfiamat s rajta keresztül engem is megragadott, hogy a boldogulás kulcsa „a döntéseink melletti elköteleződés, a jelenlegi életünk megbecsülése és a hála amiatt, ami már a miénk”.

A hála életformáló, gyógyító erejéről sokan mások is vallottak már. Dietrich Bonhoeffer német teológus például a *gyászfeldolgozás leghatékonyabb eszközeként említi meg, ha megszületik a hála az eltávozott életért. Szerinte ez a hála lehet képes idővel arra, hogy kiszorítsa szívünkkel a veszteség okozta sérülés fájdalmát.* Béres Tamás, az *Evangelikus Hittudományi Egyetem tanszékvezetője arról beszélt, hogy a kortárs kereszténység egyik legnagyobb feladata ráirányítani a társadalom figyelmét a hála életformáló erejére.*

Az elnökség jelentésének megfogalmazásakor ez a cél lebegett a szemem előtt. Hálaadásra szeretném hívni a szövetség tagjait azáltal, hogy felvillantom az elmúlt esztendő néhány pillanatát azzal a szándékkal, hogy észrevegyük az ezekben a pillanatokban rejlő értéket. Hogy megbecsüljük jelenlegi életünk így tetten ért értékeit. S megszülessen szívünkben a boldogító hála azért, amink van. Amit átélhettünk találkozásokban, társak révén, alkalmakhoz kötődő élményekben.

Hálás vagyok azért, hogy Lakatos Judit szövetségünk delegáltjaként részt vesz a Médiatanács korhatárbi- zottságának munkájában. Hálás vagyok azért, hogy Faggyas Sándor révén alapítóként ott lehetünk a Civil Együttműködési Tanács ülésein. Hálás vagyok azért, hogy T. Pintér Károly a Prúsz képviselőjében tagja volt a Rádiós Korrektúra Díj bíráló- bizottságának. Az elnökség tagjaival együtt hálásak voltunk a Debreceni Református Kollégium meghívásának, amelynek eredményeként alelnökünk és titkárunk tevékenyen részt vehetett a patinás intézmény nyílt napján. Hálás vagyok azért, hogy olyan korban élünk, amikor ezek a találkozások természetessé és gyakorivá válnak. *Meggyőződésem, hogy atomizálódó, megbékélésre, összefogásra oly nehezen hajló társadalmunkban prófétai jellel válhat a hívó emberek minden kézfogása.*

Ahogy Kiss Sándornak a Prúsz segítségével létrejött szentföldi útja is

mutatja, *ezek a kézfogások nem állnak meg az országhatároknál.* Hálás vagyok, hogy szövetségünk több tagja is részt vesz évek óta a házasság he-

GALAMBOS ADÁM FELVÉTELE

te szervezésében, lebonyolításában, programjaiban. Hálás vagyok a református zenei fesztivál rendezőinek, hogy kerekasztal-beszélgetésen adhattunk számot munkánkról, elképzeléseinkről, elkötelezettségünkről Csoma Áronnal, Jónás Istvánnal, Nagy Katalinnal s a beszélgetést vezető Fekete Zsuzsával. Jó volt látni a reformációi emlékfutáson az 1517 méter futó társainkat. S hálás vagyok, hogy Fabiny Tamás könyvbemutatójára annyian voltunk kíváncsiak, annyian éreztük meg a lehetőséget a találkozásra, a táguló horizont elérésére.

Igen, a találkozások kincsei lehetnek életünknek. Kincs volt az adventi vacsora is. Közel negyvenen hallgattuk meg, amint szerény büszkeséggel beszélt 2013-ban megjelent kötetéről vagy könyvecskéjéről Bánó Attila, Fenyvesi Félix Lajos, Frittmann Lászlóné, Petrőczy Éva, Salyámosy Éva, Ugrin Aranka; Dobsonyi Sándor pedig egy általa szerkesztett könyvet mutatott be. Nagyon beszélgettünk. *S ezek a beszélgetések sokszor hosszú időre feltöltő erőforrássá válhatnak.*

Ahogy számomra is ilyen erőforrássá vált a Rát Mátyásról elnevezett – saját alapítású – díj átvétele a reformációi gálán az Uránia Filmszínházban. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának hála, már másodszor lehettünk jelen igen nagy hangsúllyal az országos rendezvényen. Most már a MEÖT együttműködő tagjaként ott voltunk a szervezet taggyűlésén is. Hálás vagyok azért, hogy ebben a korban élünk. Amikor a történelem során felhalmozott annyi sérelem ellenére ilyen őszinte kapcsolatok születtek a nagy keresztény családban.

Hálás voltam akkor is, amikor lap- topom Kövesdi Miklós meghívását pattintotta ki a szombati Kabarémartonra, vagy amikor állást foglaltunk a Magyarországi Református Egyház panasz mellett a média- és hírközlési biztosnál, vagy amikor Mé- száros Kálmán, Nagy Imre, Cserna Gábor és Fodor László kitüntetéséről olvashattam. Mészáros Kálmán a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét kapta, Imréék pedig a közép-európai rövid riport- és dokumentumfilm- fesztivál díját az *Antenna cigányoknak* című kisfilmjükért. S akkor még nem szóltam tavaszi közgyűlésünkről és őszi *Kritikus és kritikátlan szolidaritás* munkacímű konferenciánkról. A Mátraházán eltöltött két nap alatt bőven jutott idő műelemzésre, kirándulásra, borkóstolásra és kötetlen beszélgetésekre is.

Az év folyamán hálásak lehettünk vendégeinkért. Szavaikért, tudásukért, szeretetükért. Meghallgathattuk Csizmadia Lászlót, Pröhle Gergelyt, Zsolt Pétert, Bogárdi Szabó Istvánt, Dobszay Jánost, Balázs Gézát. Tagjaink közül pedig Fabiny Tamást, Szuhánszky Gábort, Csoma Áront, Háló Gyulát, Dobsonyi Sándort, Alexa Károlyt, Takács Ferencet, Kádár Zsoltot, Marosi Nagy Lajost.

A neveket sorolva veszem észre, hogy egy teljes lista összeállítása ugyanolyan lehetetlennek tűnő feladat, mint annak számbavétele, mi mindent adhatunk hálát a mögöt- tünk hagyott esztendőben. Ha töredékesen is, ha hosszasan is, mégis megpróbáltam. Erre bátorított „Pálferi”. Tudjuk: a boldogulás, boldogságunk forrása „*jelenlegi életünk megbecsülése és hála amiatt, ami már a miénk*”.

Ez nem valami sikerpropaganda! Szó sincs róla! Szólhattam volna gyengeségeinkről, konfliktushelyzeteinkről, hiányainkról, elszalasztott lehetőségeinkről. Hibákról, veszteségekről. Próbátételekről. Bukásokról és sebekről. Tanulása egy ezekről szóló összeállításnak is lehet. A maga helyén és a maga idejében ezeknek is megvan a szükségszerű létjogosultságuk.

Ma viszont az erőforrássá szerettem volna rámutatni. Arra, ami ezekkel a negatívumokkal szemben kiutat mutathat, gyógyulást munkálhat. Nevezetesen az, hogy nyomorúságos emberi szükségünkben a mi Urunk mégis meghallja kiáltásunkat. Segítségre várunk, és annyi ajándékkal lát el, hogy megóvjon a kétségbeeséstől, s hogy megszülessen bennünk amolyan előrevívó belső motor- ként, gyógyító erősségként az a bizonyos, csupa nagybetűs HÁLA.

Orgonakoncert virágvasárnap

Beszélgetés Gárdonyi Zsolt orgonaművész-zeneszerzővel

► A Svábhegyi Református Egyházközség Felhő utcai templomában 2013 virágvasárnapján szólalt meg először az új orgona, Bernát István gyülekezeti tag ajándéka. A virágvasárnap évfordulón – a milánói Immanuel missziós kórus tavaly áprilisi sikerén felbuzdulva – április 13-án, délután 4 órakor Gárdonyi Zsolt református orgonaművész, zeneszerző, zenetudós ad ünnepi orgonakoncertet. Közreműködik a Budahegyvidéki református kamarakórus Bereczky Anikó karnagy vezetésével. Tizenkét korálfeldolgozás fog elhangzani Johann Sebastian Bach és a két Gárdonyi műveiből. Az orgonamuzsikához rövid magyarázatok is kapcsolódnak, így mindenki közelebb kerülhet az istentiszteleti orgonazene legfontosabb műfajához, a korálfeldolgozásokhoz. A koncert előtt Gárdonyi Zsolt készséggel válaszolt kérdéseimre.

– Szeretném, ha reformátusként is megismerhetnék Önt. Választott hazájában, Németországban melyik gyülekezetbe jár templomba? Vasárnaponként ott hányan vesznek részt az istentiszteleten? Ebből mennyien magyarok? Alkalmanként játszik-e az ottani orgonán?

– A legközelebbi református gyülekezet otthonunktól száz-húsz kilométerre van, így evangélikus feleségem templomába járunk Würzburgban. Itt a mintegy kétezzer gyülekezeti tagból ötvenen-hatvanan szoktak részt venni az istentiszteleteken, ez megfelel a német statisztikai átlagnak. Magyarok nincsenek közöttük. Az ottani orgonán természetesen már számos koncertet adtam.

– Kérem, meséljen a gyökereiről. Hol, melyik templomban volt a kereszteleje, konfirmációja, házasságának megáldása, gyermekének kereszteleje?

– Édesapám református, édesanyám evangélikus volt. A Kútvölgyi úti kórházban születtem közvetlenül a háború után, és néhány napra rá ott keresztelték meg. Reformátusként a kelenföldi evangélikus templomban volt a konfirmációm evangélikus nővéremmel együtt: ugyanott, ahol 1942-ben Ordass Lajos, a nagynevű későbbi püspök eskette a szüleimet. A mi esküvőnk aztán a vesztfáliai Münsterben, Dániel fiunk kereszteleje pedig Debrecenben volt. Az ő keresztempján ugyanis a nagyerdei templom orgonistája, Karasszon Dezső professzor.

– Édesapja Gárdonyi Zoltán zeneszerző, zenetudós, a budapesti Zenakadémia professzora volt, édesanyja Wallrabenstein-Bujdosó Ilona zene tanárnő. Szülein kívül kik voltak azok, akik meghatározták orgonistapályafutását, zenei, zeneszerzői és zenetudományi munkásságát?

– Leginkább azok a zeneszerző-óriások, akiknek a zenéje már gyermekkorom óta rabul ejtett: így például Bach, Liszt, Franck, Debussy és Ravel lélegzetelállítóan nagyszerű művei.

– A hit és művészet inspiráló összefonódásáról, formanyelvükről, hangzásvilágukról, a zeneművekben rejlő üzenetről – miről ismerhetők fel a Gárdonyi-művek?

– Remélhetőleg ezekről is, de ezt

minden zenehallgató bizonyára más-más módon érzékeli.

– Miért nevezi az istentiszteleti orgonazene legfontosabb műfajának a korálfeldolgozásokat?

– Az egyházzene létrejötté és története szorosan összefügg azzal, ahogyan az évszázadok legkiválóbb mesterei összekapcsolták az Istentől ka-

pott tehetségüket koruk dallamvilágával. Természetesen a korálokhoz nem kötődő, úgynevezett szabad orgonazene műfaját is szeretem és művelem, ám egy gyülekezetnek az orgonazenébe való bevezetésére a korálfeldolgozások a legalkalmasabbak. Ezek ugyanis közismert, vasárnaponként közösen énekeltek dallamokhoz kapcsolódnak, és egy adott koráldallam zeneszerzői kiteljesedése egészen sajátos módon hordozza magában a keresztyénség üzenetét. Így az istentiszteleteken azok az emberek is közel kerülhetnek – illetve közel kerülhetnek! – a művészi igényű zenéhez, akiknek a hétköznapijában az értékálló zeneművekkel való találkozásra nem nyílik lehetőségük.

– A személyes élmény mellett miért érzik úgy az orgonajátékát hallgatók, hogy nekik szól a mű, hogy Ön is ott van a műben?

– Ezt én csak remélhetem – ezt a kérdést talán csak a hallgatók tudják majd megválaszolni a virágvasárnap találkozásunk után.

– Mi az oka, hogy fontos szerepet szán a templomunkban elhangzó orgonaszámokhoz kapcsolódó magyarázatoknak?

– A korálfeldolgozás gazdag hagyományú és igen sokrétű műfajával sajnos alig találkozhatunk a református liturgiában, mivel istentiszteleteink általában nem adnak teret arra, hogy ott ezek a zenei kincsek vasárnaponként elhangozhassanak. A gyülekezeti ének bevezetése, az intonáció is gyakran csupán egy néhány másodperces tételtípus, amely a közmondásos „református egyszerűségnek” bizony nem a megtestesülése, hanem a karikatúrája. Ezért is van szükség külön alkalmakra és zenei ismeretterjesztésre – abban a reményben, hogy ezek az eredetileg istentiszteleti célra komponált művek egyszer talán eljutnak az egyházi közudatba.

– Ismert, hogy az észak-németországi Wildeshausenben az Alexanderkirche karigazgatója és orgonistája volt, és a Detmoldi Zeneművészeti Főiskolán is tanított, később pedig harmincöt éven keresztül a Würzburgi Zeneművészeti Főiskolán. Az európai, illetve amerikai főiskolák mesterkurzusainak előadójaként, a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem doktori iskolájának vendégprofesszoraként miért tartja fontosnak, hogy jelen legyen a magyar zenei életben is?

– Ezt azok a kollégák tartják fontosnak, akik engem újra és újra meghívják Magyarországra.

– 1979-ben Bajor Állami Díjat kapott, majd 2000-ben a Debreceni Református Hit-tudományi Egyetem díszdoktori címével, 2011-ben pedig a Magyar Köztársaság Elnökének Érdemérmével tüntették ki. Mit jelentenek Önnek az eddig kapott díjai?

– Ezeket hálával fogadom, és annak jeleként érzékelem, hogy mások is osztják a céljaimat. Személy szerint egyébként díjakkal vagy díjak nélkül is ugyanazok a zenei törekvéseim.

– Sikeres és sokrétű tevékenysége, az alkotó ember aktivitása mellett miért tartotta fontosnak, hogy virágvasárnap koncertet adjon a svábhegyi református templomban?

– Kedves barátom, Ónodi Szabó Lajos építőművész jóvoltából már évek óta figyelemmel kísértem templomunk létrejöttét. Miután tavaly ősszel egy budapesti előadásom kapcsán megismertem kántorukat, György Erikát, kézenfekvő volt számomra, hogy felajánljak egy ilyen alkalmat. Legszűkebb pátriám amúgy is a XII. kerület, hiszen itt nőttem fel: örömteli gyermekéveimet 1959-ig a Sashegy és a Sváb-hegy lankáin töltöttem.

– Mit tervez a koncert után?

– Május elején Ausztriában mesterkurzust tartok a két Gárdonyi orgonaműveiről, június és október között pedig Würzburgban, Berlinben, majd Olaszországban, Svédországban, Dániában és Angliában fogok hangversenyezni.

■ BÉRES L. ATTILA

„Urunk, mi Uralkodónk, kinek dicsősége betölti az egész Földet, mutasd meg a te szenvedésed által, hogy te – az igaz Isten Fia minden időkben – a legnagyobb megaláztatásban is megdicsőülsz”

Nagyhét zenéje

290 éve mutatták be Bach János-passióját

► A János-passió (BWV 245) bemutásakor, 1724-ben Johann Sebastian Bach második éve szolgált Lipcsében. A gregorián passiót felváltó oratórium-passió a Szent Miklós-templomban a nagypénteki vespéráson csendült fel először, amely abban az évben április 7-re esett. A kétrészes János-passiónak több változata ismert. A felcímben az első bemutatón elhangzott és ma is használt nyitókórus szövege áll; a második, 1725-ös verzió részét képező O Mensch, bewein dein' Sünde groß (EG 76) – Ember, sirasd nagy bűnödöt (GyLK 812) – a Máté-passió végére került.

A János-passió megszólaltatása a Deák téren a Lutheránia énekkar előadásában virágvasárnap és nagyszombat több évtizedes hagyományra tekint vissza. Idén a Lutheránia mellett a szintén számos évad óta játszó Weiner-Szász kamaraszimfonikusokat és Zádori Mária szoprán, Schöck Atala, Bakos Kornélia alt, Megyesi Zoltán, Kálmán László tenor, valamint Jekl László és Berczely István basszus szólókat hallhatjuk dr. Kamp Salamon vezényletével.

János evangéliumának 18–19. fejezete szólal meg a Luther-Biblia szerint a recitativókban és a népet megjelöltő turbakórusokban. Bach emellett kétszer Máté evangéliumát is felhasználta (Péter sírása és a templom kártyájának kettéhasadása). A cselekmény közbe ékelte korálok szövegét különböző személyektől vette át, többek közt Luther Márton egy strófája is elhangzik (Vater unser im Himmelreich – Mi Atyánk, ki vagy mennyekben; EÉ 72.4). A korálok kiemelt szerepe az evangélikus identitás részét képezi. A passiót keretező nyitó- és zárókórus és a szemléltető részek, vagyis az ariosók és ariák szövegírója ismeretlen. Egyes feltételezések szerint Brockes és Postel verseit kölcsönvéve feltehetően maga Bach állította össze őket.

A Máté-passióhoz képest is nagyon drámai mű sokszor zenéjében is érzékelteti a tömeg manipuláltságát vagy az egyes szereplők háttér-gondolatát. Bach páratlanul szuggesztív, plasztikus hangfestése János evangélista izgalmát adja vissza néhol Máté szavaival kibővítvé. Bizonyára sokaknak a fülébe cseng Péter sírása, ahol az evangélista a recitativóból hirtelen szinte ariosóvá dúsítva, kromatikus menetben, mintegy vonaglóan festi meg a tanítvány elcsukló zokogását. Szintén az evangélista érzékelteti, amint Pilátus vadul, brutális erőszakkal megkorbácsolja Jézust (und geißelte ihn).

Jézus hihetetlenül dallamos recitativóiban is ráérezhetünk Bach hangfestésére: amikor Jézus küldetésének célját nyilvánítja ki, végtelen hatalmát szimbolizálva majdnem kétoktávnyi hangterjedelmet jár be. Szintén feltűnő a recitativók s az azokat követő ariák szoros kapcsolata: az evangélista elmondja, hogy Simon Péter és egy másik tanítvány követte Jézust (nachfolgen – követni), s ez-

után a szopránaria azonos hangközzel indítva énekel Jézus követéséről. Jézus utolsó szava a kereszten (Es ist vollbracht – Elvégeztetett) szelíd megadással hajlik le, s az ezt követő altária ebből a motívumból bomlik ki.

A második, talán még eseménydúsabb, mozgalmasabb részben (Nr. 27–52) a turbakórusok szimmetrikusan helyezkednek el, s ennek középpontjában, valamint kezdetén és végén is korál áll. A tételpárok pedig egyazon tematikus anyagból épülnek fel. Igen közel áll hozzá a basszusszóba iktatott korál Jézus halála után (Nr. 60, Mein teuer Heiland, laß dich fragen / Jesu, der du warest tot – Hűséges Megváltóm, haad kérdezzelek meg / Jézus, aki halott voltál), amely a hívó lélek kételkedését s ezalatt választást a reményt fejezi ki. (Ez a koráldallam egyébként még kétszer szólal meg a passió folyamán.) Emellett a kottakép is érzékletesen festi meg a szöveget, például keresztet tesz ki a megfeszítés alatt a hangjegyek elé.

A mester saját névjegyet, a tizenegyes számot (14 – Bach nevének betűi számokra átválta ennyit adnak ki) gyakran odateszi, hiszen tizenegyet turbát iktat közbe, és maga Jézus is tizenegyszer szólal meg.

Pilinszky János 1963-ban így számolt be az Új Ember katolikus hetilapban a János-passió hallgatásáról: „Romantikus kereső szívünkre induláskor jótékony borogatás a zene, aztán van egy pillanat, mikor elunjuk, kételkedni kezdünk jogosultságában. De Bach nem tágít: e pillanatnyi holt-pont után jön el az ő ellenállhatatlan dicsősége. De az a dicsőség már nem is az övé. Mire a passió záró kórusa fölzenget: magát a Fiú által megdicsőített Atyát idézi, vitális istenérve zene. A végén vagyunk a legbefogadóbbak, a harmadik órában a legfrissebbek. Pedig lényegében az egész mű végig ugyanarról szól, ugyanarról egyre forróbban, egyre időtlenebbül, egyre időtlenebb frissességgel, hogy amit első ütemeiben már közölt velünk, az az utolsóban váljék vadonatújá. Most akár abba is hagyhatja: örökké folytatódik bennünk dallama. Megérkeztünk az öröklét zsongáira.”

A monumentális művet évről évre végighallgatva mi is Pilinszkyvel együtt élhetjük át a Bach által nagyon kifejezően megjelenített krisztusi szenvedéstörténetet és megdicsőülést.

■ HALÁSZ-TÁBORSZKY GYÖRGYI

HIRDETÉS

Nyári kántorképző tanfolyamok

A főti Evangélikus Kántorképző Intézet szeretettel várja a kántori szolgálatra készülőköt az idei nyári bentlakásos tanfolyamokra. A tanfolyamok időpontjai és vezetői:

Június 26. – július 12. – Bence Gábor

Július 17. – augusztus 2. – Németh Sándor

Augusztus 5–20. – Kertész Botond

Jelentkezni levélben (2151 Fót, Berda József u. 3.) vagy

e-mailben (kantorkepzo@lutheran.hu vagy kantorkepzo@citromail.hu) lehet. Kérjük, hogy a jelentkezéshez mellékeljenek lelkési ajánlást és rövid zenei életrajzot. A tanfolyamokkal kapcsolatos tudnivalókról a résztvevőket külön értesítjük. További információ a Kántorképző Intézet honlapján (<http://kantorkepzo.lutheran.hu>) található.

Jelentkezési határidő: május 25.

HIRDETÉS

Mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakirányú továbbképzési szak

A Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézete 2014 szeptemberétől akkreditált mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakirányú továbbképzést hirdet humán segítő foglalkozású szakemberek (pedagógusok, szociális területen dolgozók, lelkeszek, orvosok, ápolók stb.) részére. A képzés időtartama: 4 félév (387 óra), havonta két nap (péntek, szombat).

Felvételi kritérium: főiskolai vagy egyetemi végzettség, személyes alkalmasság. Jelentkezni a mental.usn.hu honlapunkról letölthető jelentkezési lapon lehet. További információk a fenti honlapon olvashatók vagy az 1/266-0878-as telefonszámon kérhetők.

Evangelikus iskolák kutató tanárainak konferenciája

▶ A tavaly hagyományteremtő céllal megrendezett tudós tanári konferencia sikerének köszönhetően idén a Deák Téri Evangelikus Gimnázium adott otthont március 25-én a kutató tanárok második konferenciájának. A bőséges programú találkozón az ország evangelikus intézményeiben tanító tanároknak lehetőségük nyílt kutatási témájukat, eredményeiket egymás és az érdeklődő közönség elé tárniuk.

A konferenciát – amelynek célja, hogy a magyarországi evangelikus iskolákban tanító és saját szakterületükön tudományos eredményt is felmutató pedagógusok, kutató és alkotó tanárok, doktorjelöltek és doktoranduszok jobban megismerjék egymás kutatási területét és tudományos eredményeit – Fabiny Tamás püspök nyitotta meg, majd *Gadóné Kézdy Edit*, a Deák Téri Evangelikus Gimnázium igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket.

Varga Mártának, az országos iroda oktatási osztálya vezetőjének moderálásával először *Csepregi András* tartott előadást „Az embertelen magatartásformák feloldásáért külön kell küzdelmet folytatni...” – *Bibó István*, *René Girard* és a holokauszt teológiai megközelítése címmel, majd őt követte *Guóth Emil* A kormányzói jogkörök bővítésének jogi vitái az 1930-as években című referátuma.

Kalina Katalin az egyházi oktatáshoz való jogról, míg *Batár Levente* a nők és férfiak nyelvhasználati különbségeiről beszélt.

Kertész Botond a Deák téri iskola történetét és neves evangelikus diákjait ismertette, majd sor került a Pesti Evangelikus Egyház iskolájában tanult hajdani növendékek emlékének megörökítő tábla felavatására a gimnázium bejáratánál.

Gáncs Péter elnök-püspök köszöntő szavai után *Szász Domokos* a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében, míg *Sólyom Jenő* a helybeli gyülekezet képviselőjében szöveg az emléktáblát Fabiny Tamás avatta fel *Gadóné Kézdy Edit* közreműködésével.

A délután folyamán szekcióülések voltak, ahol a hittudomány, egyháztörténet, irodalom- és nyelvtudomány, pedagógia, pszichológia, természettudomány, történettudomány, művészet területeivel foglalkoztak a meghívottak. A szekcióvezetők beszámolójaival és *Érfalvy Livia* zárószavával ért véget a konferencia.

■ Szöveg és fotó:
HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Evangelikus.hu

A Deák téri iskolák neves evangelikus diákjai

▶ Ha a pesti evangelikus gimnáziumok híres diákjairól beszélünk, akkor sok olyan név eszünkbe kell, hogy jusson, akik nem evangelikusok voltak. Nem történelemhamisítás, vagy szükkeblülés az emléktábla-avatás kapcsán az evangelikus diákokat középpontba helyezni? Hogy megnyugtató választ adjunk, először szemügyre kell vennünk a pesti evangelikus oktatás néhány jellemző sajátosságát.

■ DR. KERTÉSZ BOTOND

„Ezzel kapcsolatban külön is buzdítsd a felsőbbiséget és a szülőket, hogy jól kormányozzanak, és iskoláztassák a gyermekeket. Figyelmeztessd őket arra, hogy kötelességük ezt tenni, és hogy milyen átkos bünt követnek el, ha ezt nem teszik” – írta *Luther a Kis káté* bevezetőjében. Az oktatás célja a reformátorok számára nem a műveltség terjesztése, hanem a hit helyes és igaz megismerése volt – azaz végső soron az üdvösség volt a tét. A magyarországi reformáció is nagy súlyt helyezett az iskolákra. Mindannyian ismerjük *Reményik* sorait: „A templomot s az iskolát!” A szűkös viszonyok azonban sokszor csak az egyiket tették lehetővé, ez pedig leggyakrabban az iskola volt. A gyülekezetek alapítása általában iskolával és tanítóval kezdődött, és csak ha megerősödött a közösség, akkor építettek templomot, hívtak lelkészt. A népiskola elsőrendű feladata pedig – Luther elképzelésének megfelelően – még a 19. század végén is az olvasás, írás, egyházi ének, bibliai történetek és a katekézis megtanítása volt.

Templom és iskola

A pesti evangelikusoknak majd negyed századra volt szükségük, hogy a gyülekezet 1787-es alapítása után 1811-re felépüljön templomuk. A gyülekezet első évtizedeinek történetét meghatározta az a vita, hogy a szűkös anyagi forrásokat az iskola fejlesztésére fordítsák-e, vagy minden erejüket a templom építésének szenteljék. *Schedius Lajos* felügyelő és *Lidemann Sándor* gondnok elképzelései valósultak meg, így az iskola élvezett elsőbbséget.

A pesti evangelikusoknak azonban fontos volt a templom és a lelkész is. „Az ország temploma” kifejezést nem az utókor találta ki, hanem már a templomépítési kérvényben is szerepelt. Az elnevezéssel arra utaltak, hogy az ország legfontosabb városának evangelikus temploma nem csak a pestieké. Merész, nagy ívű, de végül a „történelem által igazolt” vízió volt az akkori poros kisvárosban az ország fővárosát megsejteni, bár az egyetem idetelepítése már sejtetett valamit a jövő lehetőségeiből.

„Az ország templomába” a gyülekezet mindenkor igyekezett megnyerni „az ország papját”. Ezzel a címmel ugyan csak *Székhácz József* (1809–1876), a gyülekezet első magyar lelkészét és a Pesten szolgáló első püspököt illették, de a neves lelkészek sora folytatódott. Hadd utaljunk itt most csak *Raffay Sándor* (1866–1947) püspökre vagy *Keken Andrásra* (1909–1974), tudva, hogy a sort még bőven folytathatnánk.

Pest ugyan már a gyülekezet alapításának idejétől a bányakerületi és az egyetemes közgyűlések színhelye volt, de püspöki székhely először 1860-ban lett, hivatalosan pedig 1937-től a bányai, majd a déli egyházkerület központja.

Az iskola 1823-tól már gimnáziumként működött. A körülmények ismeretében jogos feltennünk a kérdést: az ország temploma mellett, az ország papja(i) figyelő tekintete mellett „az ország iskoláját” találjuk? A magyarországi protestánsok iskolahálózatának csúcsa hiányozott, hiszen nem volt egyetemük.

Az evangelikusok több nagy múltú, sikeres iskolát tartottak fenn. A teljesség igénye nélkül meg kell emlékeznünk Sopronról, amely a 19. században annak a dunántúli kismemesi értelmiségi-irodalmi körnek a szellemi központja volt, melynek legismertebb szervezője *Kis János* (1770–1846) püspök, legnevesebb személyisége pedig

segben volt, ezért érthető a közösség nyitottsága. A 19. században még a város és a gyülekezet nagyobb része is német nyelvű. Az evangelikus közösség legbefolyásosabb tagjai megbecsült, német anyanyelvű kereskedők voltak.

Volt még egy hasonlóan német anyanyelvű, kisebbségben élő, környezetnél műveltebb és polgárosultabb közösség Pesten: a zsidóság. Nem véletlen, hogy oly sokan küldték gyermeküket a magas színvonalú oktatást nyújtó evangelikus gimnáziumba.

A város és a gyülekezet gyarapodásával az iskolának is lépést kellett tartania. A Deák téri „Insula Lutherana” építés-

„Nem hal meg az, ki milliókra költi Dús élte kincsét...” (Arany)

A Pesti Evangelikus Egyház 1788 óta szolgálja e helyen a magyar oktatásügyet.

Tisztelettel emlékezünk a hajdani tanítványokra:

ÁBEL JENŐ klasszika-filológus	GUNDEL KÁROLY vendéglős	br. PRÓNAY DEZSŐ politikus, ev.eg. felügyelő
ÁGAI ADOLF újságíró, szerkesztő	GYAPAY GÁBOR történész, tanár	PULSZKY KÁROLY művészettörténész
BÁNÁTI ÉVA világjajnok tornász	GYÖRY VILMOS lelkész, műfordító	RAKOVSKY IVÁN jogász, miniszter
BEDE ANNA OPIKA költő	HAAR ALFRÉD matematikus	RIEDL FRIGYES irodalomtörténész
BÓKAY ÁRPÁD orvos	HARSÁNYI JÁNOS Nobel-díjas közgazdász	RÓHEIM GÉZA etnográfus
BÓKAY JÁNOS orvos	HEINRICH GUSZTÁV irodalomtörténész	SÁNDOR JUDIT operaénekes
BOZSI MIHÁLY olimpiai bajnok vízilabdázó	HERZL TIVADAR író, politikus	SCHULEK FRIGYES építész
BOYTHA GYÖRGY jogász	IGNOTUS a Nyugat szerkesztője	SCHULEK VILMOS szemész
BROCSKÓ LAJOS Protestáns Árvaház ig.	KANDÓ KÁLMÁN mérnök	STEIN AURÉL orientalista
CAPA, ROBERT fényképész, haditudósító	KÁLMÁN IMRE zeneszerző	SZÉPFALUSI ISTVÁN ev. lelkész

CSÁSZÁR ELEMÉR irodalomtörténész	KOZMA ANDOR költő	SZTEHLO GÁBOR ev. lelkész
FABINY TEOFIL miniszter, ev. ker. felügyelő	KRASSÓ GYÖRGY politikus	TISZAY MAGDA operaénekes
FALK MIKSA újságíró, politikus	KREPUSKA GÉZA orvos	TELEGDY-RÓTH KÁROLY geológus
FALUDY GYÖRGY költő	KRESZ GÉZA orvos	gr. TELEKI PÁL miniszterelnök
FÉNYES ADOLF festőművész	gr. LÓNAYI ELEMÉR diplomata	VERZÁR FRIGYES orvos
FENYŐ MIKSA a Nyugat szerkesztője	LUKÁCS GYÖRGY filozófus	VIDOR EMIL építész
FRENKL RÓBERT orvos, ev. orsz. felügyelő	ÖRKÉNY ISTVÁN író	VLADÁR GÁBOR miniszter, ev. kerületi felügyelő
FRÖHLICH PÁL fizikus	PETZ SAMU építész	WALKÓ LAJOS közgazdász, miniszter
GLATZ OSZKÁR festőművész	PETŐFI SÁNDOR költő	ZIMMERMANN ÁGOSTON állatorvos
GOLDBERGER LEÓ textilgyáros	br. PODMANICZKY FRIGYES városépítő, politikus	id. ZSIGMONDY JENŐ jogász, ev. ker. felügyelő

Állította a Deák Téri Evangelikus Gimnázium közössége a mai épület felépítésének 150. évfordulóján
2014

Berzsenyi Dániel (1776–1836) volt. A pozsonyi líceum fénykorát *Bél Mátyás* (1684–1749) idején élte. Munkássága évszázadokra megalapozta az iskola tekintélyét, egész tudományágakat (statisztika, földrajz, néprajz) teremtett, amelyeknek művelését utóda is magas szinten folytatták. A hosszú és zaklatott múltú eperjesi kollégium a jogászképzés egyik legfontosabb magyarországi intézménye volt, ami fontos befolyást biztosított számára a táblabírák és prókátorok országában.

Az Insula Lutherana nyitottsága

A pesti evangelikusok gimnáziumának megvoltak a maga sajátosságai. A gimnázium megalakulásától kezdve az egyháztagoknál szélesebb kört szolgált. Míg a régebbi evangelikus iskolák elsősorban a tágabb környék evangelikusait szolgálták, addig a pesti iskola a kezdetektől fogva nyitottságáról volt ismert. Ez érthető, ha meggondoljuk, hogy a gyorsan fejlődő városban évtizedekig csupán két gimnázium működött: a piaristák és az evangelikusok iskolája. Pesten az evangelikuság mindig is kisebb-

ténete voltaképpen az iskola bővítésének története. Újabb és újabb szárnyak, illetve emeletek épültek a lelkészek, tanárok és tantermek számára.

A szabadságharc leverése nyomán az osztrák oktatási törvények bevezetése megtörte ezt a fejlődést. Az új követelményeknek csak új épületben lehetett megfelelni. Székács József makacs „lobbízása” érte el, hogy a szomszéd telken álló katonai sütőházat meg tudta szerezni az egyház, ahol százötven éve, 1864-ben felépült a Deák téri iskola mai épülete. 1904-re ezt az épületet is kinőtte a gimnázium, és új otthonába, a Fasorba költözött. A diákok azonban nem „tűntek el”, az elemi osztályok mellett felsőbb leányiskola, később pedig leánygimnázium működött itt 1952-ig.

Fontos tudnunk, hogy az iskolát a pesti evangelikusok tartották fenn. Bár anyagiakban soha nem bővelkedett a gyülekezet, volt idő, amikor az ország legjobban fizetett tanárai oktattak a pesti gimnáziumban. A gyülekezet nagyfokú autonómiát biztosított iskolájának, így a tanároknak döntő beleszólásuk volt abba, hogy kik legyenek a kollégák. Az iskola év-

tizedekig „kinevelte” pedagógusai nagy részét. Elsősorban ez volt a magas színvonalú oktatás záloga. A pedagógusok szinte kivétel nélkül evangelikusok – kisebb részben reformátusok – voltak.

Beszédes emléktábla

A most felavatott emléktáblán hatvan név olvasható; *Zomboryné Bazsó Rozália* kutatásainak eredményeként tudjuk, hogy a lista korántsem teljes. Ismerjük a pesti gimnázium reál-oktatásának erősségét, így talán meglepő, hogy az itt tanultak közül sokan egész más életutakat jártak be. A természettudósok, mérnökök, orvosok mellett találunk lelkészeket, tanárokat, írókat, költőket, irodalmárokat, zeneművészeket, képzőművészeket, jogászokat, politikusokat, vállalkozókat, sőt sikeres sportolókat is. A táblára katolikusok, reformátusok, zsidók, görögkeletiek mellett nem kis számban – huszonheten – kerültek fel evangelikusok is. Az ő névsoruk is lefedi az emberi élet pályák szinte teljes spektrumát. A névsor igazolja, hogy a pesti iskolák egyházunk szellemi-lelki gyarapodását is szolgálták.

Az evangelikusok névsora is oly hosszú, hogy csak egy-egy nevet ragadhatunk ki közülük. *Petőfi Sándor* 1832-től 1834-ig tanult itt. Életrajzában éppen az evangelikus iskolák hatásában fogható meg leginkább egyházközhöz tartozása. *Podmaniczky Frigyes* (1824–1907) arisztokrata léte tanult Pesten, nyilvános iskolában. Aki csak egyszer is járt Budapesten, szinte mindenhol az ő keze nyomával találkozunk. Az általa vezetett Fővárosi Közmunkák Tanácsa alakította ki a főváros mai arculatát.

Schulek Frigyes (1841–1919) – aki az elemi tanulója volt – is szinte mindenki „személyesen” ismeri, hiszen egyebek között a Mátyás-templom nagyszabású felújítása is az ő munkája. Fontos megjegyeznünk, hogy a szegedi evangelikus templomot is ő tervezte.

Iffy Bókay János (1858–1937) és *Árpád* (1856–1919) mindketten neves, iskolateremtő orvosok voltak, apjuk életművének méltó folytatói.

Iskolai emléktáblánál nem feledkezhetünk meg arról, aki pedagógusként alkotott maradandót. *Brocskó Lajos* (1851–1932) „árvaanya” a pesti korszerű és kiemelten sikeres intézményt majd öt évtizedig tartó igazgatói működése alatt.

A pesti evangelikus iskola tanulói közül sokan a 20. század második felének viharos viszonyai között is tudtak maradandót alkotni. *Szépfalusi István* evangelikus lelkész (1932–2000) Bécsből segített minden jó és előremutató kezdeményezést, amely *Kádár János* országában nem talált támogatóra. Egyházunk érdekében végzett munkája is pótolhatatlan volt.

Ne feledkezzünk meg a leánygimnázium növendékeiről sem. *Sándor Judit* (1923–2008) sokoldalú operaénekesként ért el például nemzetközi sikereket.

Az „emlékezetkultúra” gyökerei protestánsok, de nem csak ezért kötelességünk emléktáblát állítani. A ma a Deák téren tanulók és tanítók számára egyszerre kihívás és motiváció az elődök példamutatása. A közös emlékezés azonban elsősorban közösséget épít, az összetartozást erősíti. Szükségünk van rá ma, és lesz holnap is, amíg közösségként tekinthetünk magunkra.

A szerző történész, az Evangelikus Országos Múzeum tudományos munkatársa

Golgotavirág és virágzó kultúra

► Folytatás az 1. oldalról

A keresztszépsége

Életpályájából következően Békési Sándor avatott ismerője a témának mind az esztétika, mind a teológia oldaláról. Doktori disszertációját is a teológiai esztétika történetéről, mibenlétéről írta. Hatalmas, több mint négyszáz oldalas rendszerező munkája az *Ergon – A keresztyén esztétika teológiája* címet viseli.

A szép és a rút kegyelmi kapcsolatot vizsgáló előadásában hangsúlyozta, hogy a megváltói mű minden teremtés alapja. Némileg meglepő lehetett a kérdésben kevésbé járatos lutheránus hallgató számára, hogy a kálvinista teológus kijelentette: a Bárány sorsa a világ alapítása előtt már eleve el volt rendelve. A megváltás az első, nem a teremtés – folytatta gondolatmenetét az előadó, melynek legfőbb tétele az volt, hogy Jézus, Isten Fia, a *szép* maga az *igazság*ért, a mi gyógyulásunkért és örök életünkért áldoztatott fel. A Megváltó passiója tehát a feltámadást, majd a dicsőség trónusának elfoglalását tekintve szépségnek mondható.

Ugyanakkor: „A halálos rútságának ez a sebe soha nem múlik el, és nemcsak az Isten országában marad meg dicsőséges, ugyanakkor emlékeztető jelül, hanem figyelmeztetésként mindig beléhasít minden gondolat, erkölcsi magatartás vagy alkotás mélyébe, amennyiben az emberi kíván lenni” – figyelmeztetett Békési Sándor. A romantika által felfedezett szimbólum, a golgotavirág épp ezt a kettőséget kívánja érzékeltetni – mutatott a kivétitől megjelenő ábrára a „háborongató bájoságot” és a „fájdalom gyönyörűségét” a hallgatóság szívére helyezve.

HEISZ FLÓRA FELVÉTELEI

ténő összefonódását. *Petőfi Sándor Szeptember végén* című verse egy részletének szerkezeti finomságaiba avatta be elsőként a kiosztott papírokba bújó, versre szomjas hallgatóságot. A jelen önfelelt, ifjú házaspár boldogságát ellentételezi az elmúlással ebben a versben a kissé koravén gondolkozású, ám kétségkívül lángelkű Petőfi, bevésve az olvasó szívébe az elhíresült mondatot: „Elhull a virág, eliramlik az élet...”

A magyar irodalom egy másik nagy szerelmesét, *József Attilát* is példának hozta a metaforaboncoló tanárnő. A *Flóra-ciklus* első darabja, a *Hexaméterek* nem csupán tartalmával idézi meg a tavasz és a virágok görög istennőjét, hanem hexameteres formájával is erotikus tartalmakat közvetít – ezt érzékeltetve az előadó fel is olvasta skandálva a verset. Zárásképp a kutató tanárok tavalyi konferenciáján már részletesen ismertetett, ám lezárhatat-

lag hirdető, reflektívabb véleményekre volna szüksége.

Az igehirdetés műfaja a dialógus – lepte meg a definícióval a nem lelkész szakosokat Mátrai Marianna. Vannak előadásszerű elemei, de alapvetően megszólító jellegű, az „én és te” viszonyára építő műfaj. A prédikáció célja, hogy jelenvalóvá, érzékelhetővé tegye Isten jelenlétét egy belső párbeszéd számára. *Augustinus* hármashatározását követve egy igehirdetésnek tanítania, gyönyörködtetnie és mozgósítania kell.

Az igehirdetés nyelvezetét tekintve a képek, metaforák, szimbólumok és a narratíva ereje a leghangsúlyosabb. Fontos – tette hozzá az intézetvezető –, hogy a képeket az igehirdető nem díszítés céljából használja, a képek szubsztanciális elemei egy jó igehirdetésnek. Az utolsó szempont a prédikáció vizsgálatában az életvalósággal fennálló kapcsolat. Az igehirdetés nem lép ki a való életből egy elkerített, szent helyre, nem osztja két részre a világot – hangsúlyozta az előadó. Sokkal inkább az a feladata, hogy megszabadított, felelős és reményelti élethez vezessen. „Erre a megerősítésre – légyen bár szikkadt a kenyér vagy szikkadt épp maga az igehirdető is – nekünk hétről hétre nagy szükségünk van” – foglalta össze mondandóját Mátrai Marianna.

Ha csak egyet is...

Színház és egyház metszéspontjait kereste a szünetet követő beszélgetésben *Fesztbaum Béla*, a Vígszínház művésze (*jobb oldali képünkön*) és dr. Szabó Lajos rektor (*fent*). Áldozat nélkül nincs katarzis – hangsúlyozta az épp tizenegyféle alakot magában hordozó színművész. Muszáj, hogy egy darab valamennyire fölzaklasson, fájjon. A megragadottság, a szerzettség mélységében találták meg tehát az első közös pontot a beszélgetők a színdarab és az istentisztelet feladata, küldetése között.

Fesztbaum Béla lényegében Békési Sándor szép-rút együttállását magyarázó előadásához kapcsolódott, amikor nevetés és sírás összetartozásáról beszélt. Ha egy tragédiát játszunk, és az egész közönség egy emberként, lélegzet-visszafojtva figyel, az ugyanolyan átható erejű, mint mikor ezer ember egyszerre nevet.

A rektor személyes kérdést is intézett a színészhez, az édesapja halála után elhangzott, szinte „teológus” mondatára utalva: „Találkoztam a fent és a lent.” Fesztbaum Béla természetes nyíltsággal beszélt arról, hogyan élte meg a veszteséget. „Fájdalmas és egyben megnyugtató érzés volt – fogalmazott –, tudtam, hogy jó helyen van, és megyek utána én is, és utánam is jönnek.” Az ilyen határhelyzetek emlékeztetik az embert arra, hogy egy nagy folyamat része.

A rektor a beszélgetés végén útravalót kért a színművészől a lelkesítő szolgálatra készülő számára, akiknek nem tizenegy, hanem csak egyféle „jelmezük” lesz minden vasárnap. A Dies Academicus közönsége lélegzet-visszafojtva figyelt. Fesztbaum Béla azonban erre a kérdésre is megfelelt. „*A dzsungel könyve*-béli szerepemet több mint százszor eljátszottam már életemben – kezdte. Minden alkalommal arra gondolok, hogy a közönség soraiban ülhet olyan gyerek, aki életében először jár színházban, a játékkal elindíthatok benne valamit, meghatározó élményt kaphat tőlem, amellyel az egész életét gazdagítom. *Ha csak egy srácot megnyertem* aznap este, már megérte. Ennek a hitnek a megtartása a legfontosabb.” Végül két Babits-verset elevenített meg a hallgatóság gyönyörűségére Fesztbaum Béla, az *Isten gyertyája* és a *Csak posta voltál* előadásával számtalan lelket megnyerve az esztétikum örömeinek.

Ami tetszik, az átlagos

Biológiai és pszichológiai szempontból is hallhatott a közönség a szépségről dr. Meskó Norbertnek, a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kara főiskolai docensének köszönhetően. Az arc vonzerejéről tartott előadás bátor felütéssel indult: *tudomány* valójában nem is létezik, csak az ember találja ki, hogy befogadhatóvá tegye a világot maga számára.

A szépség eredete után kutató kutató a társadalomban élő számtalan sztereotípiával szembesítette a közönséget, és lényegében arra világított rá, hogy akár akarjuk, akár nem, valamiképp mindannyian manipulálva vagyunk a médiumok sugallta ideálképek vagy másképpen mondva: a kultúra által közvetített szépségeszmény által. Olyannyira, hogy egy egzotikusabb, egyedibb arcot már nem is látunk szépnek. Ami nekünk tetszik, az az átlagos. És valóban: az előadó számtalan számítógépes kísérlet eredményét kivetítette, amelyekben több egyedi arcból gyúrtak össze átlagos arcokat, és azok jobban elnyerték a kérdezett nézők tetszését, mint az eredetiek.

Ennek mélyebb mozgatói is vannak – mutatott rá Meskó Norbert. A szépséghez ugyanis gyakran „egészségességgé” is társítunk. A szépség úgynevezett holdudvarhatása abban áll, hogy a szép ember csupán ezen külső tulajdonsága miatt társas előnyökhöz juthat. „Az arc átlagossága, a másodlagos nemi jelek olyan szignálok, amelyek megbízhatóan jelzik tulajdonosuk genetikai minőségét” – mondta ki a megdöbbentő tételt az előadó. Ez azt jelenti, hogy a párválasztásban is vezető szempont a szépség. Meskó Norbert elmagyarázta még a női és férfi arccaljel általános elvárásait, a szépség kritériumait két nagy ce-

leb, *Angelina Jolie* és *Brad Pitt* hollywoodi színéscsapat arctérképén keresztül – e választás nagy derűtséget keltett a teremben.

Hálózatok esztétikája

Talán a legmeglepőbb módon kapcsolódott a teológiai esztétika addig szőtt EHE-s hálózába a biokémikus és hálózatkutató dr. *Csermely Péter*; a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Semmelweis Egyetem professzora. A még aznap Stockholmba repülő tudós rámutatott arra, hogy a látszat ellenére a hálózatok és az istenkeresés nem állnak egymástól. Sőt a hálózatoknak is van Isten művét dicséret esztétikájuk!

A Facebook világába jobbra behálózott hallgatóságnak nem volt újdonság, amit a „kisvilágokról” és a „csomópontok” szerepéről a professzor elmondott. A hálózatok új állomáshoz érkezett, a képszerű ötözi a logikus gondolkodással, olyan struktúrákat létrehozva, mint amilyenek a természetben is megtalálhatók. A fraktálszerű építkezés jellemző a fákra, a levelekre, a folyómedrekre, de az emberi alkotásokra is, például egy görög templom elrendezésére. A komplex rendszerek ilyen módon a teremtett természet egységéhez és rendjéhez igazodnak esztétikai-teológiai tartalmat közvetítve ezzel. Nem csoda hát, ha a minőségi zene, *Bach* vagy *Mozart* segíti a tanulást – tette hozzá Csermely Péter, gondolva a vizsgaidőszak előtt álló teológushallgatókra.

A reformációval fölerősödött hivatástudatot végül *Khalil Gibran* libanoni származású amerikai maronita keresztyén költő, filozófus és képzőművész gondolatának lehetséges értelmezéseivel erősítette tovább az előadó az EHE-n: „A munka a láthatóvá tett szeretet.” Jelentheti ez azt – fejtegette a tudós –, hogy az ember a munkáján keresztül saját magát szereti. Egy másik olvasatban jelentheti azt: ha tudjuk, kiért munkálkodunk, a tevékenységben kifejeződik az iránta érzett szeretetünk is. Még egy lépcsőfokot jelent, ha önmagunkat valamiféle láncolat egy kis darabjának tekintjük, aki viszi tovább munkájában is, amit az őstől eltanult. A gondolat negyedik dimenziója, ha hisszük, hogy emögött Isten határtalan szeretete áll.

A konferencia lezárásaként dr. *Fabiny Tamás* püspök bemutatta a Luther Kiadó gondozásában frissen megjelent, *Teológia és kultúra* című kötetet, amely az EHE oktatóinak tanulmányait tartalmazza. A kötet szerkesztője Szabó Lajos rektor, apropója pedig az idei reformáció emlékévé tematikája. A püspök *L. Newbigin* angol missziós teológusnak a kultúra és az egyház kapcsolatát firtató gondolatait idézte. Az egyház feladata, hogy a kultúra támogatója és egyben kritikusa legyen, nem feladva, nem feledve küldetését.

■ KINYIK ANITA

A forma etikai üzenete

A teológiai mélységekben történő – fájdalomtól sem mentes – megmerítkezés után a poézis sokkal áttételesebb, megengedőbb világába nyerhetett bepillantást a Dies Academicus közönsége dr. *Érfalvy Lívia*, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium magyar–német szakos tanára és igazgatóhelyettese jóvoltából.

Az etikai értékek megjelenését valamiért mindig egy irodalmi szöveg tartalmához kötjük, holott egy szöveg csupán esztétikai funkcióján keresztül is képes etikai tartalmakat közvetíteni és ezzel az olvasót a transzcendenshez közelebb vinni – tudatta az előadó. *Kosztolányi Dezső Szépség* című tanulmányából idéztett, egy olyan esztétikai eszmefutattásból, amely többek között arról is informálta a hallgatóságot, hogy a szlengben a szép nő „jó nőnek” titulálása korántsem jelenti, hogy az előnyös külső adottságokkal bíró hölgy jószágos is...

Az elméleti alapvetés után az előadó gyakorlati példákkal illusztrálta a szép és a jó irodalmi szövegekben tör-

lan Kosztolányi-háromsorost, a *Negyven pillanatkép* tizenötödik darabját, az *Októberi táj* lángoló ígét idézte *Érfalvy Lívia*.

Az új nyakkendőkkal és kottatartókkal ékeskedő egyetemi énekkar frissítette fel ezt követően a közönséget *Dömök Krisztina* hallgató és dr. *Kinczler Zsuzsanna* egyházenész, egyetemi adjunktus, karvezető közreműködésével.

„Én és te” az igehirdetésben

A gyakorlati teológia szépségeinek felfedezésére hívta a Dies Academicus közönségét a harmadik előadó, *Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes, az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője. A gyakorlott igehirdető az igehirdetés titkairól beszélt. Vajon hol kaphat visszajelzést a lelkész? – tette föl a kérdést. Például – ahogy erre *Gottfried Adam* bécsi teológiai professzor legújabb könyvében felhívta a figyelmet – istentisztelet után, a templomkapuban folytatott röpké beszélgetések alkalmával. Ezekkel a dicsérő szavakkal azonban – „Szép volt, lelkész úr!” – nem sokra megy az

Lutheránus szemetek a Vatikánra vessétek!

Konferencia – az erkölcsi rendről

► A gazdasági jelenségeket *Luther az örök isteni igazság mércéje* alá helyezve vizsgálta. A reformátorunk biblikus alapokon nyugvó társadalmi tanításában foglaltak az azóta elmúlt fél évezredben keserves tapasztalatként beigazolódtak, a téma tehát ma is időszerű. *Erkölcsi rend a 21. századi gazdaságban és a szekularizált társadalomban* címmel február első hetében konferenciát rendeztek Budapesten. Két felsőoktatási intézmény adott otthont a tanácskozásnak: első nap a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE), másnap pedig a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) volt a helyszín. A téma fontosságát mutatta, hogy a két egyetem rektorai, dékánjai és tanszékvezetői is aktív résztvevői voltak a rendezvénynek. A főszervező, *Gianfranco Ravasi* bíboros, a Kultúra Pápai Tanácsának elnöke tartalmas köszöntővel, alkalmi beszéddel, dedikálással, nagy előadással és hosszú fórumbeszélgetéssel is hozzájárult a konferenciához.

■ DR. PRÓHLE PÉTER

Még XVI. Benedek pápa hívta életre a *Népek udvara* elnevezésű nemzetközi rendezvénysorozatot. A „népek udvara” eredetileg a jeruzsálemi templom előtere volt, ahol a pogányok – akik a templomba nem léphettek be – hallhatták a zsidó tanításokat. A konferenciasorozatnak az a célja, hogy hívők és nem hívők találkozzanak, beszélgessenek a mindannyiunkat foglalkoztató problémákról és a lehetséges megoldásokról.

A budapesti tanácskozás az *erkölcs, gazdaság és szekularizált társadalom* vagy tágabban az a *hit, kultúra, társadalom* témáját vizsgálta.

A huszonöt éve elsöprő győzelmet arató és azóta a saját válságaiban fuldokló globális világrend öszinte kritikája nem egyéni akció, nem csupán megtúrt, alternatív vélemény. Egyaránt beszélt róla a bíboros, a gazdaságtudós rektor, dékán és tanszékvezető. Sokféle megfogalmazásban tért vissza az a gondolat, hogy az elsődlegesen anyagiakban gondolkodó „technokrata gazdaságtudomány” helyett az emberiségnek égető szüksége lenne egy olyan „humanoid gazdaságtudományra”, amelyben elsődleges helye van az emberi méltóságnak és kultúrának, és amelyben az anyagiak csak az előbbieket kiszolgálóik.

Korunk főbb jellemzőit legmarkánsabban *Szilas Roland Ferenc* közgazdásznak, a BCE Gazdálkodástudományi Kara tanársegédjének szavaival foglalhatjuk össze: „Ha megnézzük a válságokat, azt látjuk, hogy míg a második világháború után viszonylag

stabil fejlődésről és gyors kilábalásról beszélhetünk, addig a kilencvenes évektől kezdve a válságok gyakorisága megnövekedett, sokkal rövidebb idő telik el két válság – »piros zóna« – között, és érdekes módon a kilábalás is hosszabb. Ha ezt a trendet előre vetítjük, akkor azt lehet mondani, hogy ezek a »piros zónák« nagyon sűrűsödni fognak, és kérdés, hogy húsz-harminc év múlva egyáltalán lesz-e bármi más, mint »piros zóna«.”

Richard Sennett szociológiai professzor *A jellem korróziója* című könyvében írt arról, hogy régen létezett egy „aranykor”, az „üriemberek kapitalizmusa”. Erre az erős érdekképviseletek megléte, a jóléti állam, a piac erős szabályozottsága és relatív stabilitás volt a jellemző. Ehhez képest manapság – amint Sennett már a kilencvenes évek végén megállapította – a kapitalizmus egy egészen más fajtájáról beszélhetünk: ez gyökeresen különbözik attól, amely a második világháború után kiépült. A kilencvenes, majd az azt követő évek kapitalizmusát egészen másfajta gondolatvilág határozza meg. Azt látjuk, hogy az érdekképviseletek elerőtlenednek, a jóléti államok felbomlani vannak, a piac szabadsága, szabályozottsága is alapvetően megváltozik. Sennett szociológusként már 1998-ban kiemelte, hogy mindez az emberek életében olyan gyökeres változásokat fog hozni, amelyek következtében az egész társadalom sérül, jellemfejlődése az erős korrózió állapota felé mozdul.

„A második világháború után a romokban álló Európát megpróbáltuk újjáépíteni – mondta Szilas Roland Ferenc. – Ez olyan lehetett, mint egy hegyi vasúttal fölfelé menni. Szépen haladtunk, fantasztikus volt a lát-

vány. És aztán valakinek – amikor már fölértünk – eszébe jutott, hogy most már nagyon klassz ez a vasút, akkor legyen itt egy hullámvasutazás. Onnantól kezdve már a hullámvasutazást preferáltuk. Most meg ott tartunk már, hogy bezártuk a régi, fából épült hullámvasutat, és jönnek az újabb hullámvasutak, nem csak föl-le megyünk, hanem fejjre is állunk. Nem csoda, hogy ebben a világban az ember nem tudja, hol van a fönt, hol van a lent, ki vagyok én. Tehát elvesznek a tájékozódási pontok. Ilyen az a kapitalizmus, amelyben ma mi élünk, és amelyben gyermekeink vélhetően élni fognak, hacsak valamilyen gyökeres változást nem eszközölünk.”

Hogyan részesednek az egyes társadalmi csoportok a válságok következményeiből? Az emberek azt gondolják, hogy van egy alapvető igazságtalanság a válságokkal kapcsolatban: a szegények sokkal nagyobb mértékben

együtt misézni a felszabadításteológia emblematikus képviselőivel.

Ferenc pápa egy új enciklika megírásába kezdett az ökológia témakörében. Ebben különös súllyal kíván szólni az – ahogyan ő nevezi – „emberi ökológia”, az emberi természet védelmével kapcsolatos kérdésekről, arról az alapról, hogy Isten férfiak és nők teremtette az embert.

Ravasi bíboros megnyitóbeszédében a társadalmi környezetünk iránt tanúsított érdeklődés fontosságára hívta fel a figyelmet. Egy keresztyén szemé nyitott a környezetére. Könyvbemutatóján a Kultúra Pápai Tanácsának elnöke erre visszatérve folytatta: kétféle utazás van. Odüsszeusz az elveszett boldogságot visszafelé utazott, míg Ábrahám a jövendő boldogságot előre felé. Majd *Platónt* idézte: nem érdemes élnünk, ha nincs meg az érdeklődés öröme, nincs keresés, nincs kutatás.

Erdő Péter bíboros köszönti a konferenciát

kénytelenek a következményeket hordozni, mint a gazdagok. „Súlyos következmény az európai fiatalok közötti munkanélküliség; szívemarkolóak az adatok” – állapította meg az előadó.

Kamarás István vallásszociológus előadásában kitért arra, hogy *Ferenc* pápa horizontján Dél-Amerika és annak népén keresztül az emberiség szükségét szenvedő tagjai egyaránt ott vannak. Más kontextusban azt is megtudhatták a jelenlévők, hogy Ferenc nem híve a felszabadítás teológiájának, de többekkel ellentétben hajlandó a nyilvánosság előtt

A két nap egyetlen előadása sem nyugodott bele a mai kor embertelen igazságtalanságába azzal, hogy „ilyen a történelem”, és hogy ez szükségesszerű, elkerülhetetlen, hanem mindenki azt kereste saját szakterülete segítségével, miként lehetne másként. Nagy tekintélyű vallási vezetők és szaktudósok egyaránt egymás mondanóját kiegészítve, kendőzetlen egyértelműséggel beszéltek.

Varga Zsolt András jogászprofesszor, a PPKE Jog- és Államtudományi Karának dékánja már előadásának címében sem hagyott kétséget véleménye felől: *Towards a totalitarian rule of law?*, azaz: *A jog totalitárius uralma felé?*

Bándi Gyula, a PPKE Jog- és Államtudományi Karának tanszékvezető egyetemi tanára idézte *II. János Pál* pápa és *I. Bartholomaios* konstantinápolyi ökömenikus pátriárka 2002. évi velencei nyilatkozatát, mely szerint „a probléma nem egyszerűen gazdasági és technikai, hanem morális és lelki”. XVI. Benedek pápa figyelmeztetett a 2010. évi békevilágnapra írt üzenetében – mutatott rá a professzor –, hogy „a gazdasági tevékenység során tekintettel kell lenni arra, hogy minden gazdasági döntésnek van morális konzekvenciája”.

„...a szabad verseny, noha szilárd határok közé szorítva helyes és kétségkívül hasznos dolog, arra teljességgel képtelen, hogy a gazdaságot szabályozza: jól, sőt túl jól bizonyították ezt eredményei azóta, hogy az individualizmus eltévelyedett szellemi termékeit elkezdte átvinni a gyakorlatba” – ezt már *Tóth Tihamér* környezet- és versenyjogász, a PPKE Jog- és Államtudományi Karának docense emelte ki *XI. Pius* pápa *Quadragesimo anno* kezdetű enciklikájából. Ferenc pápa a „Ne ölj!” parancsot értel-

mezve e gondolatot így egészíti ki: „Ma ugyanilyen nemet kell mondanunk az egyenlőtlenség és kizárás gazdaságára. Az ilyen gazdaság öl.”

Baritz Sarolta Laura Domonkos-rendi szerzetes, közgazdász *Aquinói Szent Tamást* idézve óva intett az egyoldalú elutasítástól. „A nyereség, amely célja a kereskedelemnek, nem jelent bűnös vagy erényellenes dolgot, mert nem akadályozza meg semmi, hogy valamilyen szükséges, sőt erényes célra irányuljon.”

Kocsis Tamás közgazdász, a BCE Gazdálkodástudományi Karának docense olyan közgazdaságról beszélt, amely észreveszi és „beszámítja” a pénzügy mellett nemcsak a környezetvédelmet, hanem az ember szubjektív jólétét is. Az „ökológiai lábnyom” fogalmának továbbfejlesztéseként alkották meg a „Happy Planet Indexet” („boldog bolygó index”); ennek használata megteremtheti annak lehetőségét, hogy a közgazdaság a lényegét szolgálja ki, az emberi célokat.

Egy kérdés kapcsán elhangzott, hogy a halott materiális és monetáris javakon túl az embernek szüksége van élő szolidaritásra és emberi méltóságra is. A mai globális gazdasági versenyben nincs meg az emberi élethez elegendő társadalmi szolidaritás és emberi méltóság. A piaci szellem nem hatékony szocialista nagyvállalatok viszont elfogadható arányban „termelték” az anyagi javakat és az emberi javakat. Igaz, akkoriban anyagiakban hiánygazdaság volt. De ma is hiánygazdaság van – emberi méltóságban.

Gianfranco Ravasi bíboros a Corvinus-egyetemen, közgazdászprofesszorok előtt tartott előadást (*lásd keretes írásunkat*). (Egyébként a bíboros mindhárom nagyobb megszólalása alkalmával zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők a termet.)

Érdekes volt tapasztalni a konferencián, hogy míg a 20. század munkásmozgalma elsősorban a klerikális reakciót látta a katolicizmusban, ma az előadók feltűnően sokat idézték az elmúlt százhuszonöt év pápai enciklikáit, megtalálva bennük a társadalmi szolidaritásról, az emberi méltóságról és az ember elsődlegességéről szóló passzusokat – a pénz uralmának rovására. Ma már tagadhatatlanul változik a közgondolkodás, amint erre *Tóth Tihamér* is utalt főtebb említett előadásában.

Róma mindazokra a kérdésekre, amelyekről eszmecsere folyt a szóban forgó konferencián, kiemelten figyel. A vatikáni Centesimus Annus Alapítvány, amelyet *XIII. Leó* pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikája megjelenésének századik évfordulóján hozott létre *II. János Pál* pápa, nemzetközi pályázatot hirdetett az egyház társadalmi tanításával foglalkozó fiatal kutatók számára.

Vessük tehát „láthatóan lutheránus” szemünket a Vatikánra, és szívleljük meg azt az intelmet is, amelyet *Fellini* a *Róma* című filmjében (1972) egy képzeletbeli vatikáni divatbemutató alkalmával egy világi szereplő szájába adott: „A világnak kell követnie az egyházat, és nem fordítva.” Az elmúlt huszonöt év válságainak vesztesei sóvárogva várják Isten fiainak megjelenését. Ne késlekedjünk tovább! Egyházunkban alapvető szemléletváltásra van szükség.

A szerző matematikus, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem docense

Gianfranco Ravasi bíboros előadása

Gianfranco Ravasi bíboros, a Kultúra Pápai Tanácsának elnöke *Erkölc, gazdaság, szekularizált társadalom* címmel tartott előadást a budapesti konferencián.

Az *oikonomia* görög szó eredetileg „a háztartás törvényét” jelenti, amelyben első helyen a személyek állnak, mindenféle pénzügyet megelőzve. A pénzügy és a gazdaság tehát nem szinonimák – állapította meg az előadó –, a pénzügyeknek eszközként kell a gazdaság szolgálatában állniuk.

Ravasi a társadalmi-politikai élettel kapcsolatban négy elvet, alapvető összetevőt említett referátumában.

A *perszonalizmus* elve. A személy fogalmának a zsidó-keresztény világban kettős arcúata van: „... megformálta az Úristen az embert a föld porából – mondja *Mózes első könyve*, de rögtön hozzátesszi: ...és élet lehelét lehelt orrába.” (1Móz 2,7) Mi az tehát, amit Isten belénk lehel?

Egy olyan minőséget, amely csak benne van meg, és amelyben mi is osztozunk – ezt úgy nevezhetjük: „öntudat”, vagy úgy is: „etikusi tudat”.

Az *autonómia* elve. Az emberi teremtménynek természetesen meg kell tartania a maga poliszának, társadalmának normáit, ugyanakkor nem feledkezhet meg róla, hogy személyének másik dimenziója is van. Ez a vallás és az erkölcs sajátos dimenziója. Olyan kérdések tartoznak ide, mint a szabadság, az emberi méltóság, az emberi személy önmegvalósítása, az élet értéke, a lélek, az erkölcsi értékek, a szeretet. Nem szabad, hogy e kérdések fölött a politikai-gazdasági hatalom ellenőrzést gyakoroljon.

A *szolidaritás*, az *igazságosság* és a *szeretet* alapelve. A hit magában foglalja a szolidaritást, amely a világi filantropizmusnak is az alapja, ám továbbmegy annál. A milánói *Ambrus* püspök írta *De Nabuthe* cí-

mű könyvében a 4. században: „A földet úgy teremtette az Úr, mint mindenkinek a közös tulajdonát: gazdagoknak és szegényeknek. Akkor hát, ti gazdagok, miért követeltek magatoknak kizárólagos jogot a föld felett? Te gazdag, amikor segítesz a szegénynek, nem a sajátodat adod oda neki, hanem csak visszadod neki, ami a sajátja.”

Az *igazság* elve. A keresztyénység azt tartja, hogy az igazság transzcendens valóság. Az igazság megelőz bennünket, és túlmutat rajtunk, ez világít meg minket, nem pedig uralkodik rajtunk.

A bíboros befejezésül *Gandhi* hét törvényét idézte: „Az ember tönkreteszi magát az elvek nélküli politikával, a fáradtság és munka nélküli szerzett gazdagsággal, a bölcsesség nélküli intelligenciával, az erkölcs nélküli üzlettel, az emberség nélküli tudománnyal, a hit nélküli vallással, az áldozat és önátadás nélküli szeretettel.”

A hívó és a nem hívó ember életében egyaránt ott van a szomorúság és az öröm. Akkor mi a különbség kettejük között? Az, hogy a nem hívó embernek az öröme fordul szomorúságra, a hívőnek pedig a szomorúsága fordul öröme. Az irány a más, és a végállomás is más.

Ez a mondat az Úr Jézus búcsúbeszédéből való. Elmondja, hogy elmegy ebből a világból. Valóban, Jézus nélkül egyedül maradunk. Akinek ő kimarad az életéből, az veszít. A szomorúság talán abban is segít, hogy észrevedd ezt a hiányt, és ne nyugodj bele az ürességbe, az önmagadban való gyengeségbe, a károdra megváltozott helyzetbe.

Ne nyugodj, és keresd az Urat, a kegyelmet, a békességet és az élő kapcsolatot. Ha imádkozol, ő jönni fog, és jelenlétének, szeretetének a bizonyossá-

gát adja. Hogy veled van, törődik az életeddel, sőt a te életedért töretett meg a teste a kereszten, hogy te őérette bocsánatot és új életet kaphass. Őrá teheted vétkeidet, ő pedig odaáll a Golgotára, vállalja a keresztet, és életét adja érted, hogy te szabad és új ember lehess.

Amikor ezt megtapasztalod, akkor a szomorúságod öröme fordul. Ez a hívó életnek az a boldogsága, amelyet soha senki és semmi el nem vehet tőled. Még az élet gondjai sem. Helyes, hogy amikor Krisztushoz hívunk embereket, azt mondjuk, hogy „veled boldog leszel”. Csak ezt meg kell magya-

A hónap igéje

„Ti szomorkodtok, de szomorúságotok öröme fordul” (Jn 16,20b)

rázni. Nem külső örömről van szó, hanem belső boldogságról. Nem az lesz az örömünk, hogy valamit kaptunk Istentől, hanem az, hogy ő maga velünk van. Ennek a csodálatos biztonságára sugározhat életünkről. És akkor jöhet gond, szenvedés, bajok, mégsem adjuk föl. Itt szokott véget érni a lelkes Krisztus-követés: ha jönnek a próbák.

Még messze voltam a hívó élettől, ezeknek a dolgoknak a megértésétől, amikor egy nyári iskolai táborba mentem negyedik osztály után. Megkérdeztük egymást, hogy ki milyen vallású. Az egyik gyerek azt mondta, hogy nem

hisz, mert az édesapja meghalt. Már akkor furcsa volt nekem ez a magyarázat, mert hát mindenki meghal, először is azok, akik korban előttünk járnak. Később sokszor hallottam ezt az indoklást. Pedig mindenki tudhatja, hogy előbb vagy utóbb, de egyszer meghal ő is. Készülhet rá, számolhat vele. Hát mit gondolsz? Örökké itt fogsz élni a földön – pedig eddig még mindenki meghalt?!

Még az Úr Jézus is meghalt. Azért jött, azért lett emberré, hogy élete árán megváltson a bűn végső következményétől. De ahogy igénkben, a búcsú-

beszédében ígéri, visszajön. Mert meghalt ugyan, de föltámadt. S ha most, mint a Szentlélek jelenlétét, érzed az élő Úr valóságát, akkor van örök kapaszkodód. Mert Valaki úgy él, hogy már meghalt, és most túl van a halálon, tehát elmúlhatatlan élete van. Ezt a kapaszkodót, irgalmas karját nyújtja feléd ma is az Úr.

Örömmel indultál az ő követésében, aztán megakasztottak, elbizonytalanítottak a bajok, keresed, hogy hol van hát az Úr, mikor segít. Csak el ne távolítsd ezt a helyzet tőle! Bizzál, imádkozzál, és a következő pillanatban újból valóság lesz, hogy itt van. Visszajött e világba a Lélek által, s visszajött hozzád is. És nem valamilyen ajándéka segít, hogy hűségesen megállj a helyeden, hanem az, hogy ő maga veled van.

■ SZÉLL BULCSÚ

Megjelent a Keresztyén Igazság legújabb száma

A *Keresztyén Igazság* ez évi számaiban fiatal lelkészek íghirdetéseivel találkoznak az olvasók. Első alkalommal, a 2014/1. számban *Malik Péter* hirdeti az evangéliumot: van kiút a hiábavalóságából.

Az évenként megrendezett Luther-konferenciák a folyóirat számára gazdag anyagokat nyújtanak. Az idén elhangzott előadásokból kettőt közöl a friss lapszám: *Véghelyi Antal* *Mi szükséges az egyház egységéhez?* – *A marburgi kollokvium aktualitása* című előadásának első részét és *Csepregi Zoltán* *A reformáció nyelve: hitváltók és hitvédők* című előadását.

Folytatódik *Tóth Károly* tanulmánya, amelyet az egyházi választások történetéről írt.

A közelmúltban elhunyt evangélikus zeneszerzőre, *Szokolay Sándorra* emlékezik a lap a temetésén elhangzott íghirdetés és imádság közlésével.

Végül a *Keresztyén Igazság* egy gyűjteményt nyújt át az olvasóknak, mely *Hallgrímur Pétursson* passióénekeihez kínál dallamokat, abban a reményben, hogy bőíti elmélkedésekhez jó segítséget ad.

Sok örömet kívánunk folyóiratunk olvasásához!

■ ISÓ DOROTTYA

Judica vasárnapjára

Ítéld meg, Istenem! (Zsolt 43,1)

A sáfár a rábízott javak felelős kezelője. Bibliai értelemben nem különleges tisztség, nem is önként vállalt társadalmi munka, hanem Istentől kapott megbízás. Istennek tartozunk számadással, aki minket aszerint ítéld meg, hogy miként sáfárkodunk.

Jól kell sáfárkodnunk anyagi és szellemi javainkkal, időnkkel, emberi kapcsolatainkkal, egészségünkkel, a természet kincseivel, erkölcsi és lelki értékekkel, politikai és társadalmi feladatokkal. Mindezeket túl Krisztus tanítványainak jól kell sáfárkodniuk a reájuk bízott legnagyobb kincscsel: az evangéliummal, Isten szeretetének jó hírével.

Jaj, ha sáfárságunkban nem bizonyulunk hűségeseeknek!

■ MADOCSEI MIKLÓS

Igaz Bírám, ítéleted napja előtt bocsáss meg nekem. Mint bűnös sóhajtok hozzád. Arcomat szégyenpír borítja bűneim miatt. Egykor megbocsátottál a bűnös asszonynak, és a lator imádságát is meghallgattad a kereszten. Nekem is reményt adtál. Te, aki a szeretet vagy, légy jó hozzám. Alázatosan kérek, ments meg ítéletedtől, és adj jó véget nekem. Ámen.

■ CELANÓI TAMÁS

HETI ÚTRAVALÓ

„Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mt 20,28)

Böjt 5. hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéiben az igazi Főpap szolgálata áll előttünk, aki szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozatul. Az Úr „Jézus Krisztus az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is.” (1Jn 2,2; LK) Passió- vagy feketevasárnap Kórah fiaival együtt kérhetjük: *Judica!* – „Ítéld meg engem, Istenem! / Te vagy oltalmazó Istenem. / Miért kell gyászban járnom?” (GyLK 705,1–3) „Szolgáltass nekem igazságot, Istenem...!” (Zsolt 43,1) Zebedeus fiai ezt kérték: „...egyikünk a jobb, a másikunk a bal kezed felől üljön majd dicsőséges uralkodásod idején.” Jézus válaszában heti igénket is megindokolja: „...aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája.” (Mk 10,37.43–44; lásd Ézs 53,10–12) Isten Fia engedelmességével „örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki. Mert az Isten őt a Melkisédek rendje szerint való főpapnak nevezte.” (Zsid 5,9–10) Luther szerint Jézus az örök Főpap: „Csak egyszer áldozta fel magát. Maga a pap is, meg az áldozat is. Oltára pedig a keresztes. Drágább áldozatot nem adhatott az Isten, mint mikor magát odaadta, és elemészti magát a szeretet tüzében.” És Jézus, „mivel megmarad örökké, átruházhatatlanul viseli a papságot. Ezért üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkor él, hogy esedezék értük.” (Zsid 7,24–25) Jób személyes hitvallását reformátorunk így tolmácsolja: „Tudom, hogy az én Megváltóm él, és ezután feltámaszt a porból. Akkor majd bőrrömmel vesz körül, és testemben meglátom az Istent.” (Lásd Biblia magyarázó jegyzetekkel, 588. o.; Jób 19,25–26) Krisztus a tulajdon vérével örök váltságot szerzett, mert „vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat”. „Így tehát új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét.” (Zsid 9,22.15) Íghirdetéseiben nekünk is csak a megfeszített Krisztusról tanúskodik Pál „a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék.” (1Kor 2,4–5) Jézus áldozata egyszer s mindenkorra érvényes: „Mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszentelteket. (...) Ahol pedig a bűnbocsánatról van szó, ott nincs többé bűnért bemutatott áldozat.” (Zsid 10,14.18; lásd Jer 31,34) János látta: „...íme, a Bárány ott állt a Sion hegyén, és vele száznegyvennégyezren.” Ők a tizenkét törzsből elpecsételtettek (lásd 7,4), s a teljességet jelzik. „És új éneket énekelnek a trónus előtt, a négy élőlény és a vének előtt...”, akik áron vétettek meg a földről...” (Jel 14,1.3) „A Sion hegyén, Uram Isten, / Tied a dicséret! / Tehozzád azért az emberek / Jönnek mindenünnen. (...) / Örvendeznek és énekelnek / Nagy gyönyörűséggel!” (EÉ 488,1.4) Zenghetjük a Bárány énekét!

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Böjti sorozat a tanítványi életről
2014. április
8-án, 9-én, 10-én és 11-én
este 6 órakor
a fasori evangélikus templomban
(Városligeti fasor 17.)

A sorozat ideje alatt gyermekek számára programot biztosítunk a gyülekezeti teremben, szerény vacsorával.
(1071 Bp., Damjanich u. 28/b.)

VÁRUNK,

ha fel szeretnéd fedezni Jézus legalapvetőbb tanítását a boldog életről,
ha régóta tervezed, hogy törődj a lelkeddel és töltekezz,
ha láttad a templom külső szépségét, de nem lépted át még a küszöbét,
ha húsvét ünnepére szeretnél felszabadultan megérkezni,
ha kíváncsi vagy egy sokszínű közösség nyitott alkalmaira.

AMIBEN PLUSZT AD EZ A NÉGY ESTE:

- megállást a hétköznapi életben – esélyt teremtve, hogy fellélegezz a terhektől;
- annak tisztázását, mit mondott és mit nem mondott Jézus a boldogságról;
- megerősödést Jézus ígéreteiben, amit tanítványainak kínál;
- miben vár aktivitást Jézus a boldog életre törekvőtől.

A sorozat minden korosztály számára nyitott.

Budapest-Fasori
Evangélikus Egyházközség

Honlap: <http://fasor.lutheran.hu>

Like [facebook.com/bpfasor](https://www.facebook.com/bpfasor)

Szervező: Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség.

Jézus boldogság nyomában
Mt 5,3-12

Böjti sorozat a tanítványi életről

Ighirdető:
Sefcsik Zoltán evangélikus lelkész

április 8-11.
(K, Sz, Cs, P)
este 6 óra

április 13. 18:00
Jazz Istentisztelet

április 20. Húsvét ünnepe
5:00 Hajnali Istentisztelet
9:30 English Worship
11:00 Ünnepi Istentisztelet

PALACKPOSTA

„Szolgáltass nekem igazságot, Istenem!”

(Zsolt 43,1)

Egy kicsinyke kórházi szobában két nagybeteg férfi feküdt. A szobának egy ajtaja és egy ablaka volt, és épphogy fért benne a két ágy a hozzájuk tartozó szekrényekkel.

Az egyik férfi – a kezelés részeként – napon-ta egy órára felülhetett az ágyában, a másiknak viszont állandóan mozdulatlanul kellett fekélnie. Napjaikat többnyire beszélgetéssel töltötték. Meséltek egymásnak kedvenc időtöltéseikről, családjukról, munkájukról. Ám minden délután egy óra azzal telt – amikor az ablak mellett fekvőt felültették –, hogy beszámolt arról, amit kinézve látott.

Az ablak – mint a férfi elbeszéléséből kiderült – egy parkra nyílt, ahol egy kis tóban csak üszkáltak, és a gyerekek kenyéradarabokkal etették őket. A fák alatt a padokon idős párok ültek, míg az ösvényeken fiatalok sétáltak kéz a kézben. Voltak, akik tollaslabdázta, mások sakkoztak, vagy csak örültek a napsütésnek.

A fekvő szobátárs nagyon élvezte a külvilágból érkező helyzetjelentéseket. Egy szép délután azonban az a gondolat furakodott a fejébe: Vajon miért a szobátársa, és miért nem ő kapta az ablak melletti ágyat? Miért nem ő az, aki élvezheti a látványt minden egyes nap? El is szégyellte magát emiatt, ám ahogy egyre inkább próbálta elhessegetni magától ezeket a gondolatokat, annál erősebb lett benne a vágy, hogy ő is láthassa mindezt. Úgy érezte, bármit megtenne azért, hogy az ablakhoz kerüljön, hogy neki is legyen legalább ennyi kapcsolata a külvilággal.

Így telt el néhány nap, de ez a gondolat olyanira hatalmába kerítette, hogy éjjel is ezen tépelődött, és már aludni sem tudott.

Egyik éjszaka, miközben a mennyezetet bámulta, szobátársa fuldokolva köhögni kezdett. Kezével kereste a nővérhívó gombját, de nem érte el. Ébren lévő szobátársa pedig nem

sietett a segítségére... A köhögés egyre erősebb lett, mígnem teljesen abbamaradt...

Másnap reggel, mikor a nővér belépett a szobába, észrevette, hogy a férfi halott. Mindenféle felhajtás nélkül elvitték a testet.

Amikor már nem tűnt illetlenségnek, a szobában maradt úr megkérdezte, átköltözhetne-e az ablak melletti ágyba. És mivel az orvos nem látta akadályát a kérésnek, a beteghordó fiúk át is helyezték. Alighogy magára maradt a szobában, gyötrelmes erőfeszítések árán feltámaszkodott annyira, hogy kilásson az ablakon.

Az ablak egy fehér falra nézett. (Wayne Rice írása nyomán.)

Sokféle igazság létezik. Gondolhatod azt, hogy másnak többet nyújt az élet, mint neked, és akár azt is, hogy másoknak csupa szórakozással megizgalmas dolgokkal telnek a napjaik. Tudom, hogy könnyű mindennek bedőlni. De tudnod kell, hogy ez nem igaz! Ha így akarsz élni, az életed nem lesz más, mint csalódás. Mert mindez nem több mint illúzió, amely a fehér falon villódzik...

Jézus azt szeretné, hogy megszabadulj az efféle illúzióktól. Azért jött, hogy az életet a maga teljességében élhesd. Ő nem kelt benned hamis álmokat, és nem áztat üres ígéretekkel sem. Ő azért jött, hogy megmutassa neked az igazságot. Engedd őt közel magadhoz, és hagyd, hogy helyreállítsa benned a magadról, a világról és Istenről alkotott képed. Engedd, hogy megmutassa neked saját magát.

■ BALÁZS VIKTÓRIA

Névjegy:
Balázs Viktória
A debreceni gyülekezet és a debreceni egyetemi gyülekezet lelkésze vagyok.

OSZTOZÓ

Filmezz!

Van egy álmod arról, mitől lehetne szebb a világ? Filmes eszközökkel is el tudnád mondani ezt? Akkor jelentkezz a katolikus, református és evangélikus általános, illetve középiskolák diákjai számára meghirdetett 3. *ökumenikus diákfilmszemlére*, és május 5-ig forgasd le és küldd be saját, maximum tízperces alkotásodat. Nincs műfaji megkötés: dokumentumfilmmel éppúgy nevezhetsz, mint kislátékfilmmel, de készíthetsz animációt vagy épp klipet is.

Sőt: nemcsak *Martin Luther King* 1963-ban elhangzott, *Van egy álmod* címmel híressé vált szónoklatáról elnevezett, *Amitől szebb lehetne a világ* témájú kategóriában indulhatsz, hanem más, szabadon választott kérdést is körbejárhatsz, bemutathatsz.

A beküldött műveknek – ahogy a felhívásban olvasható – „az általános emberi értéken túl a hitünk értékeit is tiszteletben kell tartaniuk. Nem szükséges vallási témát érinteniük, lehetnek humorosak, ironikus hangvételűek, problémafelvetők, de fontos, hogy az élet evangéliumi szemléletével összhangban álljanak”.

Az előzsűri által továbbjuttatott filmeket május 31-én, szombaton a Sapientia Szerze-

tesi Hittudományi Főiskola auditorium maximum termében vetítik majd le, és ugyanekkor hirdetik ki a kategóriák győzteseit is.

Bővebb információért kattints a *okudiafilm.hu* oldalra! Ugyanitt a korábbi évek győztes kisfilmjeit is megtekintheted.

A számítógép vagy a televízió képernyője helyett jobban szereted szélesvásznos nézni a filmeket? Akkor a 21. *Titanic nemzetközi filmfesztiválon* a helyed!

Április 4. és 12. között öt budapesti helyszínen – az Uránia Nemzeti Filmszínházban, az Örökmozgóban, a Tol-di moziban, a Puskin moziban és az A38 hajón – huszonöt nemzet ötvenkét alkotása közül csemegézhet.

Az előzsűri által továbbjuttatott filmeket május 31-én, szombaton a Sapientia Szerze-

A fesztivál *Kálvária* című nyitófilmje különösen is izgalmasnak ígérkezik. *John Michael McDonagh* angol-ír drámájának középpontjában a hit és a moralitás áll. Főhőse James atya, akit lelki tartása vezérel. Egy nap, amikor vezeklőket fogad, egy számára láthatatlan férfi közli vele, hogy pontosan azért fog vezetni vele, mert nem tett semmi rosszat. A pap egy hetet kap arra, hogy megbékéljen sorsával. Ezalatt sorra látogatja gyülekezete bünnös lelkeit – akik a potenciális gyanúsítottak is egyben.

A filmet április 3-án és 12-én az Urániában, 5-én pedig a Puskinban játsszák.

A fesztivál teljes programját a *titanicfilmfest.hu* oldalon értheted el.

■ JUDIT

Nyilvánosság és magánszféra

Meg lehet tartani a határt?

A *szellemi zsendülés* rendezvénysorozat keretében tizenkettedik alkalommal adott helyet a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium március 21–22-én az *Ordass Lajos országos retorikai versenynak*. A *Kutnyánszkyne Bacskai Eszter* gimnáziumi tanár kezdeményezte versengés évről évre meggyőző bizonyítékokkal szolgál arra nézvést, hogy a „mai fiatalok” között is szép számmal akadnak olyan mélyen érző és gondolkodó ifjak, akik felnőtteket megszégyenítő beszéd-, illetve előadókészséggel tudják ki is fejezni mondandójukat.

Idén is két kategóriában hirdettetett meg középiskolások számára a kétfordulós verseny. A „primer” kategóriában az újoncok, illetve a korábbi retorika- és anyanyelvi versenyeken helyezést el nem értek indulhattak, míg a már ko-

rábban is díjazottak a „magiszterek” mezőnyében versenghettek.

Mindkét fordulóban egy-egy „költői kérdésben” kellett állást foglalniuk a versenyzőknek, ám míg a kötelező témát hetekkel korábban kidolgozhatták (ezt írásban is be kellett nyújtaniuk), addig a második fordulóban az ifjú szónokoknak mindössze fél órájuk volt a zsűri által feltett kérdéssről alkotott véleményük kifejtésére – két-három percben. (A beszéd műfaját és a megszólítottak körét mindkét esetben szabadon lehetett megválasztaniuk.)

Lapunk hasábjain a szónoki teljesítményeket nem tudjuk reprodukálni, de az előzetesen megadott témákról – írásban is – kifejtett vélemények közül nem csupán az alábbiakban idézett két „magiszteri” megnyilatkozás érdemesíthető közlésre...

■ T. PINTÉR KÁROLY

HORVÁTH KATA

(Petőfy Sándor Evangélikus Gimnázium – Győr)

Vajon tudunk-e rajongani valakiért, akivel személyesen még sohasem találkoztunk? Tapasztalataim szerint nagyon. Egy ismerősöm amerikai filmben illően bálványozza a kedvenc együttesét. A képei ott vannak a szobája falán, a pólóján, a karkötőjén. Ők szólnak a tévéből, a rádióból. A velük kapcsolatos összes fontos dátumot kivevülről fűjja.

Igazán elgondolkodtatónak tartom, hogy egyes hírességek életét jobban ismerjük, mint a sajátunkat és családunkét. Én például nem tudnám fejből elmondani a rokonaim születésnapját a naptár segítségével nélkül.

Pedig ez lenne a mi magánszféránk. Az a belső, védett terület, amit nem fedünk fel mindenkinek, csak a kiválasztott személyeknek. Ezek a személyek a családtagjaink, akiket a mondás szerint nem válogathatunk meg, és a barátaink, akiket igenis mi választunk. Ők alkotják a mi magánszféránkat. Ők ismernek meg minket és a gondolatainkat igazán. Ők látják minket smink nélkül, ők tudják a születésnapunkat a naptár segítségével nélkül.

Egy lengyel pszichológus szerint két arca van mindenkinek: az egyik a nyilvánosságnak fenntartva, a másikat csak a hozzánk legközelebb állóknak mutatjuk meg.

Bár a magánszféránk határozza meg viselkedésünket alapjaiban, s az e körbe tartozó emberekkel éljük le az életünk nagy részét, mégis nagy gondot fordítunk arra, hogy a nyilvánosság „tökéletes képet” kapjon rólunk. (...)

Véleményünk, érzéseink tömegekkel való megosztása nem új keletű dolog. Nem kell messzire mennünk példáulért, elég egy verset a kezünkbe venni. Költőink sorai egy-egy ragyogó elme fellángolásai, amik papírra vetve válnak igazi értéké. Minden jó vers egy újabb érzést, gondolatot indíthat el bennünk, de bármennyire is magunkra illőnek találjuk, nem szabad elfelejtenuk, hogy ez egy darabka a költő megnyílt lelkéből, ami alapján rengeteget megtudhatunk magáról a személyről. És ez a fajta egészséges kitérültség – érték. (...)

A kitérültség azonban az idő folyamán megváltozott, s

ma már korántsem nevezhető egészségesnek. Mindenki ezekkel oszthatja meg bűját-báját, így válhat ismertté gyakran érdemtelenül. Ez nemcsak művészetben, hanem mennyiségben is megnyilvánul. Bizonyára mindnyájan észrevettük a fordított arányosságot: ahogy nő a mennyiség a nyilvánosság-hozott információk számában, úgy satnyul a minőség azok megfogalmazásában, az üzenet célszerűségében. (...)

Magánszféránk mai szintű kitérülése nemhogy nem érték, de még veszélyes is. A közösségi oldalakon megjelentetett információk nem mindig tükrözik igazi valónkat, vagy ha igen, akkor nagyobb a baj, mint hittem. A bennünk megfogalmazódott érzéseket csak cenzúrázva tárhatjuk a nyilvánosság elé.

Mindenkiben ott van egy gondolat, egy értékes szikra, ami, ha nem hagyják, hogy kialudjon, ragyogni tud. Ezt a ragyogást kell megmutatni. Ők alkotják a mi magánszféránkat. Ők ismernek meg minket és a gondolatainkat igazán. Ők látják minket smink nélkül, ők tudják a születésnapunkat a naptár segítségével nélkül.

Én is érzem a lánghatást mélyen magamban, és valami mindegy bennem, mikor tollat veszek a kezembe. Többen mondták már, hogy írás közben megcsillan valami a szememben. Nincs annál jobb érzés, mint mikor a munkámat valaki elolvasásra méltónak találja.

„Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek” – írja *Karinty Frigyes* egyik versében. És valóban, az értékes gondolatokat jó megosztani másokkal.

De más a magamutogatás és a magamat megmutatás. Általában azok magamutogatók, és azok osztanak meg minden érdektelen információt a nyilvánossággal, akik értéket nem, vagy csak nagyon kis mennyiségben tudnak felmutatni.

Biztosra veszem, hogy mindenki fel tud magában építeni egy kis hidat, ami elválasztja s egyben összeköti a magánszférát és a nyilvánosságot. Ezen a hídon azonban csak azokat a gondolatokat, információkat szabad átengedni, amikre most, öt év múlva is és bármikor azt mondhatjuk, hogy: érték.

PÉCSI BENCE

(Petőfy Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium – Bonyhád)

Nyilvánosság, magánszféra. Tisztelt Hallgatóság! Valós-e egyáltalán ez a két kifejezés? Merjük-e kollokációként említeni? Szemérmesség sem létezett a bűnbeesésig. És engedjék meg, hogy itt tisztázzam, hogy testünk, szellemiségünk nyilvánosságát és létünk magánteremtésűségét is magunk alkottuk, magunknak.

Kérdezem: Milyen választóvonalról beszélünk e két megfoghatatlan erő közt, ha mi magunk alakítjuk őket, ott és akkor vannak, ahol és amikor mi akarjuk?

Mihez kéne tartanunk magunkat, ha minden tőlünk függ? Ezen két tényező közt, mely személyünkön alapul, nem idegenkező ténykedések „határnak” nevezett eredményeit kell számításba vennünk, hisz mi magunk vagyunk a határ.

Füller Tímea gondolatait idézve egy tócsára lenne szükségünk, egy tócsára, mely lezsegett fejű társadalmunknak lent mutat egy kicsit a fentből, mely utat mutat gondolataink világába. Így hát utóvégre jogosan merül fel a kérdés, hogy ki az, aki egyáltalán elgondolkozik azon, hogy tudna határokat tartani két olyan fal közt, ahol ő maga szabja azokat. Minden tisztelettel... azok, akiknek fogalmuk sincsen arról, hogy működnek „itt bent”. És hibáztathatjuk ezért őket? Nem hiszem. A hiba terhét közösen kell vállunkra emeljük. (...)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Adatott Önöknek, nekünk egy kimeríthetetlen ládika. Egy ládika, benne szellemünk folytonos megújulásával, kiismerhetetlenségével, mely önmagában misztikum. Önök megkérdezik: meddig nyúlhatnak bele? Mindez mindnyájunknak személynként adatott, s így őrizzük ezt meg magunkban, magunknak.

Tehát ha azt kérdezik tőlem, hogy meg lehet-e tartani a határt nyilvánosság és magánszféra közt, én azt felelem: ember tesz, és ember teret. Hogy mennyit? Az már csak rajtunk múlik.

Zsedényi Béla és Bruckner Győző emlékezete

■ DR. BOLERATZKY LÓRÁND

Orbán Viktor miniszterelnök és Gáncs Péter, egyházunk elnök-püspöke tavaly október 31-én megállapodást írt alá a győri és a budapesti Deák téri evangélikus központ felújításának kormányzati támogatásáról. A nagyvonalú támogatással elérhető közelségbe került az evangélikus múzeum kibővítése is. Ezzel az a régi terv is megvalósulhat, hogy az evangélikus egyház két kimagasló személyiségének, Zsedényi Bélának és Bruckner Győzőnek a képmása is elhelyeztet nyersen az egyházi épületben.

A Zsedényi család erre nemcsak az evangélikus egyházban végzett szolgálataival, hanem a nemzet életében játszott kimagasló szerepével is már régen rászolgált. Zsedényi Béla unokabátyja Zsedényi (Pfannschmidt) Ede volt, aki előbb a tiszai egyházkerületnél, utóbb az egyetemes egyháznál töltötte be a felügyelői tisztséget. Az 1859-ben kibocsátott osztrák császári pátenst elleni éles tiltakozása miatt börtönbüntetést kapott. Ezt utóbb súlyosbították is: megfosztották nemességétől, udvari tanácsosi címétől és nyugdíjától. A pátenst visszavonása miatt büntetésének csak egy részét kellett letöltenie – a kassai örömuji-jongása közepette bocsátották szabadon. Végredeletében százezer forintot hagyott egyházkerületében a szegény sorsú néptanítók segélyezésére és az eperjesi tanintézetre.

Zsedényi Béla – nagynevű elődjéhez hasonlóan – folytatta harcát az elnyomó hatalom ellen, de az ő sorsa a mártírhalál lett.

1894. április 5-én született Aknasugatagon; Máramaroszigeten kezdte jogi tanulmányait a református jogakadémián, amelyet Budapesten summa cum laude minősítéssel fejezett be. Az első világháborút főhadnagyként küzdötte végig, közben meg is sebesült. Több kitüntetés is kapott. A csehszlovák állameszme elleni izgatás miatt letartóztatták, majd Prágába, azután Theresienstadtba internálták, utóbb kiutasították a Felvidékről. Tolcsván telepedett le.

1925-ben, amikor Maléter István lemondott miskolci jogakadémiai állásáról, Zsedényi Bélát az ő közjogi és nemzetközi jogi tanszékére választották meg jogakadémiai tanárnak. 1944-ig, nyugdíjazásáig dolgozott itt. Számos tudományos könyvet és cikket írt. A pécsi egyetemen szerzett egyetemi magántanári képesítést. Kitűnő előadó volt, óráin tolongtak a hallgatók.

1939-ben Zsedényi a *Felsőmagyarországi Reggeli Hírlap* főszerkesztője lett. *Miután* 1944-ben a lapot betiltották, bujkálni kényszerült, azt követően, hogy a szilvásváradai internáláslából sikerült megszöknie.

1944. december 24-én az Ideiglenes Nemzetgyűlés, januárban pedig a Nemzeti Főtanács elnökévé választották. Így az államfői jogok teljességének birtokába jutott. Tizenegy hónapos államfői működése alatt a demokrácia megmentésére tett kísérletet, elsősorban a köztársaság büntetőjogi védelméről szóló törvény elleni küzdelemben; e jogszabályban széles körű visszaélésekre látott lehetőséget.

Jómagam, amikor ebben az időszakban amerikai hadifogságban voltam, arról olvashattam, hogy a jogrend védelme érdekében mindvégig küzdeni fog. *Valdemar Langlet*, a Svéd Vöröskereszt megbízottja igen nagy elismeréssel írt Zsedényi ilyen

irányú munkásságáról, és őt „igen bölcs embernek” nevezte.

Amikor utójára beszéltem vele, elmondta, hogy az oroszok őt szeretnék volna megválasztatni köztársasági elnöknek, de ezt nem vállalta, mert akkor már számolt azzal, hogy számos halálos ítéletet kellene jóváhagynia, és nem akarta ezzel terhelni lelkiismeretét.

1950. május 24-én letartóztatták, majd hosszú kihallgatásoknak és kínzásoknak vetették alá. Kémkedés, háborús és népellenes bűntett elkövetésével vádolták azon az alapon, hogy korábban a brit követség embeivel állt kapcsolatban – holott ezt államfői minőségében tette. Végül is kémkedés miatt életfogytiglani börtönrre ítélték, amely számára a halálos ítéletet jelentette: ötévi raboskodás után a börtönben halt meg. A koncepció per fő oka nyilván Zsedényinek a Függetlenségi Pártban betöltött szerepe, a nagyszerű választási eredmény volt.

Teljesen titokban az Új köztemető 301-es parcellájában temették el, de erről még leányát sem értesítették. Ő kétszer látogathatta meg édesapját. Zsedényi az első alkalommal gipszágyban feküdt, másodsor botra támaszkodott beszélgetés közben. Leányának nem volt szíve elmondani neki, hogy édesanyja időközben meghalt.

Az akkori viszonyokra jellemző volt, hogy az ítélet elleni fellebbezést csak hét év múlva terjesztették fel, amikor Zsedényi már régen halott volt. Rehabilitációjára 1963-ban, újratemetésére pedig 1990. december 20-án került sor *Göncz Árpád* köztársasági elnök és *Antall József* miniszterelnök jelenlétében.

Zsedényi Béla 1945 novemberében Nagy Ferencsel, a Nemzetgyűlés elnökével

Jómagam megemlítettem búcsúbeszédemben, hogy Zsedényi Bélára ráillik az eperjesi vértanú emlékoszlóan olvasható mondat: „Istent imádni, hazát szeretni tőle tanuljatok.”

A miskolci Öregjogászok Baráti Köre nevében 1991. szeptember 12-én a volt miskolci jogakadémia épületén emléktáblát helyeztünk el két kiváló professzor emlékének megörökítésére; ő volt az egyik.

Édesapja emlékét Lilla leánya őrzi.

Bruckner Győző 1877-ben Felsőlövőn született, és 1962-ben Budapesten halt meg. A Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. Éveken át vezetete az 1919-ben Eperjesről Miskolcra menekült evangélikus jogakadémiát, és elévülhetetlen érdemeket szerzett az intézmény szellemi és anyagi felvirágoztatásában: az akadémiát a magyar művelődés és iskolaügy egyik fellegvárává tette. A várossal megkötött szerződéssel a jogakadé-

mia sorsát biztos alapokra helyezte. Történeti kutatásaival lehetővé tette az alapvető munkák megjelentetését. Világítótorony és útmutató volt, aki folyton írt, és nagy lelkesedéssel oktatott.

Külön ki kell emelni a jogakadémiának az evangélikus egyház jog művelésében – amelyre az egyházi törvények alapján is hivatott volt – betöltött fontos szerepét. Az egyházjogi szemináriumot Bruckner az angol vitarendszer segítségével igen magas színvonalra emelte, és egyházjogi tanulmányok egész sorát jelentette meg nyomtatásban.

Amikor a jogakadémiákat a megszüntetés veszélye fenyegette, Bruckner először a hazai tudósokat, majd *Nathan Söderblom* svéd érseket és *Paul Hindenburg* német államfőt is mozgósította. Komoly támogatást is kapott ilyen módon, ezért a jogakadémia léte sokáig nem volt veszélyben.

A kommunizmus alatt 1949. augusztus 31-ével mégiscsak megszüntették a három felekezeti jogakadémiát, a debreceni jogi kart pedig „szüneteltették” – nyilván nem azért, mert a jogakadémiák „idejélmúlt intézmények”, hanem mert a jogrend eszméjének háttérbe szorítása kormányprogrammá vált. Valóság lett a régi nóta paródiája: „Ütik már a jogászt agyon, nincsen arra szükség nagyon.”

Kétségkívül az evangélikus egyházat érte a legnagyobb kár e tekintetben, hisz 1950 óta nincs olyan intézmény, amely a világiak számára az evangélikus egyház jog oktatásával foglalkozna. Ennek negatív hatását a zsinat munkáján is lehet mérni. Például feleslegesen került sor a zsinat fo-

Mint egy püspökiktatás...

Beiktatták bajor testvéregyházunk új zsinatát

► „Ez az istentisztelet olyan, mint egy püspökiktatás” – ezzel a mondat indította igehirdetését dr. Heinrich Bedford-Strom püspök a Bajorországi Evangélikus Egyház zsinatkezdő istentiszteletén. Bajor testvéregyházunkat hárman vezetik: a püspök, a zsinat és az egyházi főtanács (Landeskirchenrat), amely – nálunk – az országos presbitériumnak felel meg. Március 30-án délután Bayreuthban, a gyönyörű Ordenskapitelben a hat évre választott zsinat tagjait iktatta be a püspök. Bajor testvéreinknél tehát a zsinat beiktatása olyan, mint a püspökiktatás...

FOTÓ: DPA

A bajor zsinat százhat tagot számlál. (Egyházuk tízszer nagyobb, mint a miénk – zsinatuk létszáma a miénk duplája sincs...) Bár egy zsinati alakuló ülés a maga választási procedúrájával az adott egyház belső ügyének tűnik, mégis jó volt jelen lenni az ülésen a magyar evangélikusság képviselőjében. Nem csupán azért, mert tényleg családtagnak tekintenek bennünket, hanem azért is, mert tanulhatunk egymástól.

Már a nyitó istentisztelet is példaértékű volt. Hiszem (tapasztalatom alapján tudom), hogy az alapos felkészülés nem csupán annak szolt, hogy a bajor televízió egyenes adásban közvetítette az ünnepi alkalmat. Az istentisztelet egyházi élvezet és az alkalomhoz egyaránt jól illeszkedő szövegei, a biblikus vonulathoz felépített zenei anyag, a személyes hangvétel mind-mind igazi előkészítés volt a grémium induló munkájának.

A hétfői nap igazi eseménye az elnökválasztás volt. Sok tárgyalás, bizottsági megbeszélés és csoportegyeztetés után a két (női) jelölt közül *Annekatrin Preidelt* választotta elnökvé a testület. Az erlangeni illetőségű Preidel asszony eredetileg biológus, aki tudósként sokat foglalkozott a bio-lógia és a teo-lógia kapcsolatával, az élet és a Teremtő (életet adó) kapcsolatával. Hit és élet – ez volt a jel-szava, amely szinte mottóként tért vissza újra meg újra életpályája során.

Később feladta tudományos karrierjét, hogy emberekkel, családjával foglalkozhasson.

Önkéntesként sokféle területen váltotta valóra azt, amit vezetőket képezve a „kritikus és kreatív gondolkodás” projektjében tanított. Hálózatépítéssel is foglalkozott – és ezt a zsinati munkában is folytatni szeretné.

„Számomra fontosak az ügyek, de a legfontosabbak az emberek...” – ezzel a gondolattal fejezte be bemutatkozó beszédét. Mindezt a bajor és a magyar evangélikus egyház partnerkapcsolatában is így gondolja – erősí-

tette meg a választás utáni személyes találkozásunk alkalmával. Számára – mint aki az előző ciklusban is tagja volt a bajor zsinatnak – magától értetődő, hogy az egyházunkkal való eleven testvéri kapcsolat gazdagítja a bajor egyháznak és zsinatának életét, gondolkodását. A folytonosságért maga is kész mindent megtenni.

Bajorország felé tartva reméltem, hogy átütő erejű élményekben lesz részem. Hogy ötleteket merítve a későbbiekben a magyar zsinat és általa egész hazai egyházunk választási rendjét le tudjuk egyszerűsíteni, élet-szerűbbé tudjuk tenni. Nos, ötleteket ugyan kaptam, de az a megnyugtató jó érzés tölt el, hogy a mi elképzeléseink, rügyezők terveink – a megfelelő testületek kohójában megérlelve – később akár bajor testvéreink számára is megfontolhatók lesznek. De hát ez is lehet az egymástól tanulás modelljének illusztrációja...

A bajor zsinaton az egyes döntések előtt sok-sok belső egyeztetés zajlik. Három munkacsoportra oszlanak ilyenkor. Hasonló gondolkodású, hasonló kegyességű emberek önként vállalnak tagságot egyik vagy másik munkacsoportban. S míg a zsinat minden ülése nyilvános, a munkacsoportok zárt körben vonulnak vissza. A tradicionális, konzervatív csoport mellett kétféle – haladónak mondott – munkaközösség is működik. A három közül egyik sem képvisel szélsőséges álláspontot. Amitől azonban tartottam, nem következett be: nem indult a szavazások során érdekérvényesítő kampány, mégis egyértelműen nyilvánították közösen megformált véleményüket, álláspontjukat.

Nem csupán a vitakultúra igényes formáját ismerhettem meg ezekben az eljárásokban, hanem a biblikus gondolkodásmódot és az alázatot is. Szóban is elmondtam, lapunk hasábjairól is üzenjük: legyen áldás testvéregyházunk új zsinatának szolgálatán!

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY, az MEE Zsinatának lelkesi elnöke

Női hétvége Révfülöpön

Egyházunk női missziója női hétvégét rendez Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban május 15–18. között *Teremts békét!* címmel. A jelentkezéseket május 1-jéig kérjük eljuttatni a Női Missziói Szolgálat címére: 1085 Budapest, Üllői út 24. Érdeklődni a 20/824-2791-es mobilszámon, illetve a marta.pinter@lutheran.hu e-mail címen lehet.

A szerző egyházjogász, nyugalmazott egyetemi magántanár

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Répcelak–Csánigi Evangélikus Egyházközség

A Répcelak–Csánigi Evangélikus Egyházközség változatos története a reformáció századában kezdődött. Pontosan meg nem határozható időben a patrónus családok és az egész lakosság evangélikussá vált, így természetes módon, magától értődően vették birtokba a 13. században épült csánigi templomot.

Korabeli források tanúskodnak arról, hogy *Reczés János* főesperes 1590 körül ebben a templomban két lelkészét ordínált. A kemenesaljai esperes 1725. évi kimutatása már Répcelakot jelöli anyaggyülekezetnek. Ez az állapot azonban nem tarthatott sokáig, mert az 1731. évi *Carolina Resolutio* következtében csak – a már 1681-ben kijelölt – artikuláris helyeken engedélyezték a nyilvános vallásgyakorlatot.

A türelmi rendelet után, 1784-ben alakult meg az uraiújfalui egyházközség számos filiával, köztük Répcelakkal és Csániggal. Az önálló gyülekezetté válást a Dunántúli Egyházkerület 1866-ban engedélyezte. Az addigi kis oratórium igen szűknek bizonyult, ezért új templom építését határozták el. 1869–70 között épült fel a jelenlegi templom, 1871-ben pedig elkészült az új orgona.

A 19. század második felében az önállósult gyülekezet már egyházkerületi és egyházmegyei tisztségviselőket adott. *Radó Lajos* helyi birtokos 1860-tól 1866-ig, fia, *Radó Kálmán* 1889-től 1899-ig a Dunántúli Egyházkerület felügyelője volt. A templomépítő *Kund Sámuel* lelkész – később a Vasi Egyházmegye espe-

rese – több mint öt évtizeden keresztül szolgált, meghatározva a gyülekezet arculatát. Szolgálatát *Tarján István* lelkész folytatta.

1930-ban az *Ágostai hitvallás* kibocsátásának négy századik évfordulójára teljesen megújult a templom. Az újabb korszak *Smidéliusz Ernő* nevéhez kötődik. A háború után a lelki és anyagi romok eltakarítása volt a legfontosabb. *Kapi Béla* püspök a répcelaki Ajkay-kastélyt egyházkerületi ifjúsági központnak jelölte ki. A rövid ideig működő népfőiskola mély nyomokat hagyott a gyülekezet életében.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Április 13-án, virágvasárnap 11 órától istentiszteletet közvetít a Magyar Televízió 1-es csatornája a répcelaki evangélikus templomból. Igét hirdet *Verasztó János* lelkész.

A rendszerváltozást követően a volt egyházi ingatlanokat érintő kárpótlási törvénynek köszönhetően jelentős anyagi forráshoz jutott a gyülekezet. Ez alapozta meg a folyamatos felújítást. Ennek keretében teljesen megújult a répcelaki és a csánigi templom, az orgona, a répcelaki imaház és parókia. 2011-ben megújult a város főtere, Luther-szoborral is gyarapodott.

Tündérszép Ilona a könyvtári órán

Evangelikus iskolai könyvtárosok szakmai napja

▶ A könyvtár eszközzintű használata nemcsak és nem elsősorban a megtanult tantárgyi ismeretek bővítését szolgálja, hanem a tudáshoz vezető, alkotó, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikájának elsajátítását. A könyvtár légköre, a polcokról leemelhető kötetek közelsége, az ebben a közegben végzett tanulás, játékos munkavégzés végső soron hozzásegíti a tanulókat az élethosszig tartó tanulás pozitív értelmezéséhez, elfogadásához és műveléséhez. Az evangélikus iskolai könyvtáros tanárok munkáját volt hivatva segíteni az a szakmai nap, amelynek március 29-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium adott otthont.

Az intézmény iskolalelkésze, dr. *Csepregi András* – nyitóáthítatában – maga is szívesen emlékezett vissza diákéveire, az iskolai könyvtárban töltött időkre.

A gimnázium igazgatójának, *Hajdó Ákosnak* a köszöntője után *Balázs né Bényi Erika*, a gimnázium könyvtárosa mutatta be a jelenlévőknek az iskolai bibliotékát, ismertetve az elért eredményeket. Az evangélikus iskolai könyvtárosok éves munkaterve alapján könyvtárhasználati bemutatóóra következett, melyet Balázs né Bényi Erika egy 5. osztály számára tartott. A téma a kézikönyvtár és a kézikönyvek használata volt.

Az iskolai könyvtári bemutatóóra keretében a tanulók elsajátították az önálló tájékozódás, ismeretszerzés alapjait, és jártasságot szereztek a kézikönyvek, szakkönyvek alkalmazásában.

Ahhoz, hogy a könyvtárhasználat természetessé váljon számukra, valamint a könyvtárba szoktatás folyamatos és előre tervezhető legyen, a diákok a könyvtári órákon ismerkednek meg a könyvtár nyújtotta lehetőségekkel, szolgáltatásokkal, és itt szerzik meg azokat az ismereteket, amelyek elengedhetetlenek a könyvtári kutatómunkához.

Hogy mitől érdekesebbek, élménygazdagabbak ezek az órák, mint a hagyományosak? Attól, hogy a könyvtár teljes állományában kereshetnek választ a gyerekek a feladatuk kapott

kérdésekre, és csoportban dolgozhatnak. Ezenkívül a feladatok megoldása mozgósítja képességeiket, készségeiket, adottságaikat. Személyiségjegyeik is változnak a csoportban való együttműködés, az együtt dolgozás során. Figyelnek egymásra, elfogadják a csoport döntését, de megtanulják érvényesíteni saját akaratukat is,

CSOKAI LEVENTÉNE FELVÉTELE

gondolataikat a csoport számára egyértelművé, elfogadhatóvá tenni. Számtalan könyvtári ismeretet, tanulási módszert, információszerzési eljárást sajátíthatnak így el a tanulók.

Mindezekre tekintettel az óra témáját a tanulók mese keretében dolgozták fel. Tündérszép Ilona és Árgyelus királyfi történetéhez kapcsolódó ötletekkel teli, játékos feladatok segítették

számukra az ismeretszerzést. Balázs né Bényi Erika tanárnő könyvtárhasználati szempontból igen sokszínűen és sokrétűen használta ki a feldolgozás nyújtotta lehetőségeket az ismeretek átadására. Az óra célja az volt, hogy a tanulók az iskolai és a mindennapi élet problémahelyzeteinek megfelelően tudják kiválasztani a megoldást jelentő könyvtári tájékoztató segédleteket, és képesek legyenek információhordozókat kiválasztani, információkat keresni belőlük. Az óra nemcsak elérte célját, hanem a kollégák számára munkájukhoz „jó gyakorlatként” használható ötleteket is adott.

A szakmai nap végén sor került az aktuális problémák megbeszélésére, információcserére is. Végül tantárgygondozóként e sorok írója foglalta össze a kollégáknak az iskolai könyv-

tárral kapcsolatos elvárásokat, a szakmai nap és a bemutatóóra hozadékait. Az evangélikus iskolai könyvtárainkban dolgozó minden könyvtáros munkájának célja, hogy tanulóink rendszeres, sokoldalú könyvtári tevékenységével alakuljon ki biztos használói magatartásuk.

■ BALOGH KRISZTA
iskolai könyvtári szakértő

Istentiszteleti rend • 2014. április 6.

Böjt 5. vasárnapja (Judica). Liturgikus szín: lila.

Lekció: Zsid 9,11–15; 1Móz 22,1–13. Textus: Jn 11,46–53. Énekek: 199., 379.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) D. Szebik Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) D. Szebik Imre; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békaármegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solyomár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solyomár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (labirintus) Mézes Zsolt; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Molnár Lilla; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; du. 6. (zenés áhítat) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Árpád-föld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszentmihály, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosszentmihály, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, XXII., Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Fabiny Tibor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

A Föld órája – évente hatvan perc?

Amikor ezeket a sorokat írom, éppen vége a *Föld órája* elnevezésű akciónak. Ez világméretű kezdeményezés, amely megpróbálja felhívni az emberek, vállalatok, intézmények, kormányok figyelmét a környezet-szennyezés és a túlfogyasztás okozta problémákra. Az akció keretében arra kéri a résztvevőket, támogatják, hogy minden év márciusának utolsó szombatján este világszerte kapcsolják le egy órára a fölösleges világítást, és áramtalanítsák az elektromos készülékeket.

2007 óta egyre több nagyvárosban alszik ki a díszvilágítás egy órára. Látványosság lett a kapcsolásból. Idén 162 ország hétezer városa csatlakozott az akcióhoz. Sötétségbe borult többek között a párizsi Eiffel-torony, a vatikánvárosi Szent Péter-bazilika, a San Franciscó-i Golden Gate híd, Magyarországon is több városban borultak sötétbe az épületek. Egyértelmű, hogy a Föld órája kezdeményezés sikeres, egyre több város csatlakozik az akcióhoz, és ezeken az eseményeken keresztül talán egyre több emberhez jut el a környezettudatosság fontossága.

Ugyanakkor az év 8760 órájából ez az akció csak egyetlen órát jelent, tehát csupán szimbolikusnak mondható a kapcsolás. Pedig éppen az lenne a lényeg, hogy minél tovább fenn tartható legyen a fogyasztáscsökkenés. Lehet, hogy kisebb lépésekkel előrébb juthatnánk. Sok helyen minden éjszaka kivilágítják a templomokat, sok evangélikus gyülekezetben is. A kisebb településeken, de akár a nagyobb városokban is gond nélkül megoldható lenne, hogy éjjel után lekapcsolják a templomokat megvilágító reflektorokat. A gyülekezetek számára jelentősen csökkenhetne az áramfogyasztás, és csökkenhetnének azok a káros környezeti hatások, amelyeket az éjszakai megvilágítás okoz. Mert az energiafogyasztás mellett ezek is fontosak.

Ökológiai fényszennyezést kelt minden olyan mesterséges fény, amely az ökoszisztémát valamilyen mértékben károsan befolyásolja. Az állatoknál a problémát a fény vonzó- vagy távol tartó hatása okozza. Az erős megvilágítás számos állatfaj esetében gátolja a repülést, a tájékozódást, a látást, a vándorlást, a szaporodást. Ráadásul az erős fény megzavarja az élőlények bioritmusát is.

A tengeri teknősök legnagyobb tojásrakó helye az Egyesült Államokban, a floridai tengerparton található. A fiatal teknősök az éjszakai sötétség védelmében bújnak elő a homokban lévő tojásokból, és másznak a tengerbe. A tenger irányát a vízfelületről visszaverődő csillag-, esetleg holdfény határozza meg. A part menti szállodasor mesterséges fényének hatására a teknősök rossz irányba indulnak, és így egyre inkább eltávolodnak a tengertől, ami pusztulásukhoz vezet.

A mesterséges megvilágítás okozta „állandó nappal” felborítja a madarak bioritmusát: a nappali madarak éjszaka is aktívak, énekelnek, táplálkoznak. Közvetett hatás az utak mentén álló lámpák rovarcsalogató hatása, amely az utak közelébe vonzza a madarakat, így gyakran autógázolás áldozataivá válnak. Vándorlás közben elsősorban az éjszaka vonuló és alapvetően a csillagos égbolt alapján tájékozódó fajok veszélyeztetettek, amelyeknek a tájékozódását megzavarják a mesterséges fényforrások, ez pedig hibás orientációhoz vezethet.

A madarak számára a kivilágított, magas objektumok jelentik a legnagyobb problémát, mint például a felhőkarcolók, kommunikációs tornyok, hídpillérek, díszvilágított, fényárvilágított épületek. A madarakat az ilyen objektumok vonzzák, tájékozódásukat megzavarják. Ez ütközéshez vezethet, ami általában a ma-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: *Sánta Anikó*
ararat@lutheran.hu

darak pusztulásával jár. Észak-Amerikában elvégzett vizsgálatok alapján évente mintegy négy-ötmillió madár pusztul el ilyen módon. Egy ismert egyedi esetben egy kivilágított tévétorony egyetlen éjszaka húsz ezer madár pusztulását okozta.

Nemcsak az állatokra, hanem az emberre is veszélyt jelenthet a fényszennyezés. Világszerte elvégzett vizsgálatok is kapcsolatot találtak bizonyos daganatos megbetegedések előfordulásának növekedése és az embereket a pihenési időszakban érő mesterséges megvilágítás között. Az éjszaka folyamán a fény visszafogja a melatonin hormon termelését, amely az egyik alapvető antioxidáns, a rák kialakulása ellen is védelmet nyújt.

Fontos lenne tehát, hogy ne csupán az év egyetlen órájára iktassuk ki a fényszennyezést a környezetünkben. Kiseb lépésekkel sokkal többet tudnánk tenni! Indítsunk el egy kezdeményezést a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteiben, hogy ott, ahol a templom ki van világítva, éjjel után minden éjjel kapcsolják le a reflektorokat! Éjszaka már valószínűleg nem sokan akarnak gyönyörködni a kivilágított épületekben. Várjuk a gyülekezetek véleményét a kezdeményezésről, és hogy bekapcsolódnának-e egy ilyen akcióba, amely évente sok-sok órát jelentene energiamegtakarításban és környezettudatosságban egyaránt!

■ SÁNTA ANIKÓ

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Határtalan kapcsolatok a Celldömölki Berzsényi Dániel Gimnázium és Szakképző Iskolában

A Celldömölki Berzsényi Dániel Gimnázium és Szakképző Iskola 10. A osztályának osztályfőnöke, *Fódi Georgina Vivien* tanárnő még a tavalyi tanévben nyújtott be pályázatot a Bethlen Gábor Alapkezelőhöz a „Határtalanul!” programra. A pályázat időközben az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alá került. A projektben nyolcvan diák és nyolc kísérő tanár vesz részt fele-fele arányban Celldömölkről, illetve Erdélyből. Minderre csaknem hárommillió-kétszáz ezer forintot nyert az iskola.

A celldömölkiek őszi erdélyi túrája után idén március 20-án érkezett meg a székyé csoport a csíkdánfalvi Petőfi Sándor Iskolaközpontból városunkba. Az első nap településünk megismerésével telt. Megtekintették a kegytemplomot és a kincstárát *Kirner Antal Zoltán* atya vezetésével, a polgármesteri hivatal *Fehér László* polgármester és *Söptei Józsefné* alpolgármester kalauzolásával, a belvárost, kulturális intézményeket, illetve a romtemplomot.

A második napon a Nádasdy-várat kerestük fel Sárváron, majd Ostffyasszonyfára utaztunk, ahol a katonai temető történetével, a Petőfi-szobával, illetve a Pannónia Rinnel ismerkedtünk *Mihácsi Szabolcs* polgármester vezetésével. Este közös táncszalaggal, éjszakába nyúló mozizással ért véget a vendégcsoport napja.

Szombaton a sümegi vár meghódítása után keszthelyi múzeumtúránkon a marcipánmúzeumban, a Festetics-kastélyban, a lovaskocsi-múzeumban, a vadászati kiállításon, valamint a Balaton Múzeumban szerezhettek élményeket vendégeink. Megcsodálhatták a napfényben csillogó tavaszi Balatont is.

Vasárnap a Ság hegyre vittük a csíkdánfalvi iskolásokat. A Vulkan Parkban földrajzi érdekességeket ismertek meg, kipróbálhatták, milyen vulkanológusnak lenni. Este népmesét írtunk, termékekből kiraktuk a magyar címet és a csíkdánfalvi zászlót is.

Hétfőn a szombathelyi Iseumban az ókori római étellel ismerkedtek, majd Kőszegen tettek sétát. A Jurisich-várban történelmi ismereteiket bővítették, majd imát mondtak a Jézus Szíve-templomban.

Kedden a gerencesérek földjén, Magyarországon jártunk. Nagy élvezettel készítették a diákok a korongozott edényeket. A faluház megtekintése után átmentünk a gödörházi haranglábhhoz, majd a veleméri Árpád-kori templomba mentünk. Ezúton szeretnénk köszönetet mondani azoknak, akik projektünket még támogatták: az Apáczai Kiadó Kft.-nek, Fehér László polgármesternek, Söptei Józsefné alpolgármester asszonynak, a Swietelsky Vasúttechnika Kft.-nek, a Wewalka Kft.-nek, a Löli kávézóznak, *Pálné Horváth Mária*ának, valamint *Bajnerné Hajba Georgina*ának.

FÓDI GEORGINA VIVIEN projektvezető

Európai tavasz – március 15. Déván

A szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium diákjai 1999 óta rendszeresen részt vesznek a romániai Hunyad megyei március 15-ei ünnepségeken. Az idén március 14-én negyvennégy diák és három kísérő indult útnak Dévára. A 9. A és a 9. B osztálynak ez lett a gimnáziumi évek első kirándulása. Két „újonc” osztályunk ezzel az úttal kapott lehetőséget arra, hogy megismerkedjen testvériskolánkkal, a Téglás Gábor Elméleti Líceummal és a Rákóczi Szövetség iskolánkban működő helyi ifjúsági szervezetének munkájával is.

Első nap – az egyórás időeltolódás miatt – éppen a múzeum nyitására értünk Nagyszalontára. A Csonka-toronyban működő Arany János Múzeumot igazgatója, *Darvasi Zoltán* mutatta be. A rendkívül élvezetes tárlatvezetés során diákjainkat is bevonta a munkába: volt kinevezett igazgató úr, de *Arany, Petőfi, Szendrey Júlia, Arany Lacika* is „életre kelt”.

Nagyszalontáról az Erdélyi-peremhegység felé utaztunk tovább. Kiskoh mellett, a Medve-barlangnál álltunk meg. A barlangi túra lehetőséget adott egy rövid, rendkívüli földrajzóra.

Több mint háromszáz kilométeres utazás után, este értünk Dévára. A Szent Ferenc Alapítvány kolostoránál álltunk meg, hogy átadjuk ajándékainkat. Diákjaink adventkor csokit gyűjtöttek a kolostorban élő gyerekeknek, decemberi látogatásunkkor többdoboznyi csokoládét adtunk át – most mesekönyvekkel érkezünk. Dévai szállásunkról és ellátásunkról testvériskolánk, a Téglás Gábor Elméleti Líceum gondoskodott.

Március 15-én, reggeli után Vajdahunyadra mentünk. Az évről évre gyarapodó, szépülő kiállítás betekintést engedett a középkor világába a lovagteremtől a börtönig.

Déván az ünnepség idén délben kezdődött a Téglás-líceum aulájában. Az ünnepséget *Winkler Gyula* európai parlamenti képviselő nyitotta meg. Beszédében azt hangsúlyozta, hogy fontos a szörványban élő magyarság megmaradása s ennek érdekében minden szinten az érdekképviselet érvényesítése. Az ünnepi műsort a líceum diákjai adták. Versek és dalok füzérel emlékeztek meg március idusáról.

Az előző évekhez hasonlóan idén is részt vettünk a műsorban. *Simon István Kossuth-toborzó 48-ból* című versét *Salamon Péter* mondta el. A műsor végén meleg szavakkal és nagy tapsal köszönték meg Péternek a szereplést.

Ebéd után a református temetőbe sétáltunk, ahol a koszorúzási ünnepségen több megyei és városi vezető is beszédet mondott, majd az ünnepiakkal együtt mi is elhelyeztük az emlékezés koszorúit. Délután a várban tett rövid látogatásunk után csoportunk kettévált. A legtöbben az élményfürdőben való fürdözést választották, de sokan indultak városnéző sétára is. Este tértünk vissza szálláshelyünkre.

Vasárnap, reggeli után köszöntünk el vendéglátóinktól, és hazaindultunk. Első állomásunk Gyulafehérvár volt. Az időjárás nem kedvezett a sétának, erős, hideg szél fújt. A csillag alakú vár falait és a várarkot az utóbbi két évben felújították, a belső vár új díszburkolatot kapott, és több köztéri szobrot is elhelyeztek a sétáló turisták nagy örömeire. Mi a Szent Mihály-székesegyházban, Erdély legjelentősebb román kori épületében tettünk rövid látogatást. Itt helyeztük el másik koszorúnkat a Hunyadi-sarkofágon.

Gyulafehérvár után Tordán álltunk meg. A kedvezőtlen időjárás miatt a hasadék helyett a sóbányába mentünk. A bánya méretei, tizenhárom emeletnyi lépcsői és az átalakítás során épített látványlift, óriáskerék mindenkinek tetszett. Nem hagytuk ki a visszhangtermet sem. Torda után már csak két rövid pihenőre álltunk meg Körösfőn és a Király-hágón. Fáradtan, de jókedvűen értünk haza este Szarvasra.

KITULJAK ESZTER szervező tanár

HÚSVÉTI KÖNYVAJÁNLÓ

Béres József: Szép magyar ének

„Test és lélek? Termékeink a test egészségét szolgálják, daloskönyvem a lélek egészségét táplálja. A mi családkban szoktunk énekelni. Magunk között vagy barátokkal, jókedvünkben vagy ünnepekkor. Van abban erő és szeretet, valahogy tényleg benne van a boldogság, bárki kipróbálhatja! Jó volna, ha minél többen és többet énekelnének!” – vallja *Béres József*, a Béres Gyógyszergyár elnöke.

Béres József *Szép magyar ének* című könyve egyedülálló gyűjtemény gyermekdalokból, népdalokból, népies és műdalokból, illetve egyházi énekekből. A daloskönyv 580 oldalon 430 éneket tartalmaz kottával, magyarul és angolul. Különlegessége, hogy az énekeket nagyon sok érdekes és hasznos információval, magyarázattal látta el a szerző.

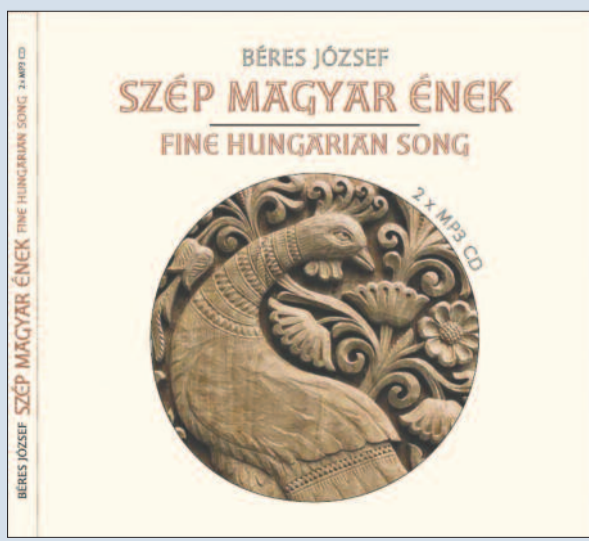
A könyvhöz tartozó hangzóanyag két mp3 formátumú CD, mely az énekeskönyv valamennyi dalát

– minden versszakkal és szövegváltozattal együtt – tartalmazza.

E daloskönyv és CD célja – az éneklés örömein túl – a magyar emberek, családok, közösségek énekes hagyományainak megóvása és terjesztése a hétköznapi életben és a jeles alkalmakon egyaránt, így húsvét, pünkösd ünnepén is.

A könyv és a CD megvásárolható a nagyobb könyvesboltokban, webáruházakban.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (Budapest I. ker. Tánchcsics Mihály u. 28.) minden hónap első hétfőjén 19 órai kezdettel szabadegyetemi előadások hangoznak el. A következő alkalom április 7-én lesz. *Konok Tamás* Kossuth-díjas festőművész *Szakralitás és gyógyító erő a kortárs művészetben* címmel tart előadást. Az est házigazdája *dr. Fabiny Tamás* püspök. A szervezők minden érdeklődőt szívesen látnak.

Meghívó a Lepramisszió ünnepségére

A Lepramisszió negyvenéves szolgálatáért való hálaadó ünnepség április 6-án, vasárnap 4 órakor lesz a Budapest VI. ker., Vörösmarty u. 51. szám alatti Skót Misszió templomában (a kisköfalatti Vörösmarty utcai megállójától pár lépésre). Szeretettel várják a munkatársakat, támogatókat, érdeklődőket!

Evangélikus magazin a Magyar Televízióban

Április 6-án, vasárnap az M1-en 10 órakor kezdődik az *Evangélikus magazin*. Ismétlés: április 9-én, szerdán a Duna World csatornán 15.55-kor. Szerkesztő: *Nagy László*, rendező: *Horváth Tamás*.

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb április 8-án, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 6.)

Tiszta és szeplőtlen kegyesség az Isten és Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és az özvegyeket nyomorúságukban. Jak 1,27 (Péld 21,3; Mk 10,35–45; Zsid 5,7–9; Zsolt 43) „Nekem már nincs miből adnom” – mondjuk, és bezárkózunk a magunk poklába. Isten azonban másként látja. Akkor gyógyulhatunk ki a bajunkból, ha mások felé fordulunk, ha kinyitjuk az ajtót-ablakot, és beengedjük a fényt. Mert áldás forrásává teszi Isten azt, ha nem a magunk baját dédelgetjük, hanem megyünk, odahajolunk, segítünk, szólunk. Kiderül, hogy mégiscsak van miből adnunk, mert közben nekünk is folyamatosan adnak.

Hétfő (április 7.)

Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendelvek titeket arra, hogy elmenjetelek és gyümölcsöt teremjetelek, és gyümölcsötök megmaradjon. Jn 15,16 (Ézs 41,9; Zsid 6,20/7,1–3/16–17/24–27; Jn 16,16–24) Ez a kiválasztás igazi kegyelem. Ráébredni, hogy elindulhatok – mintha Isten rám mutatna személyesen: „Szükségem van rád. A gondolataidra, a szavaidra, a tetteidre. Menj, és én veled leszek, vezetlek, és soha nem hagyalak el!” *Luther* is beszél a hitből mintegy spontán fakadó jó cselekedetekről, amelyeket nem az érdemszerzés céljával tesz az ember. S még valami: gyümölcsöt nem lehet „csinálni”, az terem. Adjunk hálát azért, hogy ránk is gondot visel az a Kertész, akinek gondoskodása, éltető fénye, öntözése, táplálása, szeretete termővé tesz minket.

Kedd (április 8.)

Pál írja: Hálát adok az én Istenemnek, valahányszor megemlékezem rólatok, és mindenkor minden könyörgésemben örömmel imádkozom mindnyájatokért. Fil 1,3–4 (Ézs 66,10; Jób 19,21–27; Jn 16,25–33) Pál annyiszor és olyan lelkesítően használja az *öröm* szót! A kereszténység nem az Istentől és a büntetéstől való félelem, a szigorú szabályok, a lemondás, a gyász, a lorlátok erdejének vallása. Elmondhatatlan árat adott Jézus a keresztben azért, hogy mi, akik ekképpen tőle kaptuk az életet, immár felszabadultan örülhessünk. Van minnek: az evangélium örömhír, és maga Jézus is nagyon tudott örülni, hálát adni. Mi, akik az örömhírt kaptuk, és akiknek feladatunk, hogy terjesszük, tegyük ezt örömmel!

Szerda (április 9.)

Türelmes az Úr, de nagy a hatalma; nem hagy az Úr büntetés nélkül. Náh 1,3a (Róm 2,4; Zsid 9,11–15; Jn 17,1–5) Hajlamosak vagyunk visszaélni az irántunk tanúsított türelemmel. Hívó emberként is hányszor szomorítjuk el Istent gonosz gondolatainkkal, tetteinkkel, szavainkkal, amelyeknek a következményeiről tudni sem akarunk, vállvonogatással mondjuk, majd megbocsát, hiszen emberek vagyunk, vétkezünk. De Isten nem azért nyújtja felénk kegyelmét, ad bűnbocsánatot, hogy mi ennek „birtokában” úgy éljünk, ahogy csak akarunk! A gonosz hatalmában vagyunk, ha nem tisztán, őszintén, a fényben élünk, ha nem érezzük meg, micsoda ajándék és lehetőség a jóra az isteni kegyelem! A hit megmutatja azt is, hogy nem a büntetéstől való félelem motivál a jóra, hanem az Isten iránti őszinte szeretet. Köszönjük meg, hogy mindennap kapunk új esélyt, hogy ne bánatot, hanem örömet szerezzünk Atyánknak.

Csütörtök (április 10.)

Az Úr beszéde megmarad örökké. 1Pt 1,25 (Zsolt 105,8; 1Kor 2,1–5; Jn 17,6–13) Minden mulandó – mondja a Prédikátor, és ezzel mindannyian tisztában vagyunk. Mégsem a „minden hiábavalóság” érzése tölti be a hívó embert, hiszen az ókori szerző is rámutat: az istenfélelem, a teremtő Isten beszéde, szent ígéje és az általa nekünk adott ajándékai teszik az emberi életet értelmessé, nélküle semmit sem ér a világ minden gyönyörűsége. Így van ez még inkább, amióta Jézus testté lett, közénk jött, és evangéliumot hirdetett. Az ő szava soha el nem múlik. Amint az Úr, úgy minden ígérete velünk lesz a világ végezetéig. Ha ebből élünk, akkor a boldogság és a biztonság helye ez az élet.

Péntek (április 11.)

Jézus Krisztus mondja: „Nem a magam akaratát keresem, hanem annak az akaratát, aki elküldött engem.” Jn 5,30 (2Kor 18,13; Zsid 10,1.11–18; Jn 17,14–19) Sokszor nem értjük, hogy mi miért történik velünk. Amikor nem látjuk az értelmet a csapásoknak, egyéni vagy közösségi megpróbáltatásoknak, vajon akkor is keressük-e, elfogadjuk-e Isten akaratát, vagy a magunk „okossága, bölcsessége” szerint megyünk tovább? Kimondjuk-e: „Ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd”? A végső célhoz, a jó beteljesedéséhez Isten akaratán át vezet az út. Bár csak engednénk makacs, kemény, dacos éniünk-ből, és alázattal tennénk mindent Isten kezébe! Hamar meglátnánk, hogy *minden* javunkra szolgál, ami tőle érkezik...

Szombat (április 12.)

„Ha haraguztok is, ne vétkezetek”: a nap ne menjen le a ti haragotokkal. Ef 4,26 (Zsolt 37,8; Jel 14,1–3/4–5; Jn 17,20–26) A lelkünk megtisztítása a harag, gyűlölet, bosszúvágy, irigység stb. ártó érzéseitől életet menthet. Mert ezek pusztító, életellenes érzelmek: az orvostudomány már bizonyította, hogy a halálos kórok kialakulásához hozzájárulnak a lélekben felgyülemlett szennyező tartalmak. A szentírás – mai íglenkben például Pál – milyen gondosan szívünkbe helyezte ezt a zerekedéket elzöldelt... S mi mégis annyiszor öljük így magunkat és másokat. Helyette legyenek lelki gyakorlatok, imák, meditációk és *megbocsánati tudás és bocsánatkérés.*

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 6-ától április 13-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.40 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Ábrahám gyermekei 8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (www.civilradio.hu) 9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Magdeburgból</i> 10.00 / M1 <i>Evangélikus magazin</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Metodista istentisztelet közvetítése Budapestről, a felsőerdősori imaházból</i> Igét hirdet: Jávor Ferenc lelkész 10.35 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i> 11.45 / M1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 19.00 / M1 <i>Választás 2014</i>	13.16 / Bartók rádió <i>A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának hangversenye</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása 16.00 / Pax Tv <i>Visszafele nem lehet menni</i> Frenkl Róbert 16.15 / Duna World <i>Metodista ifjúsági műsor</i> 20.00 / Duna World <i>120-as tempó</i> <i>(magyar játékfilm, 1937) (70')</i> 21.10 / Duna World <i>Szent Kristóf kápolnája</i> <i>(magyar tévéfilm, 1984) (101')</i> 22.05 / Duna World <i>Ösvény a Viharsarokban</i> <i>(magyar dokumentumfilm)</i> 23.20 / M1 <i>Aranymetszés</i> <i>(kulturális magazinműsor)</i>	7.35 / Duna Tv <i>Fejezetek Magyarország közlekedéstörténetéből</i> <i>(magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Légi utakon 12.00 / Pax Tv <i>Békesség hírnöke</i> <i>(magazinműsor)</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – távolról</i> Többszólalmúság 20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> 20.15 / M3 <i>Illatos út a semmibe</i> <i>(magyar tévéfilm)</i> 21.30 / Duna World <i>Jutalomutazás</i> <i>(magyar játékfilm, 1974) (80')</i> 2.10 / TV2 <i>Történetek az elveszett birodalomból</i> <i>(magyar játékfilm, 2004) (57')</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Maire-Claire Alain orgonál 13.06 / Kossuth rádió <i>Homályból homályba</i> Németh László önéletrajzi írásából 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 14.40 / Duna World <i>Borvacsora</i> A balatonfüredi borvidék 18.30 / M1 <i>A következő! (kvízműsor)</i> 20.00 / Duna World <i>Hogy volt?!</i> Schubert Éva televíziós felvételeiből 21.45 / Duna Tv <i>Megettetett társadalom</i> <i>(amerikai-angol játékfilm, 2006) (108')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó az egyházszervezési evangélikus templomból</i> 16.30 / Duna World <i>Család-barát (magazinműsor)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla nemzeti hangversenytermet</i> Mozart: C-dúr (Koronázási) mise 21.50 / Duna Tv <i>Istambul</i> <i>(magyar-holland-ír-török játékfilm, 2011) (96')</i> 22.00 / Duna World <i>Régészeti szenzáció az Urálon túli sztyeppén</i> 23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova – a XX–XXI. század zenéje</i> 23.45 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból</i> <i>(nemzetközi riportmagazin)</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Poulenc: Stabat Mater 10.00 / Pax Tv <i>Jün testvér (portréfilm)</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene itthonról</i> Versmaraton 15.00 / Duna World <i>Szerelmes földrajz</i> Fabiny Tamás – Weöres Sándor 18.10 / Duna World <i>Beszélő emlékházak</i> <i>(magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Márai Sándor emlékhelyei 19.35 / M3 <i>Szakíts helyettem</i> <i>(magyar tévéjáték)</i> 21.35 / Duna Tv <i>A papa szolgálati útra ment</i> <i>(jugoszláv játékfilm, 1985) (129')</i> 22.10 / Duna World <i>Szabadság tér '89</i> <i>(történelmi magazin)</i>	7.40 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 16.00 / Pax Tv <i>Zsoltárok – Az Ószövetség imádságos könyve</i> 16.35 / M3 <i>Játék határok nélkül 1995</i> 18.35 / Duna Tv <i>Fölszállott a páva</i> <i>(népzenei tehetségkutató műsor)</i> 20.20 / M1 <i>Schindler listája</i> <i>(amerikai filmdráma, 1993) (187')</i> 21.04 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Istenem 21.35 / Duna World <i>A királyné nyakéke</i> <i>(amerikai történelmi film, 2001) (113')</i> 21.55 / Duna Tv <i>Nem félünk a farkastól</i> <i>(amerikai játékfilm, 1966) (124')</i>	9.40 / M1 <i>Biblia és irodalom</i> 139. zsoltár 10.00 / Bartók rádió <i>Közvetítés Rómából, a lutheránus egyházközség templomából</i> A Concerto Romano virágvasárnapi hangversenye 10.00 / M1 <i>Református magazin</i> 11.00 / M1 <i>Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet közvetítése</i> <i>Répcelakról</i> Igét hirdet: Verasztó János lelkész (ismétlés: 23.45 / Duna World) 11.30 / Mezzo Tv <i>Bach: Húsvéti kantáták</i> 20.00 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk Rigát, a Szent János-templomot</i> Kristine Adamaite orgonál

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** **Terjeszti a Magyar Posta Zrt.** **Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt.** Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

